

flacăra

SALA
DE
LECTURA

anul XXXVII
20 (1717)
VINERI
20 mai
1988

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Să privim chipul țării

A fi între primii

reportaj din județul Sibiu

pagina 2

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Teze fundamentale pentru prezentul și viitorul României

Faptele de muncă —

oglinadă a conștiinței revoluționare

MARCA FABRICII

Cerința, subliniată în Expunerea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la sesiunea din 29 aprilie a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., de a mobiliza fiecare colectiv de muncă în direcția obținerii unei semnificative creșteri a calității producției, de a stimula competiția între întreprinderi în vederea realizării unor produse reprezentative pentru marca fabricii, apte să asigure un real prestigiu producătorilor, vizează nemijlocit perfecționarea activității economice din perspectiva valorificării superioare a resurselor materiale și umane de care dispune societatea noastră. Tocmai pentru că așa cum se evidențiază în expunere, pe primul plan trebuie să punem calitatea, reducerea consumurilor materiale, a cheltuielilor, creșterea productivității muncii, eficiența, rentabilitatea, produsele muncii noastre nu trebuie gândite altfel decât ca fiind cele mai bune, răspunzând intru totul cerințelor consumatorilor și chiar anticipând aceste cerințe, convingând prin ele însele asupra utilității și importanței muncii care a dus la realizarea lor.

Afirmând necesitatea de a milăta uniformitatea, prezentarea generală a produselor, de a se trece la realizarea acestora sub semnul identificator și, totodată, valorizator al mărcii fabricii, într-o competiție în care fiecare colectiv se definește și se afirmă exact prin calitatea muncii sale, secretarul general al partidului ne cere să conferim produselor muncii noastre personalitate, să ne afirmăm, prin calitatea și nivelul lor de competitivitate, propria competență.

Onorarea mărcii fabricii nu este, desigur, limitativă, ci ea vizează domenii complexe, în care sint integrate cercetarea științifică, proiectarea, prospectarea pieței etc. Mai mult, în condițiile specializării și cooperării, produsul unei fabrici valorifică, finalmente, activitatea altor unități care produc semifabricate, componente, subansambluri. Într-o firească interdependență, activitatea întreprinderilor trebuie să afirme preocuparea pentru propria marcă a fabricii și din perspectiva consecințelor directe pe care le are calitatea produselor lor asupra prestigiului mărcii fabricii respective.

Esențială rămâne în confirmarea, prin marca fabricii, a talentului, imaginației, profesionalismului și seriozității fiecărui colectiv de oameni al

(Continuare în pag. 3)

CONSTANTIN DUMITRU

La ora sistematizării

Epoca prefacerilor revoluționare pe care o parcurs țara noastră include, în sensul cel mai propriu, o amplă operă de modernizare și înnoire a tuturor localităților, a cărei importanță economică și socială a fost reliefată magistral în recenta Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Propunându-și să susțină, publicistic, aceeași cadență cu pulsul așezărilor aflate „la ora sistematizării”, în fond, cu pulsul dezvoltării accelerate și multilaterale a întregii țări, revista noastră publică în numărul de față trăirile acestei „ore” la Sascul și Corabia.

reportajele în paginile 12—13

Artistul

și epoca sa

„Într-o dimineață ne vine vestea că s-a ales Cuza domnitor în amindouă capitalele. Am lăsat tot, am pus șaua pe cal și fuga la tirg. Atunci am văzut eu ce va să zică bucuria unui popor. Cintece, jocuri, chioțe din toate părțile. Îți ieșeau oamenii în drum cu oala plină de vin, care cum se întindeau luau vorba de Cuza, de Unire, se îmbrățișau, se încingeau horă în mijlocul drumului. Și era un ger de crăpau, pietrele. Da' unde mai sta cineva acasă? Am văzut bătrâni care plingeau de bucurie. Vreo săptămână n-am mai putut lucra. Trimiteam la tirg de două ori pe zi după vești... Nici nu mai era chip să ne gândim la altceva. Îmi aduc aminte că stom seara până târziu și făceam deseneuri alegorice despre Unirea Principatelor...”

NICOLAE GRIGORESCU

Neprețuite daruri

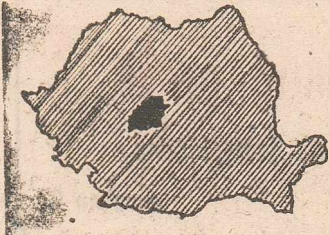
Iubim copiii, ai noștri, ai tuturor...

Devenim ochii lor când trec strada, îi mingiile când prin delicatetea și splendoarea lor se lipește de noi, inseninându-ne. Meritele lor devin și ale noastre când frăgezimea urcă pe podiumul laureaților sau dezleagă problemele incalcate de logică în sălile de concurs. Ne mindrim cu inteligența și perspicacitatea lor, comparându-o cu a noastră la vîrsta lor. Dar tot din dragoste, nu putem trece cu vederea cînd în autobuz sau în metrou sint incurajați să ocupe scaunul liber și lîngă ei rămîn în picioare mama, bunica sau un necunoscut. Nu putem să trecem nepăsători pe lîngă copiii lăsați de capul lor să bată mînea cît au chef, cu înflăcărare strigăte de joacă, indiferent cît vecinii se odihnesc, mai ales duminică după amiază. Nu putem să ne facem că nu auzim, pentru că un cartier întreg aude, decibeli supraincălzîți ai micului meloman, în timp ce mulți copii rămîn singuri acasă și-si fac lecțiile de parcă ar fi supravegheați, se duc după cumpărături, pun masa și-si așteaptă părinții cu mîncarea caldă.

De cînd este de o șchioapă,

omul se deprinde cu sculațul devreme dimineața, cu politețea, cu hărnicia, cu folosul timpului pentru devenirea lui, cu respectul pentru aproapele său. De ce toate acestea? Pentru că în drumul meu, și într-al dumneavoastră, vedem copii cu ghiozdane dar și îngrijind curtea școlii, vedem frații mai mari ducîndu-i pe mezini la grădiniță dar și întorcîndu-se acasă cu sticla cu lapte, cu piinea pentru masă, vedem copii îmbrăcați cu uniforme, silitori și buni la carte, dar tot pe ei îi urmărim după amiază, în salopete, mesterind ceva care poate mai tîrziu va fi chiar profesiunea. Se apropie ziua lor și lîngă cărți, jucării, dulciuri, flori, să le punem în punga cu cado-uri și obligațiile, îndatoririle mici azi, care gradat să-i conducă către înălțătorul gînd, axa vieții, nici muncă fără piine, nici piine fără muncă. La vîrsta înțelegerii depline vor considera de la sine să-si asume răspunderile, să nu socotească timpul după condică, să nu lase pe alții greul căuțind locurile căldute, să fie buni și drepti. Dacă socotiți de folos puneți și rîndurile mele printre daruri...

CARMEN DUMITRESCU

Sibiu

A fi între primii

● În anii de după reorganizarea administrativ-teritorială, din 1968, producția marfă industrială a județului Sibiu a crescut de 5,3 ori iar producția globală agricolă de 2 ori. ● Fondurile fixe au ajuns la o valoare totală de 45 miliarde de lei, dintre care 25 miliarde se află în unitățile industriale. ● Producția industrială pe locuitor a ajuns la aproape 90 000 lei pe an, situând Sibiu, în această privință, între primele județe ale țării. ● În prezent, produse fabricate în județ se exportă în 81 de țări. ● Din populația de peste o jumătate de milion a județului, mai bine de 300 000 de oameni locuiesc în orașe. Pentru ei s-au construit, în această perioadă, aproape 60 000 de apartamente. Au fost construite, de asemenea, numeroase așezăminte de învățământ și cultură sau pentru ocrotirea sănătății. ● Desfacerile de mărfuri prin comerțul socialist au crescut de 3 ori iar prestările de servicii către populație de 5,4 ori.

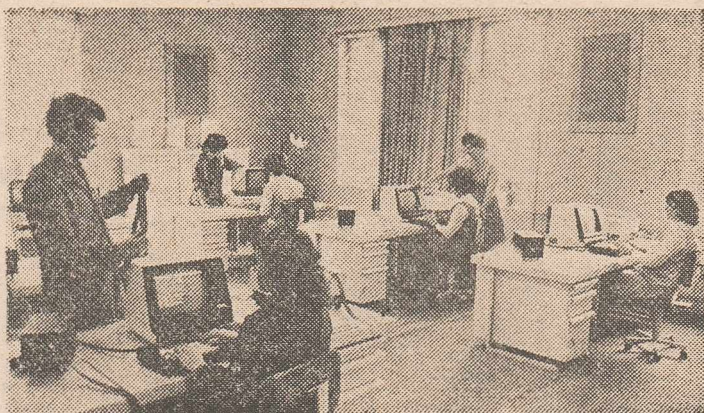
Cu îndreptățire s-a spus: Sibiu este un oraș-muzeu. Dar este și un oraș al muzeelor, au adăugat alții. Și aveau și aceia dreptate, desigur.

La fel de îndreptățit am putea spune că Sibiu, unul dintre marile orașe ale țării, oferă imaginea unei lumi robuste, dinamice, cu proiecte cunoscute și cu destoinicia prin care proiectele acestea se împlinesc fericit. O lume care aduce, în planul istoriei prezente, dovezi unor calități prin care oamenii locului au făcut din totdeauna gloria acestui oraș. Pentru că Sibiu a fost dintotdeauna o cetate pașnică în care onoarea și demnitatea omului, ca și prosperitatea vieții lui, s-au făurit prin ceea ce a fost, pentru fiecare, chiar munca lui. Și tocmai de aceea efectul în timp al lucrării neobosite a acestui oraș a fost, constant, pozitiv.

Prin meșteșugarii și prin negustorii lui, dar și prin inițiativele lui în plan spiritual, Sibiu a fost un factor activ de cultură și civilizație în spațiul românesc. Viața, prin puterea ei invincibilă, a făcut ca destinul orașului să se configureze în lumina legăturilor permanente dintre ținuturile locuite de români. Unitatea organică și indestructibilă a ținuturilor românești aflate de o parte și de alta a Carpaților se citește, în filigran, cu fiecare filă a istoriei orașului și nu putem uita că în urmă cu un veac ea se putea citi chiar pe frontispiciul „Tribunei” care apărea la Sibiu: „Soarele, pentru toți românii, de la București până la Sibiu”.

Mai aproape de vremea noastră, Sibiu și-a durat faima unei vocații industriale. Sporirea de 6 ori, pe durata ultimelor două decenii, a fondurilor fixe de care dispune industria orașului și a județului a dat acestei vocații posibilitatea de a se împlini în domeniul noi de creație și de performanță tehnică, atestând că pe parcursul celor două decenii care au trecut de la reorganizarea administrativ-teritorială din 1968 Sibiu a traversat o perioadă rodnică. Din punctul de vedere al produsului pe un locuitor, Sibiu se situează pe unul dintre primele locuri între județele țării, ca și în ceea ce privește realizarea producției nete la 1 000 de lei fonduri fixe. Și dacă vorbim nu numai despre cultul pentru muncă al sibienilor ci și despre prețul pe care îl pun ei pe lucrul bine făcut, va trebui să notăm că în toate unitățile economice din județ au fost întreprinse analize ale nivelului de tehnicitate și competitivitate al produselor și au fost stabilite o seamă de programe proprii al căror rezultat s-a concretizat în încadrarea majorității întreprinderilor în parametrii de calitate planificați.

În deschiderea unui ghid despre Sibiu se poate citi: „Măreția cetăților se clădește prin vrednicia oamenilor”. Prin fapte de muncă exemplare, sibienii adaugă astăzi dovezi noi ale acestui adevăr limpede rostit.

Performanța ca profesie

Până în urmă cu vreo 15 ani, aparatura hidraulică se aducea din import. Atunci a fost construită o fabrică, la Sibiu, în cadrul Întreprinderii „Balanta”. Și în această fabrică s-a lucrat și se lucrează, în bună măsură, ca într-un laborator.

Finetea și precizia unor operații tehnice implică ideea de perfecțiune, disciplina tehnologică este aici, înainte de toate, o lege aspră a muncii iar acuratețea execuției este egală cu a bijutierului, dacă nu cumva o și întrece. Toleranțele în fabricarea unor piese sunt de un micron sau doi, nu mai mari, iar un fir de praf apărut în ulei sau pe o suprafață prelucrată ar crea probleme incredibile, la prima vedere, cu volumul lui uriaș de vreo 25 de microni.

În aceste condiții se realizează aici aparatură care la rîndul ei pune în mișcare ori comandă alte mecanisme tehnice. Și după cum spune directorul întreprinderii, inginerul Virgil Benga, această fabrică lucrează pentru toată economia națională. Ea produce aparatură hidraulică pentru mașinile-unelte, pentru instalațiile tehnologice, pentru sistemele hidroenergetice și de navigație. Ecluzele de la Agiea, de la Năvodari și Poarta Albă, de la Porțile de Fier 2, conțin aparatură realizată aici, ca și autovehiculele fabricate în țară. Prin sistemele hidraulice ale unei mașini-unelte, bunăoară, se acționează avansul tehnologic, avansul rapid, se reglează regimurile de așchiere. Fără sistemul hidraulic, mașina ar funcționa mecanic și este sigur că în acest fel uzura ei ar fi mult mai mare și mai rapidă, în timp ce calitatea lucrării ar fi mai slabă. Se înțelege, așadar, că în acțiunea

de modernizare a economiei naționale, a industriei românești, apariția acestei fabrici a avut o importanță deosebită. O consecință a apariției ei a fost și creșterea competitivității unor produse românești pe piața externă, echipate cu aparatură hidraulică fabricată la Sibiu.

Aflată în avangarda amplei acțiuni de modernizare inițiată, după cum se știe, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, această fabrică se află ea însăși într-un proces de modernizare, și-a reorganizat o serie de linii tehnologice și din acest an va trece la evidențierea și urmărirea producției pe calculator. Producția ei, concepută în cele două ateliere de proiectare unde lucrează Dumitru Lazăr, Ioan Cimpeanu, Florin Staicu sau Doru Radu, Ilie Giurgiu, Viorel Beres, se alcătuiește din serii mici sau unicate, potrivit cerințelor beneficiarilor care sînt, se înțelege, foarte diverse. De aceea, munca în această fabrică presupune o continuă disponibilitate în planul inovării tehnice, o continuă investiție de inteligență. Iar profesionalismul și competența oamenilor se află acum pe cale de a deschide, în viața acestei fabrici, o etapă nouă. Potrivit orientărilor și sarcinilor indicate pentru acest domeniu de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, urmează a se trece la asimilarea aparatului hidraulic pentru presiuni înalte, tinindu-se astfel pasul cu tot ceea ce este mai nou pe plan mondial.

Meseria celor care lucrează în această fabrică este, de fapt, aceea de a realiza și de a-l face și pe alții să aibă acces la performanța tehnică.

Slimnic, un nume al vredniciei

În toamna anului trecut, un flăcău din sat a avut un accident și-a trebuit să fie internat în spital, la Sibiu. Și vreme de trei luni și jumătate, cam o dată la două săptămîni, cite 10—12 consăteni de-ai lui, români și sași, mergeau să doneze singe pentru el. Dar că așa este frumos, ca oamenii să se ajute între ei, zice primarul Ioan Hihn, nu este o descoperire nouă ci o realitate din care s-a făurit chiar istoria acestei comune, Slimnic, unde românii și sașii s-au aflat alături, și cu inima deschisă, ori de câte ori viața i-a încercat cu un necaz sau le-a adus un prilej de-a se bu-

cura împreună. Cînd Edwin Theuerkauf, pe al cărui certificat de naștere nu se uscase bine cerneala, trebuia dus la medic în miez de noapte, un vecin, pe nume Miron Poplăcean, n-a întârziat o clipă și, așa cum se afla, cu bluza de pijama pe el, și-a scos mașina din garaj și-a pornit în viteză spre spitalul de copii aflat la vreo 20 de kilometri. Tot astfel, atunci cînd Ilie Solomon și-a făcut casă nouă, cine era să-l ajute în primul rînd dacă nu chiar vecinii lui, care din împlinire sînt numai sași, și a nume Deppner Martin, Botesch Martin și Bausmerth Lauren-

țiu? Așa s-a trăit la Slimnic și este firesc să se trăiască astfel, zice primarul, tot așa cum în ultimul timp, după zilele friguroase în care credeau că s-a întors iarna, oamenii s-au bucurat cu toții să constate că în livezile de meri, întinse pe 530 de hectare, recolta n-a fost primejdioasă. Chiar dacă rămîne adevărat că la Slimnic aproape că nu există familie în care cel puțin un om să nu aibă o retribuție ca muncitor la Sibiu, cele câteva mii de hectare ale comunei sînt muncite cu nădejdea care face ca orice recoltă bună să aducă și belșugul fiecărei case. Prin contractele încheiate de gospodăriile populației, comuna predă în fiecare an peste 100 tone de carne, 2 000 hectolitri de lapte, aproape 9 000 kilograme de lînă. La rîndul lor, C.A.P.-urile și I.A.S.-ul de pe teritoriul comunei cresc 3 500 de bovine și 21 000 de oi, astfel încît contribuția celor din Slimnic la fondul centralizat al statului poate fi apreciată, într-adevăr, ca substanțială. Și mai trebuie a-

dăugat că în fiecare an comuna dă, în medie, 5 000 tone de cereale, 4 000 tone de cartofi, 5 000 tone de fructe, 1 500 tone de sfeclă-de-zahăr. Din cele spuse de directorul I.A.S.-ului, Paul Radu, și de președinții celor două C.A.P.-uri, Matei Drumaș și Ioan Tomuța, rezultă că în fiecare an, în medie, valoarea producției agricole realizate la Slimnic se ridică la aproximativ 80 de milioane de lei. Această cifră dă măsura efortului întregii comune de-a se apleca, asupra pămîntului ei, cu știința unei munci bine făcute. O știință străveche, în anumite laturi ale ei, dar și foarte nouă, în alte privințe, care prin disciplină și deopotrivă prin nouitatea tehnică asigură efortului eficiența așteptată. Pe pămîntul acesta care nu-i prea rodnic, cum spune Ioan Hihn, succesul se dobîndește greu și numai munca stăruitoare îl poate face sigur. De aceea, adaugă el, pe pămînturile astea de la Slimnic trebuie să trudești, trebuie să crezi în muncă.

Mîini de aur

De mai bine de patru veacuri și jumătate, la Sibiu se tipăreste carte. De mai bine de patru veacuri și jumătate, lumea s-a luminat și prin cărțile tipărite la Sibiu.

Dacă întîietatea, la noi, în apariția tiparului, îi revine Tirgovistei, Sibiu își păstrează onoarea de-a fi tipărit prima carte în limba română. De la strădania aceluia meșter de început, pe nume Filip Moldoveanu, să trecem însă la filele mai noi ale istoriei tiparului sibian și să notăm că meșterii de-aici obțineau în 1929 o medalie „d'oro” de Barcelona, în 1937 o medalie de argint la Paris, în 1959 o medalie de aur la Leipzig. În munca lor, tipograful sibienii s-au deprins să pornească de la formula de carte frumoasă, convingerea lor fiind că a tipări nu înseamnă numai a produce. O carte, au crezut și cred ei, este prin ea însăși un obiect de artă. Ea îngăduie dubla voluptate a lecturii și a delectării vizuale. Și bibliotecile seamănă cu colecțiile de tablouri, de porțelanuri scumpe sau de bijuterii. Prin confruntări de idei și soluții pentru formarea omului și dezvoltarea gustului pentru frumos, în rîndurile meșterilor tipografi sibieni s-a consolidat, treptat, adevărul că oricine ar ignora noblețea tradiției și ascendenței acestei meserii nu este demn să pătrundă în lumea mașinilor de tipărit. Cu această credință s-au adunat cu toții de prin vechile ateliere răspîndite în oraș și au intrat în noua ce-

tate a tiparului sibian, care a fost construită în 1968, exact cînd se împlineau 440 de ani de la apariția primei cărți la Sibiu. Iar această întreprindere poligrafică, modernă nu numai pentru că oamenii lucrează în hale noi ci și pentru că ea a primit o dotare tehnică superioară, este astăzi unul dintre cele mai prestigioase așezăminte de acest fel din țară. În privința lucrărilor de artă, ea se situează pe locul întâi. Planul de export și l-a realizat întotdeauna și au fost perioade cînd exportul a reprezentat aproape jumătate din producția întreprinderii. Pentru rezultatele sale remarcabile, această întreprindere a fost distinsă în ultimii ani de trei ori, consecutiv, cu „Ordinul Muncii” clasa întâi, iar locul fruntaș pe care s-a situat în 1987 o îndreptățește să aspire la cucerirea titlului de „Erou al Muncii Socialiste”.

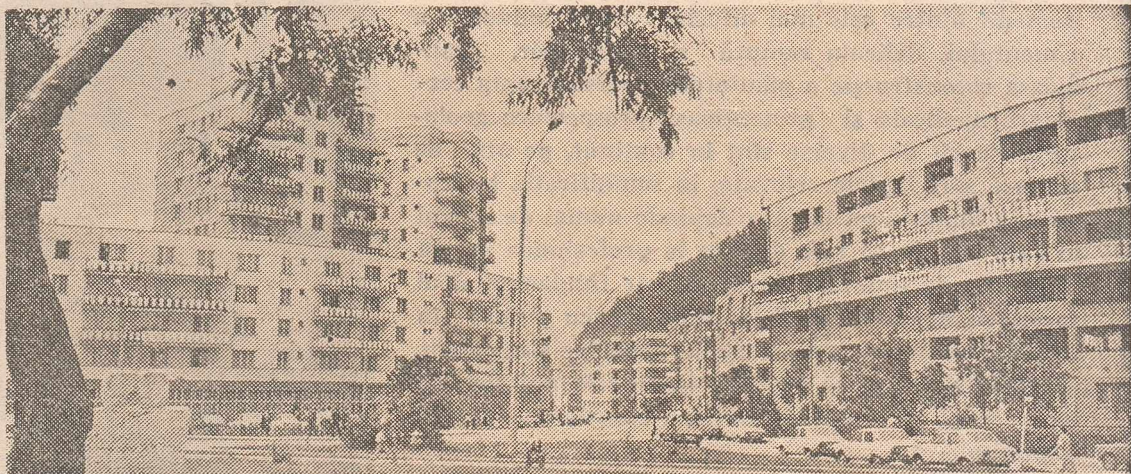
Vechile teascuri cu volant și curele suspendate au rămas în amintirea celor mai vîrstnici meșteri ai întreprinderii. Însă excelenta dotare tehnică, mașinile offset în patru culori, de exemplu, sau introducerea sistemului de fotoculegere își dovedesc și își vor dovedi eficiența la Sibiu pentru că oamenii, după cum spune directorul Mircea Oprîșu, sînt crescuți în cultul acestei munci și au o reprezentare exactă a nobleței a parte a acestei meserii.

Pagină realizată de
D. CONSTANTINESCU
Fotografii de FRED NUSS

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Teze fundamentale pentru prezentul și viitorul României

Spiritul muncitoresc, consolidat pe baza unei îndelungate tradiții revoluționare, a îmbogățit o sintagmă străveche a limbii române: spune-mi cum muncești ca să-ți spun cine ești. Faptele de muncă sunt considerate oglinda caracterului, a conștiinței revoluționare a fiecăruia. Ele grăiesc mai sugestiv decât vorbele și au meritul de a oferi o imagine completă și complexă a profundelor prefaceri petrecute în planul conștiinței muncitorești, revoluționare. „Să dezvoltăm puternic spiritul revoluționar în muncă, în gândire, în toate domeniile, să acționăm cu hotărâre împotriva a tot ce este vechi și perimat, a ceea ce nu mai corespunde actualei etape și să promovăm cu îndrăzneală noul” spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale. Ca o magistrală regăsire a acestei afirmații, colectivele de oameni ai muncii fac prin faptele lor dovada unei noi calități în planul devenirii conștiinței, socotind munca forma esențială de exprimare a spiritului revoluționar, a conștiinței revoluționare.

Intrată în al cincizecelea an de existență, Întreprinderea de Tevi Republica, cea care dădea la începuturi câteva produse pe care le puteai număra pe degetele unei miini, a ajuns azi la peste 41.000 de sortimente, iar de la dimensiunile unei fabricuțe la proporțiile unui colos industrial prin care poți umbla o săptămână fără să-ți se pară că ai văzut tot. Fiind cea mai veche fabrică de tevi din țară, întreprinderea se află pe primul loc în ce privește sortimentatia și complexitatea producției. Între produsele — multe — care îi aureolează prestigiul sunt țevile din oțeluri speciale, țevile pentru apă grea, pentru cazane energetice, pentru petrol, pentru programul nuclear. Nimeni nu-și pune problema să calculeze cât ar plăti România dacă ar importa România de produse care s-au asimilat și se fac aici. Cea mai spectaculoasă dezvoltare a început în 1968, cu montarea unui nou laminor de 6 toli, în întregime proiectat și realizat în țară. Alt moment deosebit l-a marcat vizita din 1975 a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cind secretarul general al partidului le-a cerut muncitorilor de la „Republica” să treacă la producția de tevi din oțeluri aliate, înalt aliate și inox, pentru a nu le mai importa. În acest scop a fost construită o întreagă uzină nouă, pe care președintele republicii a inaugurat-o în 1980.

„Cine rămâne este om întreg”

Niciodată muncitorii de aici n-au considerat că ei sînt incapabili să facă produsele pe care le exportau alții. Ei, acești muncitori, au adus, pas cu pas, uzina în postura sa de azi, cind a ajuns una din marile uzine exportatoare românești. Mulți sînt tineri. Dar s-au format și se formează sub mina celor care au încărunțit în întreprindere. Un asemenea dascăl în meserie este maestrul principal Mihalcea Tașcă de la secția a doua laminare, care muncește aici din 1952. Lăcătușul Vasile Drăgan, din secția întâi laminare, are „numai” 20 de ani la „Republica”. I se pare doar normal ca tinerii absolvenți de liceu, care vin între mai bătrînii meseriași cu patru sau șapte clase, să se integreze repede spiritului de echipă al întregului colectiv. „E greu. Unii nu rezistă la efort. Dar cine rămîne este om întreg. Cel mai

mulți rămîn. Și nimeni nu zice că nu se poate face ceva. Așa e, de cind e uzina. La noi nu se fac tabele: cind e ceva deosebit, îi chemi pe toți la efort și toată lumea vine”. Între lucrurile care răsplătesc efortul acestor oameni, Mihalcea Tașcă alege unul la care — fiindcă avea de unde alege — nu mă așteptam: „E și frumos. În serile de vară, cind ușa rămîne deschisă, de cum intri pe poartă, se vede cum iese țeava roșie de la perforator. E grozav. Mai ales cind știi că lucrezi acolo”.

Șeful unei echipe de trefilatori lucrează în unitate de la 5 mai 1946. Cum ar putea uita acea zi? Îl cheamă Nicolae Ghinea. „Cind am intrat, muncisem un an pe șantierul tineretului de la Bumbesti-Liveni, își aminteste. Acolo lucram cu roaba, cu targa, cu sacul de cărat pietre și mi se părea normal. Acum, toți sîntem alți oameni, nu numai scu-

zile și am zis și eu la fel. Se vede că ei mă cunoșteau mai bine decît mă cunoșteam singur. Ca să cunosc oamenii și utilajele, stăteam mereu în mijlocul lor. În scurt timp stăpîneam tot ce era de stăpînit. Ca meserie. Ca organizator. Și oameni și mașini. Pentru creșterea eficienței trebuia reorganizat totul. Am reorganizat tot. De atunci, nu este om sau formație care să nu-și cunoască precis sarcinile și responsabilitatea. Și fiecare își face lucrul lui. Bine. Dacă nu foarte bine. Și-au etalat întreaga pregătire profesională, că, dacă nu-l consulti pe fiecare, nu spune ce știe să facă. Acum, cu oamenii aceștia aș fi în stare să merg... indiferent unde. Ce am schimbat poate să pară o abstracțiune. Am schimbat sistemul de lucru. Dar rezultatul este violent de concret. Și, zic eu, este un lucru care sporește prestigiul

capătul racordurilor sudate. Directorul de atunci, Gheorghe Avram — acum este directorul uzinei noi — a fost nemulțumit. A hotărît să ne mutăm. Să începem din capătul celălalt. Dar iar am fost opriți. Nu ne mai lăsau să lucrăm: că-i încurcam. Atunci m-am certat cu directorul. Nu știu dacă mă înțelegeți: m-am certat cu directorul. Am gîndit iar totul, cu șeful de echipă Aurel Paraschi. Ne-am hotărît să lucrăm noaptea. Fără să mai știe conducerea. Eu veneam dimineața la 7 și plecam după schimb. Dar la 7 seara eram înapoi. Ne înțelegeam cu maștrii din secția de filetaj. Îi găseam cu locurile de muncă alimentate. Așteptam să plece directorul și ne apucam de treabă. Cu o pauză de vreo oră, la zece noaptea, cind își luau produsele terminate și re-alimentau pentru schimbul trei. La unsprezece reîncepeam

ficatoare pentru imensul potențial transformator pe care-l reprezintă noua atitudine față de muncă, față de interesele colectivității. Un cărucior pe platformă rotitoare devenise, dintr-o dată, necesar ca aerul. Putea să-l execute numai o uzină din Timișoara. Ne-au promis că-l vom avea peste un an de la data discuției cu ei. Prețul nu era mic. Ei făceau fiecare piesă în parte. Totul era unicat. Tovarășul director Avram m-a chemat la el și m-a rugat: „Hai să încercăm să facem noi căruciorul ăsta!”. Erau necesare și dispozitive speciale. Am conceput și executat totul aici. În 45 de zile îl aveam. Și gratis! Că a intrat — fără comandă specială — în costul reparației capitale a unui pod rulant din secția I laminare. Mulți nu crezuseră că sîntem în stare. Cea mai recentă lucrare care mi-a dat de furcă trebuia să asigure transportul prăjinilor cu racorduri sudate tandem de la cuptorul cu vatră pășitoare din cimpul 4 la cuptorul cu vatră pășitoare din cimpul 5. Unul călește, altul face revenirea și recoacerea. De la ieșirea dintr-unul pînă la intrarea în celălalt nu trebuia să treacă mai mult de 4 ore. Iar transportul cere să fie excluse loviturile, fiindcă se sparg țevile: în starea aceea sînt casante. Nu-i vorbă că am terminat lucrarea în mai puțin de 6 luni. Esențialul este că tot materialul și toate utilajele folosite erau din recuperări: n-a costat decît manopera. Și totul s-a făcut după orele de program, peste sarcinile de serviciu. Sigur, totul în concepție proprie. Era un lucru nou. Am consultat și pe alții. Am studiat. Am gîndit. Trebuie să gîndești. Proiectul n-a fost și nu s-a corijat decît în capul meu. Fiindcă, de data asta, nici eu n-am pus nimic pe hîrtie, ca în alte cazuri. Că am făcut multe modernizări. Mi-a plăcut. Dar să scrieți că nu singur le-am făcut. Cu maștrii Florea Buturugă, Ion Nicolae și Constantin Dobrică și cu șefii de echipă... de Paraschi am zis... Ion Enache, Nicolae Zărnescu, Aurel Birleanu, Marin Carată, Aurel Răducanu și Constantin Manea. Altfel, eu am crescut în uzină de la 16 ani. Aici e soția mea, aici e fiica noastră. Pentru mine aici e totul.”

La directorul general găsesse atîta lume, încît abia ne salutăm prin cite un zîmbet; nu este timp de mai mult.

DORIN GHERGHINESCU ■

Bătălia pentru noua „Republica”

Oameni care pot schimba o stare de lucruri

lele și utilajele s-au schimbat. Vin mulți tineri din școli cu tot felul de idei, dar aici se formează ca muncitori. Și cer să intre în partid. Noi am dus uzina o viață. Ei trebuie s-o ducă după noi. Facem totul pentru asta, că aici e și nu numai truda, e și sufletul nostru. Și sînt curate”.

„M-au trimis la macarale și firește că m-am dus”

Virgil Cociorlan, șeful atelierului de instalații de ridicat și transportat este maestrul principal specialist. Are în subordine aproape 150 de oameni, organizați în formații complexe. Fiindcă ei răspund și de întreținere și de repararea planificată a instalațiilor: macarale de la 0,5 la 20 de tone. Și Virgil Cociorlan lucrează în întreprindere din 1952. În 1962 a fost trimis la școala de maștrii împreună cu alți 5 colegi din uzină. El a absolvit cu 10. Era întâiul din cei șase. „M-au trimis la macarale. Nu mai înțelegeam nimic. Acolo nu dorea nici unul din noi să fie dat. De ce tocmai pe mine? am întrebat. Pentru că vrem să schimbăm acolo o stare de lucruri. M-am gîndit citeva

fabricii. Sîntem solicitați și în afara întreprinderii noastre. Cu reparațiile e altă poveste. În ultimii zece ani, noi am reusit cu 40 la sută pe o instalație durată de staționare în reparație planificată. În loc s-o facem în 12—14 zile, o terminăm de luni pînă simbătă. Cele cu 20—30 de zile planificate sînt gata în 7—8 zile. Eu sînt interesat să fac reparație corectă — mecanică, electrică și în ce privește construcția metalică — fiindcă tot eu îi fac și întreținerea, or nu mi-e indiferent dacă se va defecta des. Apoi, mai avem în îngrijire și căile de rulare pentru macarale”. Nimic din ce povestește nu pare că i-a pus în față dificultăți mari. Și nimic nu frapază mai mult la acest om de o admirabilă simplitate a exactității. Abrupt, îl întreb cind i-a fost greu. Își ia răgaz de citeva clipe, după care continuă, de parcă nu m-ar fi auzit, cu o nuanță și mai accentuată de poveste: „Aveam de reparat o cale de rulare. Circa 320 de metri lungime. În cimpul cinci. Acolo funcționau trei macarale. Pentru secția filetaj și atelierul de execuție și prelucrare a prăjinilor cu racorduri sudate, pentru foraj. Noi gîndiserăm tot: oprirea, programul. La condițiile întreprinderii. Am început de la

lucrul. Într-o seară a fost cumplit. Mă uitam să văd dacă a dispărut mașina directorului: însemna că a plecat. Atunci mă uitam degeaba. Mașina nu mai pleca. A doua zi l-am întrebat ce-a făcut toată noaptea în uzină. Să nu credeți că era un om cu care să nu poți vorbi. Este un specialist mare și un om minunat. Știam că pot să-l întreb simplu, fără să se supere. Mi-a spus că a plecat fără mașină: era defectă. După cearta cu dînsul, o săptămînă am fost bolnav. Nu e chiar atît de ușor să te cerți cu un director de întreprindere. Dar eu știam că nu pot să cedez. Nota asta am imprimat-o și oamenilor din atelier. Nu era glumă: în accidente cu podurile rulante nu-ți rupi un deget. Cind totul a fost absolut gata, chiar și vopsitul, i-am spus directorului, că am terminat lucrarea. S-a uitat la mine ca la un computer defect. N-avea cum să creadă. Cred că nu-l venea să creadă nici cind a văzut. V-am spus că am oameni cu care fac orice.

„Un cărucior necesar ca aerul”

Același maestru specialist ne relatează o altă întâmplare edi-

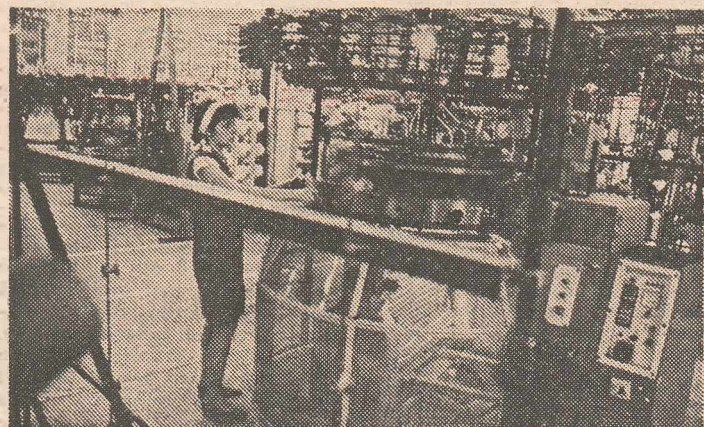
Marca fabricii

(Urmare din pag. 1)

muncii, capacitatea reală de identificare directă cu lucrul bine făcut. Inevitabila comparație pe care nu numai consumatorul o poate face între diferite mărci de fabrică are, la rîndul ei, un binevenit rol stimulator. Ieșirea din anonimatul unei producții uniformizate înseamnă, din această perspectivă, și firească satisfacție a făuritorului care poate fi recunoscut în rodul muncii sale dar, mai ales, o sporită și identificabilă responsabili-

tate a celui care poate fi cu ușurință numit și spre mulțumire și spre nemulțumire.

Receptivitatea cu care colectivele de oameni ai muncii și-au însușit această fertilă idee, hotărîrea lor de a acționa pentru cit mai grabnică sa transpunere în viață determină, în această perioadă, așa cum evidențiază și paginile revistei noastre, un climat de dezbateri responsabile și angajată vizînd adoptarea măsurilor optime pentru înscrierea întregii activități productive sub semnul exigențelor implicate de aureolarea mărcii fabricii cu un binemeritat prestigiu.

Bunăstarea tuturor

Grupajul de față alătură ipostaze ale muncii în domeniul dintre cele mai diferite: aspra industrie a cimentului, delicata ramură a confecțiilor, grandioasa reconstrucție a pământului, perseverența cercetare medicală și pretențioasa prospectare geologică. Pe cit de diverse sînt în conținut, pe atît de unitare sînt faptele relevate, în semnificația lor comună: bunăstarea tuturor depinde numai de modul în care fiecare își face datoria în profesiunea sa, la locul său de muncă. Acest adevăr fundamental al societății noastre socialiste, subliniat cu putere în recenta Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, își găsește acoperire practică în fiecare unitate de loc și timp, ca o măsură fidelă a conștiinței datoriei împlinite.

Temelii tot mai trainice

Atunci cînd sîntem puși față în față cu reușite însemnate un pas înainte, gîndul ne poartă spre cei care le-au dobîndit, fiind chiar niște anonimi. Dacă ai ocazia să înțelegi spectaculoasa lucrare ce se înalță la Fieni — banda transportoare de calcar Lespezi — Pucheni, o capodoperă a gîndirii tehnice și o performanță a realizării efective a unui traseu unic în Europa și în primele trei locuri în lume pe un astfel de relief — înțelegi că pentru cei ce au creat o asemenea lucrare, drumul spre măiestrie nu are obstacole. Tăria oamenilor — de multe ori neștiuți de noi — ce astîmpără zi de zi foamea de ciment a civilizației betonului nu mai stă de mult doar în forța brațelor; cu ele mută munții, îi ard și îi transformă în case. O altă putere, cu mult mai mare — aceea a minții — le-a legat, însă, numele, de cele mai de seamă premii ale industriei lianților: cimentul alb, metalurgic, de sondă, cimenturile maritime și cu rezistențe inițiale mari. Curajul în introducerea progresului tehnic ar fi, după părerea cimentistilor, cea dintîi explicație a reușitelor, dar și a titlului ce l-a scos definitiv din anonimat: „Erou al Muncii Socialiste”.

La Combinatul de lianți și azbociment din Fieni, introducerea unor procedee de ultimă oră în procesul de producție —

procedee avansate din punct de vedere tehnico-științific și tehnologic constituie linia de conduită fundamentală a specialiștilor. „Buletinul creației tehnice” — semn de recunoaștere a meritelor acelor care, nu doar cu brațele ci și cu mințile înfăptuiesc lucruri deosebite în planul ridicării pe cote mereu valoroase ale progresului, „Brevetoteca” ce se îmbogățește mereu, sînt resimțite de oameni ca o necesitate. Fie că e vorba de sănătatea orașului — ferit, prin soluții ingenioase, de poluare — fie că se pune problema ca un cuplor cu o capacitate de 3.000 tone clincher să producă 3.800 tone, toate ideile, concretizate în fapte, sînt doar ale cimentistilor. Ancorați în realitate, pîndesc, parcă, necesitățile lui „mine”, spre a le face față măcar cu o zi înainte. Liniile verticale de îndrăzneală arhitectură modernă, trase astăzi în toate colțurile țării, au nevoie de ciment, ciment mult și bun. Realizatorii „aurului cenușiu” gîndesc, pe de-o parte, la calitatea lui, pe de alta, știu bine că, vrînd nevrînd, se numără și ei printre marii consumatori de energie. Ideea — cu totul nouă în domeniu — a vizat un rezultat ambițios: reducerea consumului de energie cu 10 la sută, în condițiile creșterii producției la capacitatea respectivă, tot cu 10 la sută, calitatea fiind substanțial îmbunătățită.

cărat odată cu aluviunile în Dunăre și de acolo în mare. Toate balastierele dispuse pe marginea riurilor îl adună odată cu nisipul, nisipul este transformat în ciment și, după calculele mele, cimentul folosit la construcția blocurilor de locuințe a însumat peste douăzeci de mii

Profesia, ca o iubire

de tone de aur. Avem, astfel case de aur și orașe de aur.

Avem o țară de aur, spun eu acum, vîzînd, în cei peste trei mii de kilometri parcurși, munții, apele și pădurile, dar mai ales oamenii. Da, i-am însoțit pe geologi, am stat aproape de ei, i-am văzut muncînd, le-am înțeles pasiunea pentru ceea ce făceau, uitarea de sine cînd, mereu înainte de toate, se pune problema realizării planului de muncă al acelei campanii.

Pitești — Vilcea — Sibiu — Turda — Aiud — Alba — Orăș-

țită. Toate aceste performanțe „tip Fieni” au fost deja atinse, cu ajutorul unui separator de înaltă eficiență, amplasat într-o instalație de măcinare a cimentului.

De la gînd la faptă drumul nu e niciodată lung la C.L.A. Fieni. Un colectiv de cercetare-proiectare tehnologică, condus de directorul combinatului și de inginerii Sorin și Adriana Meaută, G. Mandoiu, și-a unit știința și priceperea cu cițiva entuziaști cercetători de la I.C.P.I.L.A. București, — Institutul de cercetare din domeniul cimentului — (dr. ing. D. Pușcașu, N. Dănilă). În martie 1987 începea proiectarea, execuția în mai, experimentările în iulie-august. S-a construit deci, anul trecut, în doar cîteva luni, un exemplar de încercare, la scară redusă. „Scara redusă” înseamnă în cazul de față un gigant de mărimea unui bloc cu 3 etaje. Adevăratul separator, mi se spunea atunci la Fieni, va fi mult mai mare, dar „își merită banii”. Rezultatele de azi, după cîteva luni de experimentări, confirmă justetea afirmației. Separatorul cel nou își merită pe deplin denumirea „de înaltă eficiență”. În ce constă ea? Fără a intra în amănunte de savanță tehnică, vom încerca să schițăm cîteva avantaje oferite de separatorul tip „Fieni”. În general, rolul acestor instalații este acela de a separa particulele de ciment fine de cele groșiere. Instalația cea nouă își arată eficiența în primul rînd printr-o perfectă separare, în praful deosebit de fin nemai-strecurîndu-se nici un element necorespunzător. Asigurarea unei distribuții granulometrice îmbunătățite duce, implicit, la o calitate superioară. În plus, rezistența cimentului obținut cu separatorul de înaltă eficiență

crește considerabil. Un alt aspect urmărit în stabilirea performanțelor instalației experimentale a fost temperatura cimentului. Literatura de specialitate insistă asupra importanței reducerii temperaturii cimentului, ori, datele măsurătorilor făcute la combinat arată că acest parametru a fost redus cu 41,8° C, față de 25,4° C, temperatură obținută cu separatoarele de tip vechi. O altă calitate ar fi exploatarea ușoară a instalației și reglarea finei cimentului între limite foarte largi.

Cea mai impresionantă realizare a acestui gigant industrial este, însă, spectaculoasa reducere a consumului specific de energie electrică, datorată influenței unei multitudini de factori. În primul rînd, motorul său de acționare are o putere de numai 75 kW, față de 150 kW cît necesită acționarea separatorului vechi, de tip Wedag. Cînd se trece de la măcinarea fără recirculare la cea cu recirculare datorită perfecțiunii instalației tip „Fieni ’87”, economia de energie este cu 98,5 la sută mai mare decît în cazul instalației Wedag. Calculele, întocmite „cu modestie” de specialiștii combinatului, duc la

cifre impresionante: economii de 6.800 MW, sau 2.726.000 lei pe an.

Performanțele obținute în faza experimentării semiindustriale i-au îndreptățit pe cimentisti să treacă la construirea separatorului la scară industrială, căruia i-au adus și o serie de modificări, impuse de rezultatele experiențelor anterioare. Adevărat colos, separatorul „tip Fieni” va fi gata în luna iunie a acestui an. Concomitent, specialiștii au început proiectarea unui nou separator, care va fi, se înțelege, tot de foarte înaltă eficiență.

Ce spun cimentisti? „A lăsa ceva în urma noastră care să fie de folos tuturor este o datorie firească a fiecăruia, iar dacă prin aceasta aducem o contribuție cît de mică la mersul înainte al societății, este firesc să ne bucurăm de aceste succese”.

La temelia caselor viitorului va sta, așadar, un ciment mai bun, mai trainic, mai ieftin. Iată, într-adevăr, un real și binemeritat succes al gîndirii românești.

LIANA MOLNAR ■

Cum se spune Lehliu în olandeză

TIR-ul pe care era tatuat cu roșu Gertex-Olanda clipește pentru a vira la stînga și acoperă pentru moment cu spina rea lui lată toată strada principală din Lehliu-Gară. După ce a alarmat cu sforăitul diesel toată orăstăniile de prin curți, frînează în fața unei clădiri cu etaj purtînd firma Întreprinderea Cîrului București-Unitatea Lehliu. Așteaptă să fie încărcat și el, după ce colegul de parcare din R.F.G. va avea „pîntecul” plin de tricouri, pijamale și alte articole de lenjerie și îmbrăcăminte sport din bumbac. Pentru că din comuna aflată în miez de Bărăgan pornesc spre Franța, Belgia, U.R.S.S. și alte țări europene produse ce țin pasul cu ultimele jurnale de modă. Această secție industrială avînd ca vecini un C.A.P. și un I.A.S. n-a fost tratată de întreprinderea din Capitală ca o rudă modestă din provincie. Ci i s-a acordat sprîjin. Dar nici ea nu a acceptat să se țină de fusta fabricii-mamă ci a căutat să aibă o personalitate a ei prin idei și inițiative proprii.

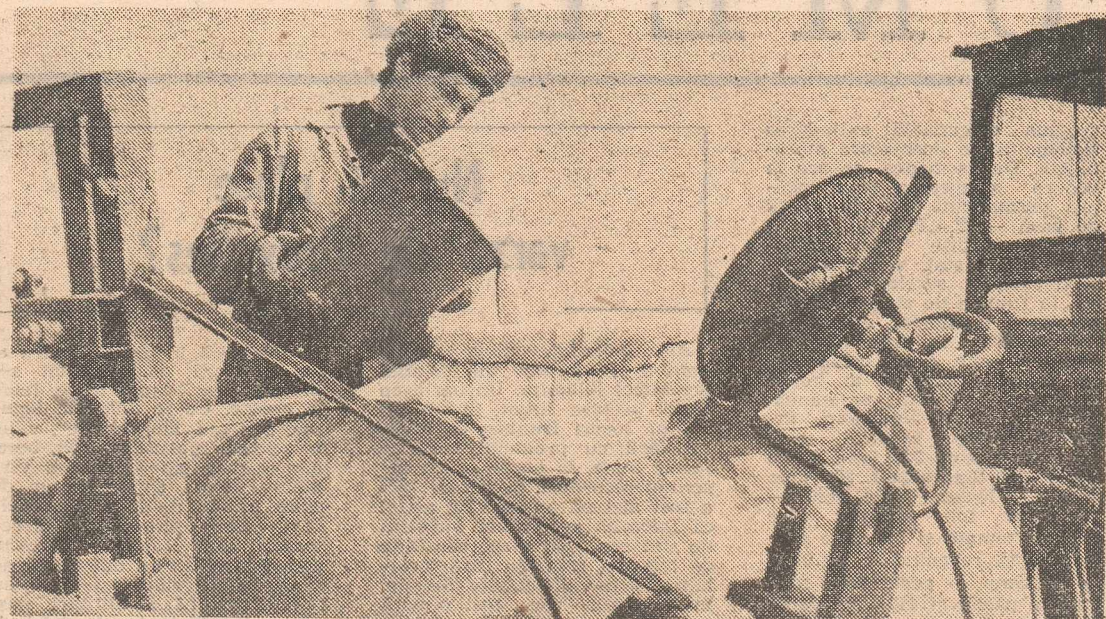
De cum a venit la conducerea acestei unități, subinginerul Ioan Grozav a fost pus pe fapte mari. Sau mai corect spus, pe fapte industriale mici și ieftine dar cu efecte economice mari. „Primul pas în acțiunea de a face un proces de producție eficient este regîndirea organizării lui după aceste criterii, zice. Românul are o vorbă înțeleaptă: să faci treaba cu rost. Pe țaran îl citești dacă e bun gospodar după ogradă, după acea impresie de lucruri așezate la locul lor. Uneori, ca să crești productivitatea muncii și

să faci produse de calitate, nu e nevoie să investești sume mari în mașinării sofisticate, ci să te gîndești cum să raționalizezi fluxurile”.

Este ceea ce a și făcut Ioan Grozav cu simplitatea lui „unu plus unu”, operație care însă altora le scapă. Cînd a sosit aici, traseul unui tricotaș era destul de întortocheat, de sinuos, oamenii se mai ciocneau unii de alții. A rearanjat fazele procesului. Cum s-ar zice a mutat mobilele în odaie ca să se înlănțuie funcțional, și acum producția curge fluent. Depozitul de baloturi de bumbac se află la nu mai mult de 5 metri de mesele de croit, iar fetele de la sortat și împerecheat subansamble aproape simt răsuflarea celor cu tiparele mină deși nu se deranjează între ele. În coasta lor, a montat o mașină de recuperare straifurle de la croire, la care lucrează Mariana Toma, Vasile Floarea și celelalte de la imprimerie, policalificate să și confecționeze pentru copii căciulițe, bluze, chilotei din peticle refolosibile. Între secții, ambalare și magazie, produsele nu se cară cu gîfrituri și transpirație, ci ele alunecă zglobiu pe planuri înclinate. Acum, la Lehliu se vorbește cu dezinvoltură despre ergonomie. Mașina de tricatat elastic dantelat produce aici în 8 ore cu aproape un kilometru mai multă bandă decît cele identice din alte fabrici deoarece Liliana Matache, pe lîngă dexteritatea ei de prestidigitatoare, are și tot ce-i trebuie la îndemînă. Ca să nu se mai încurce firele mașinilor

GABRIEL IUGA ■

depinde de munca fiecăruia

de călcat și racordurile de stropire, „incident” ce ducea la timpi morți, cei de aici au meșterit un dispozitiv simplu în tavan din câteva profile metalice dar din mai multe idei ingenioase puse cap la cap.

„Optimizând fazele, am reușit să creștem productivitatea cu 6 la sută. Pe fiecare flux, muncitorii sunt gestionare materiei prime de la valul de bumbac până la ultimul nasture cusut, zice Ioan Grozav. Oamenii sunt mai conștiințioși, le-a intrat în reflex o nouă concepție față de munca lor”. Așa cum spunea și șefa secției, Aneta Gociu: „N-avem navești, toți sintem din comună și ne-am legat de această fabrică”.

Uneori îmbunătățirile te trăgeau de mincă, altele au fost analizate cu răbdare fiecare cută, fiecare fațetă a procesului tehnologic.

„Ia să mai vedem cum se prezintă în hală bioritmurile și indeminarea felelor din Lehlui”, și-a zis Ioan Grozav. Împreună cu șefa de secție Elena Stoia a analizat forma muncitoarelor pe parcursul celor 8 ore și a reorganizat echipele după criterii științifice făcându-le omogene, armonizate după temperatură, pregătire și talent. Rezultatul? Productivitatea a crescut cu 6 la sută.

Greu a fost până au apărut primele idei made in Lehlui, apoi oamenii au prins gustul lor, s-au obișnuit să le lase să alege spre teritoriul inovațiilor. Ioan Grozav, acest călător neobosit și inventiv al unor soluții simple și eficiente, a fost un adevărat catalizator. Modernizările în fabrica din comună s-au făcut prin autodotare. Se poartă tricotatele cu desene care le urcă spectaculos valoarea. Ioan Grozav cu mâinile Ion Negrea și Gheorghe Barbu, cu mecanicii Marian Neșu și

Ion Berca au meșterit după calculele și schițele lor o linie compusă dintr-un cuplor de termofixare, o mașină de confecționare șabloane, fotografier, dezvoltare și un utilaj de imprimare. Nichelajul lor nu lucește și nu poartă marca unei firme de renume, dar treaba merge ca pe roate și 30 de mii de tricouri pe zi cu grafica concepută de tânărul lehlui Ion Vasile stau cu fruntea sus în fața celor străine. În halele aflate pe o uliță din Lehlui, un calculator programează producția, consumurile și aprovizionarea, iar pe tastele lui se joacă minile unui alt fiu al satului, Liviu Ieremia. Astfel că depozitul nu geme de mărfuri, ba chiar are cantități sub normale minime.

Ioan Grozav e de prin părțile Sibiului. În tinerețe și-a cîștit versurile în cenacu cu Labiș, a cîștigat un concurs de proză scurtă, a fost apoi pilot de avioane și parașutist. Motive de sănătate l-au făcut să aterizeze în atelierele din mijlocul Bărăganului dar gândul i-a rămas sus, obișnuit să zboare. „Oriunde se află oamenii sint și idei, spune. Trebuie să-i înveți să le deschidă ușa fără timiditate și să le lase să iasă în întîmpinarea muncii lor”.

O mică fabrică dintr-o comună a devenit unitate model și aici s-a organizat schimbul de experiență al directorilor și serviciilor de organizarea producției din centrala de tricotaie. O echipă de specialiști în frunte cu Ioan Grozav a participat la montajul unei fabrici românești la Ulan-Bator.

Între timp TTR-ul firmei Certex, plin cu tricotate, părăsește comuna pornind pe cărările Europei. Cum s-o fi pronunțînd Lehlui în olandeză?

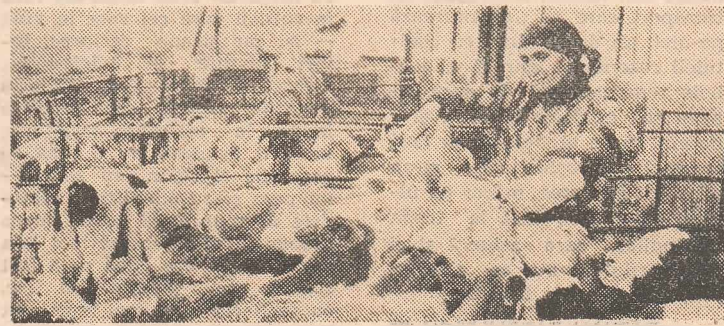
FLORIN CONDURĂTEANU ■

Siretul schimbă drumul

De la albia fluviului până în dreptul comunei Dorobanțu, oamenii au săpat un canal în lungime de 8 km. Apele Dunării vin, gravitațional, până la barajul pe care s-a înălțat și calea rutieră Călărași — Oltenița. Iar de aici, pe vreme de secetă, 5 stații plutitoare trec apele în lacul Iezeru — Mostiștea. Debitul total al acestora însumează, deocamdată, 90 de metri cubi într-o secundă. Cît trei Ialomița la un loc. Am zis deocamdată pentru că, în perspectivă, alte stații plutitoare vor putea pompa cantități și mai mari în acumularea de peste dig, cu o suprafață de 2.860 ha, cel mai întins lac interior din țara noastră. Dar și cel mai curat. Nici o sursă de poluare nu-i tulbură cleștarul. Nu departe de dig se înalță o insulă, adevărată împărăție a păsărilor, unde se pot întîlni nu numai diverse specii de pescăruși,

de rațe sălbatice, lișițe, ci și pelicanii, lebede albe și negre, alte specii rare din fauna specifică deltei.

Datorită substanțialelor fonduri de investiții puse în operă de-a lungul anilor de construcție socialistă, întreaga Vale a Mostiștei, pe o lungime de

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

peste 70 km, a devenit un atenuator în calea eventualelor viituri.

Împreună cu inginerii Teodor Niculescu, directorul Oficiului Județean Călărași de Gospodărire a Apeilor, și Mihai Berbeci, inspector de specialitate la Inspectia pentru Construcții, am făcut o plăcută și instructivă preumblare pe aceste întinderi de ape. Prin Programul național de amenajare a apelor interioare, s-a prevăzut ca pe Valea Mostiștei să se rînduiască 5 mari acumulări, prin construirea barajelor de la Dorobanțu, Frăsinet, Gurbănești, Fundulea și Măriuța. Din ele se vor putea iriga, în final, 235.944 ha în județele Călărași, Ialomița și sectorul agricol Ilfov. Mai este de adăugat informația că Ialomița s-a unit cu Mostiștea printr-un canal lung de 19 km, între acumulările Măriuța și Dridu. Se află în construcție încă un lung canal de legătură, între Siret și Ialomița. Metaforic exprimîndu-ne, Siretul se va împreuna cu Dunărea nu numai prin apele Prutului, așa cum l-a hărăzit natura în tre-cutele milenii, ci și prin Mostiștea. Lucrare de artă, inginerescă, de adevărată, ce va rămîne mărturie despre eroicele vremuri ale Epocii Nicolae Ceaușescu. Va fi posibil ca, în anii cu precipitații medii sau abundente, apele Siretului și Ialomiței, curgînd gravitațional, prin canale durate de mîntea și mina omului, să nu mai distrugă recoltele, să nu mai amenințe așezările riverane, ci să fie folosite, prin acumulările rezervoare construite în cale, la irigarea culturilor. Iar la vreme de secetă, din Dunăre, prin aceleași imense bazine, să fie pompate în susul izvoarelor, într-un potolire a setei pămîntului. Deocamdată, trei din cele cinci acumulări sint puse la treabă. Prin barajele de la Frăsinet — executate pe fundație de turbă, printre puținele de acest fel din Europa și din lume — și prin cel de la Gurbănești — acesta fundat pe nămol —, s-au încheiat importante lucrări din programul prevăzut.

De la Dridu la Dorobanțu este o distanță de 92 km. Datorită precipitațiilor, volumul de apă diferă de la un an la altul, el variînd între 20 și 80 milioane mc necesari pentru irigații — ne spunea inginerul Teodor Niculescu. Diferența de nivel, de la un baraj la altul, este de circa 10 metri. Grija, obligația celor ce gospodăresc apele în teritoriu este de a le menține la nivelul cerut de stațiile de pompare.

Cum reușiți să faceți această operațiune? I-am întrebat pe ing. Mircea Marinescu.

șeful Sistemului Hidrotehnic Mostiștea.

— În anii secetoși, din acumularea Iezeru, cu ajutorul a 4 stații plutitoare, pompăm apă în acumularea Frăsinet pentru a asigura nivelul necesar, de 22,5 m față de Marea Baltică. De aici o trecem, cu sprijinul altor unități plutitoare, în acumularea Gurbănești. Iar de acolo, în viitorul apropiat, în lacurile Fundulea, Măriuța, în canalul magistral ce face legătura cu Ialomița.

Așadar, în anii cu ploi puține, apa urcă, ajutată de gîndirea omului, spre izvoare. Dar acum, în primăvara lui 1988, regimul pluviometric a fost bogat. Acumulările de pe Valea Mostiștei sint pline „ochi”. Nu-i nevoie, și nici nu va fi prea curînd, ca motoarele de pe stațiile plutitoare să fie puse în funcțiune.

Avansăm în amonte, pe Valea Mostiștei. Printre molcomele ridicături de teren, nu mai înalțe de 10—15 m, spre inima Cîmpiei Bărăganului. La barajul Fundulea, constructorii se află în plină activitate. Inginerul Mihai Berbeci intră în atribuțiuni. Zilnic este prezent pe șantier. Controlează, cu ochii și priceperea specialistului, calitatea lucrărilor. Inginerul Corneliu Ivan, adjunctul șefului brigăzii 405 a Antreprizei de

Lucrări Hidrotehnice Speciale Măneciu, ne spune că graficul stabilit se respectă întocmai. Spre sfîrșit de mai, trebuie să se ajungă la cota finală a barajului, de 41,50 m. Acum se fac umpluturi în corpul acestuia, în prisme amonte și aval, la evacuarea apei mari (care cuprînde turnul de manevră a grătarelor și stăvililor cu ajutorul cărora se va regla nivelul apelor lacului de acumulare). Galeria de golire s-a finalizat pe întreaga lungime de 150 m. Mai spre nord, la Dridu, în corpul barajului s-au încorporat turbinele unei microhidrocentrale, prima de acest fel în nemărginirea cîmpiei, cu o putere instalată de 2,2 MW.

Oameni ce stăpînesc apele, dîndu-le alte cursuri, alte destinații. Cu eforturi materiale, de muncă, de inteligență, pe care numai socialismul le-a putut descătușa și diriguia într-o nouă împlinire. Investiții care, peste ani, își vor rambursa binefacerile nu numai în substanțiale sporuri de recolte constant ridicate indiferent dacă verile vor fi secetoase, ci și în obiective turistice, de agrement mereu chemătoare pentru acoperirea cu folos, în mijlocul naturii, a celui de al doilea opt din timpul fiecăruia dintre noi.

AUREL DAVID ■

Nașterea lui ERISOL-4

Cu aproape un deceniu în urmă, convins de virtuțile unui produs fitoterapeutic realizat la Cluj-Napoca, la Institutul Agronomic, de către un colectiv de cercetători, coordonat de dr. Roman Morar, Flacăra a declanșat o dezbatere publică, invitînd utilizatorii din fermele zootehnice care l-au experimentat. Rezultatul se știe: ERIDIAROM-ul a învins! O victorie de-a dreptul spectaculoasă, de vreme ce azi e utilizat, practic, pe tot cuprînsul țării, în 38 de județe, iar laboratorul de microproducție dezvoltat pentru a pune în valoare această invenție e pur și simplu sufocat de amploarea solicitărilor.

Dar iată, interesîndu-ne despre „starea” ERIDIAROM-ului după un deceniu, am notat câteva cifre spectaculoase: în anul 1982 s-au produs 11.000 de tablete din acest puternic produs anti-diaric natural, patru ani mai tîrziu un milion, anul trecut, în 1987, cu trei sute de mii de tablete mai mult, iar în primele patru luni din acest an a fost deja depășită cifra de 650.000 de tablete! Clar: fermele zootehnice au nevoie ca de aer de produse naturale bune. Dar am mai aflat cu acest prilej și altceva: de anul trecut s-a trecut la experimentarea unui nou produs, tot fitoterapeutic, deja introdus în fermele de vaci cu lapte. Este vorba despre ERISOL-4, anti-diaric și rehidratant. Să aflăm însă despre el câteva amănunte de la inventatorul dr. Roman Morar:

— ERISOL-4 este o pulbere care atunci cînd se folosește se dizolvă în patru litri de apă fiartă și răcită sau ceai, administrîndu-se oral la viței bolnavi...

— Ce avantaje prezintă față de ERIDIAROM?

— În primul rînd aș vrea să precizez că cele două produse nu se exclud, ci se completează. Noi considerăm că ERISOL-4 se administrează mult mai ușor, nu se poate supra-doză, iar prețul este foarte accesibil: 20 de lei pe flacon. Acest nou produs vine ca o necesitate, deoarece în diareea neonatală la viței deshidratarea este la fel de importantă pentru supraviețuirea animalelor bolnave ca și tratamentul anti-diaric. Din capul locului tratamentul trebuie să vizeze oprirea deshidratării, oprirea absorbției toxinelor din masa gastro-intestinală, refacerea volumului sanguin și prevenirea decompensării cardiace. Și nu în ultimul rînd, prevenirea blocajului hepatic și renal!

Concluzia după aproape un deceniu de la declanșarea luptei pentru impunerea ERIDIAROM-ului? Una singură și

exactă, oferită de viață, de practică: dreptatea a fost de partea noastră! Iar cînd adevărurile s-au limpezit, chiar și cei ce s-au aflat de oalaltă parte s-au alăturat și ne-au sprijinit eforturile...

— Pregătiți și alte „surprize” pentru zootehnie?

— Ne-o cere practica! Acum avem în lucru un nou produs fitoterapeutic, deja contractat cu MAIA și Direcția Agriculturii de Stat pe care sperăm să-l producem din toamnă. Este vorba de POLIVITAMOM, un concentrat în vitamine, foarte necesar tineretului suin, ovin, etc. Dar despre el, altădată, cînd gîndurile vor deveni certitudini ferme. Atît va pot spune acum: avem certitudinea că el va da soluții unor probleme dificile cu care se confruntă azi zootehnia!

— „O luptă” căreia îi oferă soluții și alte colective de la institutul clujean!

— Nici nu știu dacă aș putea, atît cît le cunosc eu, să enumăr cel puțin aceste „căutări” și soluții deja oferite producției. Oricum, dorința noastră este să „ținem aproape” de marea producție zootehnică din județul Cluj și din țară, oferîndu-i noi tehnologii și mai ales soluții practice. Mă gîndesc, de exemplu, la baza puternică de microproducție a colectivelor conduse de prof. dr. Ioan Boitor, decanul facultății, care pune la dispoziția unităților o serie de produse pentru combaterea tulburărilor de reproducție la animale. Alt colectiv, cel condus de conf. dr. Ermin Șuteu, asigură o serie de produse antiparazitare, cel condus de prof. dr. Vasile Stănescu are valoroase soluții practice în stabilirea posibilităților de păstrare și control a produselor de origine animală, cele conduse de conf. dr. Virgil Salanțiu, conf. dr. Sabin Ghergariu și conf. dr. Damaschin Manta pentru asigurarea unor oligo și microelemente, șef de lucrări dr. Dumitru Ciupercescu, în elaborarea de soluții citogenetice moderne și lista ar putea continua...

Firește, „Lista ar putea continua”! O frumoasă luptă pentru găsirea și impunerea noului. Un colectiv care știe să-și păstreze tonusul, rămînd mereu tînăr prin tot ce face. Ar merita, poate, să se scrie mai mult și mai des despre realizările de excepție de aici. Să se știe, de pildă, că un colectiv condus de prof. dr. Alexandru Salontai e în plină campanie a „Bătăliei pentru hamei”. O bătălie practică cîștigată, de vreme ce mii de hectare sint plantate pentru a ne oferi cea mai bună bere. Dar cîte altele!

CONSTANTIN MUSTĂȚĂ ■

Sursă de sănătate, sursă de venituri:

LEGUMELE

Graficul ca un ceasornic

Sint unul dintre cumpărătorii Craiovei venit la piață cu gândul de a-și procura — vorba unui bătrinel care „își strigă marfa” — verdețuri de primăvară. Moșul e bun de gură, dar se vede treaba că e și bun gospodăru: de pe taraba pe care își expune marfa își poți alege după voie ridichi, salată, ceapă verde, lobodă, pătrunjel, leustean, țelină sau morcovi. Ceva mai încolo, Elisabeta Ozon, venită de la Mirsani, stropeste de zor legăturile de usturoi și ceapă verde, lobodă și salată.

— Clientul — zice ea — își alege întotdeauna marfa cea mai frumoasă, așa că nu le stropesc degeaba.

— Și merită toată osteneala asta, măicuță?

— Păi merită! Că altfel de ce-ai mai veni p-aici?

Nicolita Ciociu a adus de la Isalnița salată, ceapă verde, ridichi, lobodă și — arată spre legăturile de mărar, pătrunjel și leustean — verdețuri pentru ciorbă. Nu, nu și-a construit acasă solar, dar vremea bună din ultimele zile a făcut ca toate produsele care se vând expuse la vânzare să meargă, sau mai bine spus, să se dezvolte bine. La fel spune și Lenuța Calotă, și ea tot din Isalnița, care promite că peste câteva zile va veni la piață și cu castraveți, poate și cu dovlecei...

Dar cei care dispun de solarii sau sere, or fi având și aceste legume?

Ion Pucă, gestionarul celor câteva centre de desfacere, aparținând AGROCOOP, existente în incinta Pieței centrale din Craiova, confirmă că în urmă cu o zi, de pildă, castraveții de seră nu i-au lipsit. Până va mai primi, vinde morcovi, ceapă și usturoi verde, spanac, salată și pătrunjel. Ridichi? — S-au terminat ceva mai de dimineață!

La unitatea nr. 2 „Legume-fructe”, unde, de la prima vedere se poate constata că spiritul gospodăresc nu lipsește, aflăm de la Ion Anuța, șeful unității, că pe lângă verdețurile obișnuite, existente la vânzare, cu o zi înainte s-au vândut aici și 1478 kilograme castraveți de seră, s-au vândut și tomate timpurii. Ridichi, pătrunjel, leustean? Am avut tot ieri. Așteptăm... Aprovizionarea? În general nu ne putem plînge cu nimic! Calitatea produselor? La fel! Priviți și apreciați și dumneavoastră, că — vorba ceea — nu știam că ne vizitați!

Nici un motiv de suspiciune. Fără îndoială, înainte de toate se impune o primă concluzie și anume aceea că „verdețurile de primăvară” — ca să-l citim din nou pe bătrinelul întâlnit la începutul raidului — există din abundență, că ele sînt de calitate, sînt proaspete, sînt prezentate într-un mod atrăgător atât în unitățile comerciale de stat, cit și pe mesele aflate la dispoziția producătorilor individuali. Cumpărătorul are deci de unde alege, se poate aproviziona din plin, umplîndu-și zilnic sacosă — dacă nu sacosele — cu atât de felurite daruri verzi ale primăverii, ce încorporează în ele atîtea și atîtea vitamine. Dar se mai poate conștientiza, însă, că sub aspectul ritmicității aprovizionării unităților amintite se impune și unele corecții — e drept, nu de importanță majoră — care să conducă neîmijlocit la asigurarea fondului de marfă necesar pe parcursul întregului program de funcționare a unităților în fiecare zi. În legătură cu acest ultim aspect, am considerat că o scurtă discuție cu o parte dintre aceia care poartă responsabilitatea bunului mers al aprovizionării ar fi salutară. Răspunzînd invitației, am aflat de la tovarășii Dinel Ștefănescu, doctor în știin-

țe agricole, directorul I.L.F. Dolj, Ilie Popescu, director al AGROCOOP și Ion Zamfirache, director adjunct al I.C.S.L.F. Dolj, despre o serie întreagă de preocupări și măsuri menite să contribuie cu eficiență la buna aprovizionare în continuare, la eliminarea unor eventuale neajunsuri. Printre ele — temporizarea recoltării legumelor și legumelor verdețuri în funcție de necesitățile reale ale tuturor unităților de desfacere, exprimate zilnic de către acestea, evitîndu-se astfel deprecierea produselor prin depozitare; extinderea transportului containerizat, care asigură, printre alte avantaje, în primul rînd păstrarea calității produselor preluate direct din cîmp în drumul lor către

rețeaua comercială; extinderea sistemului de descărcare mecanizată. De asemenea, se are în vedere asigurarea unor legături permanente cu furnizorii de bază — C.A.P.-urile, I.A.S.-urile, asociațiile intercooperatiste și de stat, stațiunile experimentale, serele, astfel încît, în funcție de stadiul de vegetație a legumelor acestea să fie preluate în mod operativ. În acest sens, buna colaborare cu Trustul județean al horticulturii și-a dovedit permanent eficiența, planul livrărilor întocmit pentru luna în curs fiind edificator: 360 tone ceapă verde, 280 tone salată, 30 tone ridichi, legume de seră — peste 260 tone (printre care 50 tone tomate și 200 tone castraveți) și, revenind la legumele de cîmp — peste 250 tone mazăre păstăi și 440 tone varză timpurie. În plus, piețele județului Dolj vor mai beneficia și de peste 55 tone de fructe, printre care mere, căpșuni și cîrșe. Să așteptăm, deci, legumele și fructele promise.

CONSTANTIN BALACCIU ■

Cîte roșii costă un drum?

C.A.P. Șipote din județul Iași este una dintre cooperativele cu firmă în materie de legume nu numai în județ, dar și în țară și chiar pe unele piețe străine. Firește nu există un soi de roșii denumit Șipote, dar, an de an, fermierii cooperativei amintite își vînd excelent marfa. Urmarea firească este faptul că oamenii cîștigă bine iar cooperativa este bogată, realitate confirmată de locul fruntaș pe care-l ocupă în județ și de distincțiile primite în anii trecuți, de două ori Meritul Agricol clasa I.

Bazinul legumicol din această zonă are o tradiție mai proaspătă, nu tocmai la Ștefan cel Mare, ci de vreo patruzeci de ani, șipotenii invocînd-o nu atât pentru vechimea ei, ci pentru seriozitatea cu care își fac treaba, devenind adevărați meseriași ai legumelor. Cîteva dintre inițiativele lor, la originea cărora a fost un președinte de mare ispravă, al cărui nume oamenii nu-l uită nici astăzi, după ce s-a pensionat, e vorba de Vasile Nemesniciuc, vreme de 35 de ani președinte al cooperativei, deci cîteva din inițiativele legumicultorilor din Șipote n-au făcut altceva decît să smulgă pămîntului, un pămînt bun — cernoziom levigat, de platou — cit mai mult. Au terminat electrificarea sistemului de irigații, au amenajat acumulări de apă, prevăzute cu tot ce era necesar, niște iazuri cu dublă utilizare — irigații și pescuit, au produs răsaduri singuri. Experiența se cîștigă în timp, pe îndelete, arătîndu-și roadele și la bine și la rău. Iată, de pildă, capriciile lui februarie din acest an — zăpadă și viscol de trei zile — le-au compromis plantele, peste jumătate din ele, le-au rupt foliile la solarii. S-au mișcat repede. Plantele înghețate au fost înlocuite, s-au mai cîrpit pe unde au putut, deși folia pierdută a rămas pierdută, pentru că nu au mai putut să-și procure alta. „Bătălia a fost cu timpul, zice inginerul Teodor Alexandru, șeful de fermă. De fapt, legumicultura, este un fel de probă de viteză a agriculturii: să ieși cit mai repede pe piață. Ieși devreme, prețurile sînt mai bune și beneficiile sînt pe măsură. Anul trecut, un cooperativ de-al nostru a cîștigat peste 20.000 de lei, plus drepturile în natură. Ne străduim să ne producem și un răsad mai rezistent, capabil să facă față schimbărilor vremii din luna aprilie, cum spunem noi, un răsad care să aibă vîrstă, să fie bine călit”.

Așadar, membrii cooperatori din Șipote, a căror cooperativă face parte din C.U.A.S.C.-ul

Vlădeni (il amintim, fiindcă și el este unul dintre cele mai bune ale județului) fac bine ceea ce au învățat. De pe o suprafață de 230 de hectare scot peste 9.000 tone de legume. În primul rînd roșii, ardeioase în timp sînt chiar legumele) e tot perioadă de vîrf, se muncеște zi lumină. Se muncеște, dar se cîștigă. Ferma de la Șipote este singura din județ care are cantină proprie (cu autogospodărire), cu prețuri pînă la 5 lei masa; de asemenea, ferma are un cupot de piine pentru muncitorii ei. Cîștigurile arătînd astfel, angajarea la ferma de legume se face pe bază de cere în limita locurilor rămase libere, și ele nu sînt puține, astfel că ferma nu știe ce înseamnă lipsă de forță de muncă.

Organizarea este deci bună, oamenii sînt mulțumiți, fermele, C.A.P.-ul sînt, cum spuneam, bogate. În aceste condiții, cînd totul pare bine pus la punct ca un mecanism uns la vreme, de unde credeți că vin necazurile? De la valorificare. Mai exact, de la transportul legumelor. Mai în detaliu, de la drumul pe care ajung tomatele de la Șipote la Iași. Ca să n-o lungim: drumul de la Șipote la Iași este foarte prost. Pe alocuri, este într-o stare deplorabilă, astfel că, în căruța sau în mașină fiind, dacă spui o vorbă, te bilbi de zece ori. Ei bine, în 1987, fermei i-au fost refuzate la export 50 de tone de roșii, pentru că erau bilbite. 50 de tone. Pare absurd: te străduiești ani de zile să înveți legumicultura ca la carte, muncеști pe brînci trei sferturi din an, pentru ca, la măsurarea roadelor să constată că transportul ți le dijmăiește. „Am făcut tot felul de demersuri, spune șeful fermei, am avut și promisiuni, dar, după cum vedeți, și anul acesta drumul este la fel”. Nu știm cît costă repararea drumului dintre Șipote și Iași, e vorba de realizarea unui drum cit de cit practicabil, fără daune pentru marfă sau pentru mijloacele de transport care se aventurează pe aici, un drum făcut cu cheltuieli rezonabile, dar că el trebuie reparat odată. Și dacă cineva se gîndește la bani, și e normal să se gîndească, să facă socoteala în roșiile care și-au schimbat calitatea, măcar pe ultimii cinci ani, dacă la truda șipotenilor, care asigură și ei piața Iașiului, nu se gîndesc. Surprizele nu vor fi mici.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Nu vă place varza de Bruxelles?

Am colindat, zilele trecute, grădini și ferme din bazinul legumicol Ialomița. Un bazin cu 10.000 hectare situat, în ultimii ani pe locuri fruntașe la nivelul țării, cu producții bune și foarte bune, la unele specii înscrisind recorduri. Secetosul 1987 a fost aici un an de vîrf, astfel că Ialomița a furnizat fondului de stat cea mai mare cantitate de legume, față de toate celelalte trusturi din județe. Se știe, în Bărăgan, n-a fost o vară mai blîndă, n-a plouat mai mult decît în altă parte, dimpotrivă, însă oamenii au muncit mai stăruitor, au fost organizați mai bine, au folosit și drămuț cu grija fiecare picătură de apă din sistemele de irigații, și-au adaptat tehnologiile...

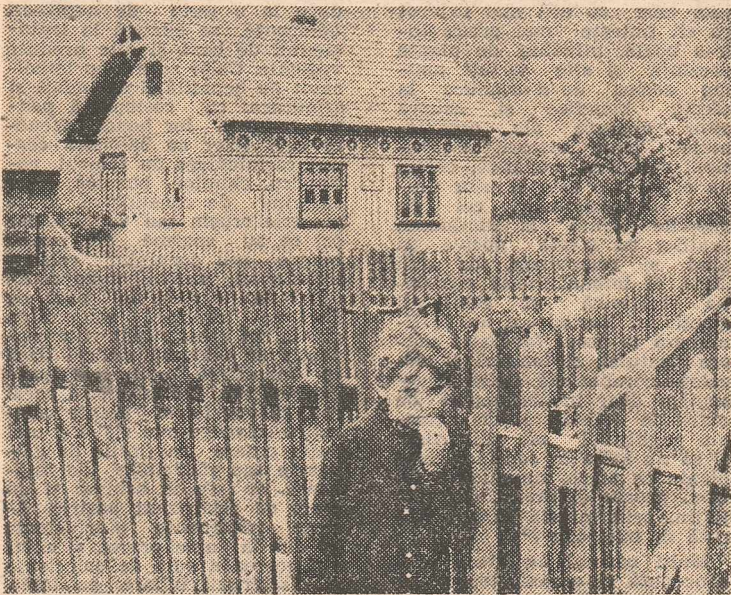
Împreună cu directorul Trustului horticulturii, ing. Marin Lupu (numit în 1983, tocmai pentru calitățile sale organizatorice și competența profesională, dovedite ca inginer agronom la C.A.P. Cosîmbesti), tălem cîmpia pe o rută în zig-zag în așa fel încît să cuprîndem cit mai mult din „triunghiul legumelor”, din cele trei zone destinate să răspundă la trei deziderate: să aprovizioneze piața Sloboziei, fabrica de conserve Fetești, și piața Capitalei. Zona cu cea mai mare suprafață și tradiție, cu cea mai bună dotare (tehnică, materială, umană), perimetrul Urziceni—Maia—Dridu—Fierbînti, este destinată exclusiv Bucureștiului. Întreprinderea de producere a legumelor Urziceni, de pildă, lucrează numai pentru I.L.F. Militar. Ne oprim la Milosești, pe cîmp, în zona solarilor. E o zi ciudat de fierbînte din această primăvară ciudată, soarele ridică temperatura la 28 de grade, sub care o pudrerie de cooperatoare dau zor la plantatul tomatelor. Cîțiva bărbați aduc apă cu cisterne, butoaie, sacale purtate de căruțe cu cai. „Roșii de vară”, ne spune Elena Neacșu, de 20 de ani lucrînd numai în sectorul legumicol, situația de la Milosești nu este singura, o vom regăsi și la Reviga, Gîrbovi, Grindu, Colliia, Urziceni, unde oameni harnici recuperează timpul acestei primăveri întîrziată.

La Ferma nr. 1 a Asociației intercooperatiste legumicole Reviga, ingineră Ecaterina Ancuța supraveghează un grup de femei care se îndeletnicesc cu o treabă migăloasă: scot, sortează, fasonează și orînduiesc în lăzi ceapă verde. Cu frunzele mari, fragede, cu bulbul tînr alb, bine căruțat de pămînt, îi simți prospețimea în dinți. Imaginea frumoaselor legături așezate cu grija de mîinile aspre în ambalajele moi din scindură de brad îmi aduce în memorie o alta, pe cea din ajun a mînunchiurilor de ceapă vesteadă de pe tarabele magazinelor ICSLF din Piața 1 Mai din Capitală. Pătrundem într-un labirint cunoscut (amintim anchetele revistei din vara și toamna trecută privind circuitul legumelor de la producător la consumator). Nu prea s-a netezit drumul. Cei doi intermediari — Întreprinderea de legume-fructe, un fel de cărăuș, cu drept de veto, de la cei care le cultivă spre cei care le vînd — își fac șicane reciproc, în virtutea hîrtiile și telefoanelor, încarcă și descarcă marfa prin depozite, atunci cînd vor s-o ia de la marginea tarlalelor, unde îi așteaptă nu o dată cu ceasurile și chiar cu zilele — nu prea și-au simplificat metodele de muncă. Și astfel, ceapa ajunge la piață în cel mai bun caz la 24 de ore după ce a fost scoasă din pămînt. (În fine, cu spanacul s-au mai ameliorat lucrurile, se vinde la kilogram,

și apa intră în preț). Pentru ei nu contează, n-au muncit s-o producă, iar timpul trece, leașa le merge. Ce le pasă de legume, „nu iau, am destule”, vînd, în schimb „pufuleți”, oțet, bere, cite și mai cite. Inginera Virginia Petcu, șefa fermei de cîmp nr. 4 de la I.P.L. Urziceni, vine în întîmpinarea directorului, ing. Dumitru Popescu, ținînd în mînă un mînunchi de spanac și își stăpînește cu greu indignarea. I.L.F. Militari, deși contractul stipulează altfel, îi cere să i-l livreze frunze, dar la același preț. Nu-l interesează cine plătește manopera pentru o asemenea muncă de migală. Altfel nu i-l ia. Pe motiv că piața Bucureștiului „nu mai înghite”, „e suprasaturată” de spanac. Producătorul n-are nici timp, nici competență să verifice. E posibil să fie așa, dar la Suceava, de pildă, ca și la Brașov este încă trufanda. Trustul județean al legumiculturii n-are posibilitatea să-l dirijeze acolo. Și atunci o să ajungă ca și varza de Bruxelles de astă toamnă, în sectoarele zootehnice ale C.A.P.-urilor. Cu varza aceasta a fost o poveste de pomină. Preocupați să-și îndeplinească îndatoririle față de programul diversificării și esalonării legumelor proaspete în consumul populației pe o durată cit mai lungă din an, I.P.L. Urziceni a luat în cultură 5 hectare de verzișoare de Bruxelles și 5 de conopidă Broccoli, un soi ce poate acoperi golul dintre cea timpurie și cea tîrzie, de toamnă. Muncitorii le-au îngrijit ca la carte și au obținut o recoltă extraordinară, calitativ și cantitativ. La cules n-au avut cui să le vîndă. Reprezentantii comerțului din Capitală înainte de a întreprinde un studiu serios și un test de piață, au stabilit că nouă, bucurăștenilor nu ne-ar place, n-am ști cum să gătim aceste legume. (Deși ne puteau ajuta chiar ei, vinzîndu-le în punji pe care să se imprime rețete, deși mai există reviste cu asemenea rubrici, precum și destule cărți de bucate). Mai mult, cîcă s-ar fi umblat cu oferta „în carne și oase” pe la toate marile restaurante din București, și ele au refuzat-o, pe aceleași considerente. (Să le reamintim acestor reprezentanți, care hotărăsc în numele nostru, că, acum doi ani, directorul de resort din M.C.I. s-a străduit să ne convingă de faptul că procentul minim al legumelor și monotonia lor din meniurile oferite consumatorilor prin unitățile alimentației publice s-ar datoră exact lipsei de ofertă, a unei game mai variate puse la îndemîna de legumicultori. Și să le mai amintim că odinioară fama braseriei Athenée Palace, mereu arhiplină, era susținută cu niște „preparate ale casei” din legume — andive, sparanghel, creme de mazăre, sufleuri de conopidă). Inteligent și invers, le-a preluat președintele C.A.P. Gîrbovi, Marcel Dobrea, pentru ferma de vaci, unde, întrebați-l, a obținut o producție de lapte nemaipomenită, firesc, avînd în vedere conținutul acestui veritabil aliment-medicament, în microelemente și vitamine. (Verzișoarele sînt de două ori mai bogate în potasiu, calciu, vitamina C, fosfor, fier, de peste 10 ori în vitamina A și un aport crescut din grupul B, PP, U, față de varza albă). Pentru anul acesta și-a înființat chiar o cultură proprie, auziți?, de varză de Bruxelles furajeră. Cum să scape un gospodăru bun o asemenea „descoperire”, o asemenea mină de lapte?!

CICI IORDACHE ADAM ■

Pur și simplu despre suflet

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Meridianul pragului natal

La acest ceas al mărturisirilor cînd mă adresez prin cuvintele iubitorilor spectatori ai filmelor mele, mai ales tinerilor cu ai căror părinți am împărțit o bucată de piine și un sac de idei în anii frumoasei noastre adolescențe tirgovistene, îmi dau seama cît de marcat am fost de întrebări: ce vreau să fiu, ce și de la cine să învăț? De fapt consider că toată viața mea de pînă acum n-a fost decît un prilej de a învăța. Mai întîi am învățat limba părinților și a consătenilor din Dealul Mare, satul meu de sub umărul Bucegilor. Tirgovistea m-a învățat să respect istoria, să iubesc prezentul și să cred în viitor.

Prin vara lui 1950 m-am prezentat la întreprinderea cinematografică, undeva pe strada 30 Decembrie, și îmbrăcat în salopeta de brigadier pe care mi-o dăruise județeană U.T.M., am depus o cerere prin care solicitam sfaturi pentru a realiza filme. În același an, din 200 concurenți, am reușit al 13-lea la Institutul de artă cinematografică abia înființat. A fi sau a nu fi regizor? — mă mai întrebam cînd deja începusem să fac filme căutînd un drum al meu în această lume minunată.

După ce am luat în 1971 Marele premiu A.C.I.N. cu filmul „Baladă pentru cei căzuți”, întrebarea hamletiană începea să capete un răspuns. Mi-am dat seama că regia de film ar putea valorifica cel mai bine cunoștințele acumulate în folosul alor mei, contribuind astfel la edificarea vieții ce ne înconjoară.

Fiecare avem un loc de unde am plecat, un loc însemnat pe harta inimii, într-o geografie a simțirilor, în jurul căruia se rotesc luminile, vînturile și zăpezile vieții. Îl purtăm cu noi pretutindeni în adîncul ființei, îl apărăm cu ardoare și îl învăluim în vise frumoase... Făceam aceste reflecții lapidare într-o noapte de noiembrie 1977, aflîndu-mă la bordul motonavei „Oltul”, plutind prin strîmtoarea Malacca, în drum spre Singapore și Osaka. La întoarcere am simțit nevoia să mă duc grabnic la Tirgoviste, la ai mei! ACASĂ!

După ce „călcasem” ecuatorul, după ce străbătusem 180 de meridiane dus și întors, mi s-a părut că este absolut vital să mai străbat unul, meridianul spre pragul natal, să calc neapărat „ecuatorul” copilăriei mele. Ecuatorul inimii.

POMPILIU GĂLMEANU

Speranță și omenie

Indiferent că modestele mele rînduri vor apare sau nu, în rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră”, îndrăznesc să vă rețin atenția. În revista „Flacăra” am avut recent ocazia să citesc două articole cu referire la nobila profesiune ce și-o aleg unii oameni, respectiv la cei în halat alb, articole despărțite doar prin cîteva pagini. Este vorba de scrierile comentată „Pentru o speranță”, inserat de Horia Pătrașcu și „Dialogul este mai prețios decît monologul”, realizat de Carmen Dumitrescu. Mi-am dat seama că între acestea există o mare deosebire de fond, esențială, chiar incomensurabilă. Dacă rîndurile scrisorii comentate îți provoacă două atitudini diametral opuse — una de milă, deoarece un tînr în floarea vîrstei în mod stupid își pierde degetele ajutoare devenind mutilat pentru toată viața, fiindu-i ciuntite frumusețea fizică și integritatea corporală, iar alta de indignare, de dezaprobare pentru indiferența și neomenia de care au dat dovadă cadrele medicale de la Spitalul din Cugir prin refuzul de a-i acorda asistență medicală și a încerca omeneste chiar imposibilul. Oare de ce atîta indiferență și lipsă de omenie din partea unor oameni în halate albe (ce-i drept, foarte puțini la număr) în fața unei mame cu sufletul încremenit de durere? Consider că prima mare calitate a unui medic este

sentimentul de dragoste ce trebuie să-l nutrească pentru oameni și mai ales pentru cei ce se află în pragul disperării și al suferinței.

În schimb, interviul luat eminentului profesor, doctor chirurg Dan Setlacec, în paginile aceleiași reviste te transpune, în contrast cu primul, într-o lume numai a oamenilor buni, rînduri capabile să-ți steargă rînilor din suflet, hrănindu-te cu certitudinea că există totuși oameni plini de OMENIE. Mulți și foarte mulți din această categorie și-au sacrificat tinerețea, timpul liber și plăcerile vieții pentru nobila misiune de a sluji cu credință sănătatea noastră, de a respecta jurămintul de legămint.

Sînt convins că de pe fruntea lor încrețită au picurat mii de picături de sudoare în timpul multor operații. Am întîlnit medici minunați de pe a căror față dispărușe temporar zîmbetul nu că erau oameni posaci ci în acele clipe gîndurile lor zburau către cei ce părăsiseră masa de operație. Pentru toți aceștia din ultima categorie doresc să afirm public că am un deosebit respect, o stimă nețărmurită, în fața lor îmi plec capul ca la intrarea într-un altar poleit cu aur pe care stau scrise cuvintele: DRAGOSTE-ȘTIINȚĂ-OMENIE.

TUDOR DRAGOMIR
Tirgoviste

Ploua intermitent și se stîrni-se vînt puternic. Vasul „Bazias” sosise în dimineața acelei zile în portul Istanbul. Muncitorii dădeau zor să încarce nava, ca să se poată întoarce în aceeași seară în portul Constanța, de unde plecase în seara precedentă.

Managerul de la Ro/Ro, Reșat Atalar, un om de o rară noblețe sufletească și cu o competență profesională de toată lauda, cu operativitatea omului care cunoaște treburile serviciului și atribuțiile fiecărui subordonat, se deplasa la locurile de muncă ale acestora, cerceta dosare, acte și semna spre rezolvarea acestora, pentru ca vasul să poată pleca neîntîrziat la destinație.

Vedeam în acest om distins și atît de plăcut, expresia bunelor relații statornice între cele două țări, pe care Marea Neagră nu le despărțea, ci le unea, prin contribuția fiecăruia din cei care se aflau acolo — turci și români.

Un marinar, care privea cerul ca un cititor în stele, mi se adresa ca unul vechi cunoscut: „O să avem furtună pe mare”. Șeful telegrafist, Constantin Radu, dactilografia direct datele meteorologice transmise de stațiile din Bulgaria și România, și concluziona către cei care așteptau cu nerăbdare vești: „Nu e bine pe mare... Situația se înrăutățește”.

Marinarii așteptau la posturi gata de start. Comandantul Neculai Vasile, șeful telegrafist Constantin Radu, mecanicul șef Ionescu Ion și cei mai apropiați și pricepuți colaboratori se sfătuiau, își reevalauau forțele proprii, posibilitățile reale de a înfrunta furtuna de pe întinsul Mării Negre. Încercătura constituia un factor esențial în luarea deciziei. Aceasta nu era formată doar din niște containere ci dintr-un număr apreciabil de autovehicule T.I.R., a căror înălțime expunea nava la mare pericol pe timp de furtună. Se punea deci întrebarea cît poate suporta încărcătura forța dezlănțuită a naturii — a vîntului și a valurilor? Care sînt caracteristicile constructive ale navei, cît stă în puterile marinarii pentru a învinge dificultățile și a traversa cu bine întinderea de apă, știind că în vîltoarea talazurilor mării, nu mai e cu puțină o întoarcere din drum.

Era clar. Forța dezlănțuită a naturii era cu mult peste posibilitățile reale ale echipajului. Riscul era prea mare, atît pentru încărcătura ce o transporta cît și pentru viețile oamenilor. Ordinul de plecare a fost contramandat. Nava a rămas în

continuare la țarm, în dana nr. 5.

Cît va dura calamitatea? Aceasta era întrebarea la ordinea zilei. Cînd vom porni la drum?...

Devenise clar că nu se putea pleca nici a doua zi. Nu lipseau însă nici opinii ca acelea: „O să ne ridă conducerea NAV-ROM: „Unde vă e curajul marinăresc băieți?” sau: „Dracul nu e așa negru cum îl fac oamenii și... nici furtuna pe mare n-o fi ea chiar așa de grozavă”.

Nucleul de conducere a navei continua să analizeze datele meteorologice: cît a scăzut în intensitate furtuna, care e ritmul de revenire la normal, timpul în care va reveni pentru a face cu puțință călătoria. Nu voia să se piardă nici o clipă din timpul prietnic navigației.

Priveam pe geam din cabină alte catarge nemișcate, cînd deodată nava începuse a se mișca. Ies repede din cabină. Alături, în cabina de comandă, se afla tot nucleul de conducere

care se aflau la posturi, care conduceau nava, acționau, se deplasau pe navă, cercetau, raportau asupra celor constatate și nava înainta în luptă cu vitregia naturii, a mării. Priveam perdelele de la geam care făceau un mare unghi la săltarea navei pe creasta valului, ceea ce în limbajul marinăresc se cheamă tangaj. Te înflora răvala talazurilor ce veneau de pe toată întinderea și de unde nu mai puteai aștepta altceva decît amenințarea cu fiecare clipă. Și totuși, nava trebuia să înainteze, cu cît mai mare viteză, în largul mării, în necunoscut, acolo unde furtuna era mai puternică.

În imensitatea ei, marea, ce se voia atotstăpînitoare, se deschidea ca o capcană uriașă, ale cărei dimensiuni abia dacă le puteai cuprinde cu privirea. Valurile spumegînde urlau înfiorător și izbeau cu putere în navă, provocînd șocuri de temut echilibrului ei. Intocmai colților fioroși ai unui animal uriaș, preistoric, ele rinjeau parcă, gata să te sfîșie, să zdrobească nava în maxilarele puternice, să ne mistuie în adîncurile neștiute ale mării.

Marinarii erau la posturi. Fiecare își cunoștea misiunea. Lupta înegală cu natura dezlănțuită trebuia compensată nu numai de curajul marinăresc, ci și de o deosebită competență profesională, de măsurile de siguranță ale încărcăturii, de controlul bunei funcționări a mașinilor, de verificarea stării tehnice a fiecărei părți componente a vasului, încredințării depline a inexistenței oricărei deficiențe și asigurării posibilităților de preîntîmpinare sau lichidare promptă, fără riscuri, a oricărei defecțiuni, avarii ce s-ar ivi din neprevăzut. Un calcul amănunțit și o atenție deosebită erau necesare pentru a nu lăsa nici o clipă lucrurile să scape de sub control, ceea ce putea fi fatal.

Întreg personalul marinăresc era conștient de faptul că forța vîntului nu era de 2/3, cît ar fi trebuit să fie pentru a naviga în condiții normale, ci de 8/9 pe scara Beaufort; că marea era la gradul 5/6, ceea ce prezenta un mare risc, care trebuia evitat cu pricepere și curaj, cu o doză sporită de atenție, clipă de clipă.

Timp de aproape 24 de ore, dublu decît făcea echipaul respectiv în condiții normale, navigatorii s-au bătut eroic cu furtuna pe mare și au acostat, spre cîntecul lor, cu bine, în timp optim, în portul Constanța.

ILARIAN SFRIJAN

Drumul spre casă

re, în frunte cu tînrul comandant al navei Neculai Vasile, pe care îl întreb: plecăm?

— Deocamdată plecăm. Să nu ne purtați ghinion. — Nu, îi răspund; ce am în suflet am și pe buze. — Atunci vom ajunge cu bine la Constanța. N-o să ne facem de rușine.

Am ieșit din Bosfor. Malurile uscatului se vedeau tot mai departe, pînă nu s-au mai zărit deloc. Eram într-o împărăție a apei, o întindere cît cuprindeai cu ochii, unde talazurile mării, furioase parcă pe marinarii care au sfidat-o și au pornit la drum pe acest timp de furtună, izbeau cu putere în navă, o săltau în sus, pe înălțimea valurilor, apoi o coborau în deschizătura dintre ele...

Cabina în care mă aflam scîrția din toate încheieturile. Scîrția de ziceam gata, gata rămîn fără acoperiș, sub cerul liber. Nu puteam face un pas, fără să ajung dintr-un capăt la celălalt al încăperii. Singura poziție în care puteam călători, era aceea la orizontală. Mă gîndeam cu uimire la marinarii

ții femei care au îmbrățișat munca de tipograf. Cîteva zile mai tîrziu, aveam să află că ne unea ceva, și pentru ea, prima zi de muncă și prima zi de întîlnire cu tipografia a fost o bucurie. Asta era acum 31 de ani, cînd prima generație de fete

țioase care necesită inteligență, răbdare, putere de concentrare. Ea le-a avut pe toate și repede a ajuns pe piscurile meseriei, reușind, la puțin timp, să culeagă cu aceeași dexteritate în limbi străine, moderne și clasice, în rusă, greacă, chirilică... Bănuiți cîtă trudă și cîtă migală a depus pentru fiecare pagină a altor și altor cărți de știință, de istorie, de literatură în cele peste trei decenii de cînd „mama Ene” se dăruiește muncii sale. Oare cîte rafturi, cîte biblioteci s-ar umple cu cărțile cărora le-a dat viață?! Cîte litere de plumb nu i-au trecut prin mîini și prin ochi?! Mă gîndesc — îmi place să cred asta — că poate ar atinge piramida lui Keops, dacă le-am așeza una peste alta! O piramidă din litere de tipar nu poate fi decît un monument viu și la fel de impresionant ca toate cele 7 minuni ale lumii.

Deși am terminat liceul de poligrafie, adevărata școală a meseriei pentru mine a fost munca în fața Regalului cu litere și avînd ca profesori muncitorii cu experiența și blîndețea „mamei Ene”. Ea nu obosește niciodată, întinerește cu fiecare generație sosită în tipografie pe care o inițiază și o educă și astfel se prelungește pe sine. Ne inoculează pe lingă tainele meseriei, mindria de a o sluji, spunîndu-ne, într-un fel al ei, că slujim eternitatea Limbii Române.

CONSTANȚA M. RADU
Zețor

Regalul cu litere

pătrundea să lucreze în zețăria „Universului. Își amintește, cu mare haz, cum primele cuvinte ce i-au fost date să le culeagă au fost pentru un articol din „Urzica”. Pentru că a manifestat talent — eu cred că pentru a fi tipograf îți trebuie pe lingă pricepere și stăpînirea tehnicii meseriei, îți trebuie, ca în artă, și talent — i s-au dat lucrări tot mai complexe, cum sînt culegerea și tipărirea formulelor științifice din domeniul matematicii, fizicii, al chimiei etc. Pe atunci erau foarte puțini lucrători pregătiți să execute asemenea lucrări preten-

Se cunoaște cu adevărat valoarea remediilor naturale?

Ideea acestei anchete ne-a fost sugerată chiar de către cei ce ne-au devenit pe parcursul ei interlocutori. Am convenit astfel să grupăm discuția noastră în jurul următoarelor întrebări principale: „În ce măsură terapia curentă, practică de reprezentanți autorizați, recurge și la tratamentele naturiste și în mod special la fitoterapie și la medicamentele din plante medicinale?” Am considerat de asemenea că investigația noastră va continua, că vom avea ocazia să revenim și în numerele următoare, de aceea am hotărât ca, de data aceasta, să ne referim numai la bolile de ficat, suferință extrem de răspândită și în țara noastră, numărul persoanelor cu hepatopatii și biliopatii fiind, după date publicate, de ordinul sutelor de mii.

Citiți dintre acești bolnavi folosesc, la recomandarea personalului medical din policlinici și spitale, produse apicole, fitoterapice sau pe cele propuse de doctorul homeopat? În ce măsură se cunosc efectele negative ale medicamentelor de sinteză, preparate cu efect-jintă, dar cu numeroase contraindicații și reacții adverse?

Participanții la ancheta noastră sînt printre cei în măsură să răspundă acestor întrebări.

Medicamentul de sinteză și tabloul surprizelor posibile

Vom da pentru început cuvîntul doctorilor orădeni **Aristina și Ludovic Elthes**, cunoscuți astăzi ca autori ai unei metode originale în terapia bolilor hepato-biliare. Cei doi medici au dorit de data aceasta să se refere nu la tratamentul lor, ci în mod strict la tema discuției noastre, aducînd în argumentație citate din lucrări apărute.

La ora actuală, în lume — ne declară interlocutorii noștri, — incidența bolilor de ficat este foarte mare și în continuă creștere. Cauzele sînt diverse: noxele poluante din atmosferă și alimente, alcoolismul, atacul viral etc. În asemenea situații e firesc ca cercetarea să diversifice mijloacele de apărare. S-a ajuns astfel la un număr extrem de mare de medicamente, majoritatea acestora obținute prin procedee de sinteză. Ele sînt apreciate nu de puțini medici ca medicamente majore ce influențează semnificativ evoluția bolilor de ficat, obținîndu-se remisiuni, stabilizarea bolii și, implicit, creșterea duratei de viață. Din păcate, lucru știut, gama largă a drogurilor chimice sînt însoțite de numeroase efecte secundare. Dar să trecem la exemple și să aducem în discuție unul din cele mai uzitate medicamente în hepatologie. Este vorba de Prednison. Despre acest produs putem afla, consultînd de data aceasta *Angenda medicală tipărită în 1988*, că medicamentul poate provoca nu mai puțin de 43 de reacții adverse. Între acestea: pirozis (arsuri stomacale), epigastralgie, hiperlipemie cu activarea sau agravarea diabetului, cataractă subcapsulară posterioară, glaucom (la tratament prelungit), creșterea catabolismului proteic, favorizarea infecțiilor, pancreatită. Mai sînt notate de asemenea și 30 de contraindicații principale. Un tablou înfricoșător care-ți taie tot cheful să mai recurgi la serviciile prednisonului. De altfel, o mare specialistă în tratamentul bolilor de ficat, dr. Timar Magdalena, semnalează deopotrivă în lucrarea sa „Terapia rațională a bolilor de ficat” că terapia cu corticosteroizi grăbește evoluția hepatitei cronice spre ciroză și insuficiență hepatică la bolnavii cu antigen HBs pozitiv.

Despre un alt medicament la modă, Azotioiprina, se notează în lucrarea „Incompatibilități medicamentoase” (Editura Medicală, 1981) că „produsul nu se administrează la bolnavii hepatici”. Într-o altă carte, „Produse farmaceutice folosite în practica medicală”, (Editura Medicală, 1985), la pagina 551, se precizează următoarele contraindicații în administrarea Azotioiprinei: hepatita acută virală, ulcer gastric, boli infecțioase, graviditate. Iar la reacții adverse: leucopenie, trombopenie (scăderea trombocitelor), hipoplazia măduvei osoase, ulceratii intestinale, diaree, fenomene hepatotoxice etc. Despre alte medicamente mai larg folosite, cum sînt D-penicilamina, Ciclosporina A, Levamisolul etc., profesorul Radu Păun, în lucrarea amintită și doctorul D. Dumitrescu, în „Gastroenterologie profilactică”, ajung la concluzia că eficacitatea lor este încă incertă și neconcludentă. Același lucru se mai spune în lume și despre alte hepatoprotectoare:

trescu în „Gastroenterologie profilactică”, ajung la concluzia că eficacitatea lor este încă incertă și neconcludentă. Același lucru se mai spune în lume și despre alte hepatoprotectoare:

Farmacia coloniei de albine

Doctorul **Nicolae Drăgulescu** de la Clinica Institutului de fiziologie „C. Danielopolu”, revine în paginile noastre cu concluziile unui experiment de lungă durată, pe care, cu ani în urmă, l-am consemnat ca pe un eveniment medical promițător, dar lipsit de suficiente date probatorii. Este vorba de folosirea propolisului; polenolecitinei și Apilarnilului în tratamentul unor hepatopatii.

— Experimentul nostru, ne spune doctorul Drăgulescu, s-a încadrat într-o direcție de cercetare majoră, cu implicații practice deosebite, inclusiv soluarea în concepția actuală a O.M.S., de promovare a tratamentelor cu produse naturale, în locul folosirii excesive a unor medicamente sintetice, cărora proba timpului nu le-a confirmat eficiența scontată.

Polenul a fost administrat unui număr de 260 bolnavi, din care 195 cu hepatite cronice persistente și active și 65 cu ciroze hepatice (din care 22 cu ciroză decompensată vascular și parenchimatos). În majoritatea cazurilor (180 din 260) rezultatele clinice pot fi apreciate ca foarte bune: sindromul astenic a dispărut, sindromul nutrițional s-a corectat (în proporții variabile, dar semnificative), sindroamele dispeptice și hemoragice, evident ameliorate. Și la celelalte 80 de cazuri, rezultatele pot fi cotate drept bune. Acestea privesc deopotrivă hepatitele active sau persistente, cit și cirozele. Testele funcționale, în marea lor majoritate (albuminemia, protrombinemia, transaminaze, reacția thymol, betalipoproteinele) apar net corectate în 142 din 195 de cazuri urmărite. În 20 de cazuri am constatat o înrăutățire a rezultatelor, dar la toți acești

re: Esențiale, Purinor, Metaspar, Mecopar etc.

Boala de ficat, ne mărturisesc în continuare medicii **Aristina și Ludovic Elthes**, a apărut odată cu omul și tot de atunci se caută mijloace pentru combaterea ei. Milenii la rînd s-a folosit în acest scop numai flora medicinală, terapia populară din România fiind una din cele mai bogate în soluții optime. Specialiștii noștri au catalogat nu mai puțin de o sută de specii vegetale cu efecte curative în hepatopatii. S-au realizat și cercetări și pe această bază au apărut mai multe medicamente extrase din plante. Între acestea se află și Colchicina, produs de *Intreprinderea „Biofarm”* și care a dovedit că poate contribui la inhibarea fibrozei hepatice. Acest medicament este extras din specia *Colchicum autumnale* (brindusa de toamnă). În anumite forme de hepatite cronice se mai utilizează apoi *Live 52*, *Hepatofale*, *Hepatobil*, (Produs de Laboratorul „Plantavorel”), toate obținute din plante. Dar e abia un început. Din păcate foarte mulți medici continuă să subestimeze aceste medicamente și mai ales folosirea plantelor medicinale, ceea ce nu e de mirare din moment ce nici programa facultăților nu le indică.

pacienți a fost vorba de o hepatită cronică activă.

În ceea ce privește, tratamentul cu polenolecitin, experimentul a avut în vedere 67 cazuri de hepatite cronice persistente și 83 de cazuri de convalescență după hepatita virală. Și aici, parametrii luați în evidență (clinic, funcțional și imunologic) au indicat modificări favorabile, observîndu-se mai ales influența spectaculoasă a produsului asupra stării clinice. De notat de asemenea neta reducere a dislipidemiei.

Un alt lot de bolnavi a fost supus tratamentului cu Apilarnil și Apilarnilprop. Au fost urmăriți astfel 188 bolnavi cu hepatite cronice persistente și active și ciroze hepatice, compensate sau decompensate. În aproape toate cazurile (165 din 188), sindromul clinic a fost excelent influențat: diminuarea pînă la dispariție a asteniei, sindromul nutrițional semnificativ corectat, dispariția sindromului dispeptic și reducerea celui hemoragic. Parametri funcționali au fost corectati în 128 cazuri, cu deosebire: albuminemia, protrombinemia, probele de disproteinemie, transaminazele.

În concluzie putem spune că rezultatele dobîndite sînt, fără îndoială, promițătoare, dar cum hepatopatiile cronice sînt boli de lungă durată, cu evoluție naturală imprevizibilă, sîntem obligați să ținem în continuare sub supraveghere loturile de bolnavi testați. Ne propunem tocmai de aceea observarea atentă, clinică și de laborator a pacienților aflați în studiu, precum și extinderea loturilor. Vom aplica de asemenea și terapii asociate pentru potențarea efectelor terapeutice.

În bolile de ficat, fitoterapia e la ea acasă

În afecțiunile hepato-biliare fitoterapia este, cum se zice, la ea acasă. Farmacia verde oferă un adevărat buchet de avantaje pe care le explică doctor **biolog Mircea Alexan**: „Plantele nu dau efecte secundare, nu creează acel leșt de substanțe medicamentoase

care obosește filtrul fin al ficatului și rinichiului, ba din contră, au un efect depurativ de curățare a singelui de toxine. El se pretează la tratamentele de lungă durată; de întreținere, conjugîndu-se perfect cu medicina alopată și restul medicinei naturiste. În

timp ce medicamentul de sinteză este cu atât mai valoros cu cit ținteste mai precis într-o boală, infuziile de plante prezintă și alte virtuți, anume acelea de a conduce la efecte benefice și asupra altor aparate ale organismului. Deși vizează în principal suferința hepatică, ceaiul de anghinare este și ușor diuretic și antidiabetic, cel de pădărie ajută la eliminarea uraților cu efecte nocive în gută și reumatism, ba mai mult, el îmbunătățește circulația periferică și echilibrul glandular. Rostopasca nu se limitează la ecoul favorabil asupra ficatului, ci tonifică și circulația coronariană. De ce să acceptăm doar medicamentul de extracție sofisticată, de exemplu anghirulul sau silimarina, și să nu luăm în considerare și planta ca atare, supunînd-o tot unui proces extractiv, dar mai ieftin, prin infuzia în apă făcută în bucătărie?”

Mulți oameni au ideea preconcepțată că această terapie ar fi simplistă. Bazat pe o bogată cauzistică, **Mircea Alexan** a demonstrat prin lucrarea „Diferențierea tratamentului fitoterapeutic în dischineziile biliare” prezentată la primul congres național de medicină generală, că ea este deosebit de nuanțată și rafinată. „De regulă există un nucleu de plante cu efect coleretic ce activează funcția hepatică de producere a bilei, și colagog, ce facilitează drenarea secreției biliare. Pentru aceste proprietăți importante recomandăm anghinarea, ungușorul, cicoria, pădăria, sunătoarea etc. Dat

fiind că suferința hepatică conduce la o serie de neplăceri adiacente, se adaugă la tratamentul de bază și alte produse vegetale. Celor care s-au îmbolnăvit de hepatită li se indică și armurariu cu rostopască pentru acțiunea lor hepatoregeneratoare, celor cu balonări, ceaiuri carminative de fenicul, coriandru, chimion, busuioc, celor suferind de constipație li se prescrie crîșun sau volbură, iar cei ce au spasme ale vezicii biliare sau canalului coledoc trebuie să suplimenteze cocktailul de ceaiuri de bază cu flori de levănțică sau talpa giștii. Tot acest ritual fitoterapeutic se schimbă radical dacă se manifestă o hiperaciditate gastrică sau un ulcer. În acest caz, se vor folosi plante coleretice-colagoge mai slabe și mai puțin amare ca florile de gălbenele sau rădăcinile de tătăneasă, ce au în schimb și un efect de cicatrizant gastric. Aceste tratamente plurivalente au dus la ameliorarea și chiar vindecarea a sute de colecistite și dischinezii biliare, au instituit un important statu-quo în hepatite. Metoda fitoterapică reprezintă însă o probă de răbdare, perseverență și conștiințiozitate pentru că miracolele nu apar peste noapte. Sigur este însă că starea de sănătate a ficatului se angajează astfel pe drumul cel bun, iar dacă vreți un mic indiciu de eficiență, vă voi spune că mulți suferinzi au venit bucurosi să mă anunțe că au putut minci din cînd în cînd și sarmale!”

Ceaiul din plante trebuie ajutat să fie alături de medicamentul de sinteză în lupta cu bolile.

Tratamentele blinde ale homeopatiei

Ficatul, complexa uzină chimică a corpului omenesc, are nevoie, poate mai mult decît oricare alt organ, de tratamente netoxice, cu agresivitate scăzută, fără reacții adverse. Tocmai de aceea, homeopatia care asigură o terapie blindă prin extractele sale foarte diluate din plante, din regnul animal și mineral găsește un cîmp larg de aplicare în tulburările hepato-biliare.

„Viața modernă și unele practici alimentare incorecte au amplificat acțiunea nocivă a unor poluanți cum sînt alcoolul, grăsimile în exces, abuzul de mincăruri grele, ne spune doctor **Gheorghe Bungețianu** președintele cercului de homeopatie al Uniunii Societăților de Științe Medicale. Toate acestea suprasolicite ficatul, care, pe lîngă alte funcții fiziologice, o are și pe aceea de a detoxifica unele substanțe ajunse în organism pe cale digestivă. Homeopatia oferă o posibilitate în plus de a proteja acest organ vital și chiar de a ameliora unele situații patologice, mai ales cînd nu s-au produs leziuni ireversibile. Ea dă rezultate foarte bune într-o digestie dificilă, în dischineziile biliare cu dureri la nivelul veziculei biliare provocate de excese alimentare și de stress, în balonări și senzație de plenitudine gastrică, în stările de greață și vomitări, de gust amar, metalic, semn al unei disfuncții hepatice, într-un cuvînt în toate micile neplăceri de sănătate ce conduc la disconfort. Remediile sînt de natură vegetală, bineînțeles respectîndu-se principiul homeopatic de a le acorda și cu celelalte simptome date de constituția proprie a suferindului și cu manifestările altor organe. Astfel, deosebit de eficientă este rostopasca, *Chelidonium majus*, cu acțiunea ei de drenor al căilor hepatice, care a influențat adesea în bine și hepatitele acute sau cronice. Deși mai modestă ca impact general, pădăria se utilizează și ea cu efecte benefice în tratamentele de lungă durată. În același scop, de ușurare a drenajului căilor biliare, se recomandă și diluții mari de bilă, fie umană, fie bovină. Pornind de la principiul similitudinii, conform căruia „ceea ce poate provoca o leziune poate să și vindece în cantități infinitesimale”, s-a

folosit cu bune rezultate și fosforul în diluții mari, cu toate că el este recunoscut ca unul dintre cei mai violenți agresori ai celulei hepatice. În tulburările minore, cînd se pune problema doar a protejării unui ficat mai sensibil, e suficient o administrare zilnică și de lungă durată a unui amestec de grănule de pădărie, rostopască, bilă, *Berberis vulgaris* și eventual, în funcție de existența balonărilor, a unor diluții mari de ridiche și cărbune vegetal. Bineînțeles, că medicamentul chimic își va păstra poziția, el fiind foarte activ, dar homeopatia poate interveni cu rezultate bune ca tratament adjuvant chiar în forme grave ca hepatita cronică evolutivă, în special în etapele cronice.”

Exemple de acest fel cu ameliorări și în cazul unor boli dure sînt multe. Ne vom opri doar la unul, și anume la cazul unei femei suferind de hepatosplenomegalie însoțită de singurări frecvente. Tratamentul homeopatic a vizat atît afecțiunea hepatică, cit și tulburarea de coagulare sanguină pentru care s-a administrat o diluție mare de venin de *Crotalus horridus*, șarpele cu clopoței. Încetarea singurărilor, remisია lichidului și refluxul ficatului mîrit au demonstrat eficiența terapiei homeopatiei.

Cu toate acestea, a ajunge în posesia „bilufelor” cu eficacitate deosebită, invers proporțională cu dimensiunea lor minuscule, nu e o treabă ușoară. Medicii nu prea au cum pătrunde în tainele acestei discipline a medicinei naturiste care cîștigă tot mai mult teren în lume. În facultăți nu este prevăzută nici măcar o oră pentru predarea acestei specialități, iar programele de informare postuniversitară sînt insuficiente. Și chiar dacă unii obțin o rețetă de acest fel, procurarea remediilor homeopatie se poate face de la o singură farmacie, în București. Înființarea unei rețele de farmacii sau puncte farmaceutice de profil homeopatic în capitalele de județ ar scuti oamenii de drumuri de sute de kilometri. Să nu uităm că homeopatia, eficientă, ieftină, netoxică poate alina multe suferințe.

Pagină realizată de
FLORIN CONDURĂTEANU
LIVIU TIMBUS

POEM PENTRU PATRIE

Spre tine

Pe scări de rouă urc spre tine, țară ;
Mi-e sufletul un dor nemărginit ;
Seve de imn pleznesc în primăvară
În muguri calzi de ciocirlii înspre zenit.

Sint spicul care-și caută cu fruntea
Un cer ocrotitor, senin și-nalt ;
Sint cel ce-aruncă peste hăuri puntea
Ce leagă-un țărm de dor cu celălalt.

Pe scări de rouă urc spre tine, țară ;
Mi-e sufletul un mugure răsfrint
A cărui sevă-a început să doară
Și-n ramuri urc spre tine să te cînt.

NICOLAE NICOLAE ■

Panteon românesc

Lumini și umbre

În ziua în care se împlinneau 150 de ani de la nașterea lui Grigorescu, mă întorceam din atelierul său de la Cimpina, azi muzeu. Priveam tăcut, pe fereastra autobuzului, vegetația mijlocului de mai și lumina în perspectivă cromatică a cimpului până de sub dealuri. Parcă tot ce vedeam era compus și pictat de marele artist, atât de intens și adevărat mă fascina și mă implica în meditații arta lui. În ce stă gloria, permanența artei și nemurirea lui Grigorescu? În esență, opera lui este picturală și poetică, așa cum creațiile lui Eminescu și Enescu sînt poetice și muzicale dar și picturale, încorporînd în ele marile sentimente și idealuri ce ne definesc în umanitate etic și estetic. Depășirea uitătoare făcută de Grigorescu conceptului și viziunii academiste și conformiste inexpressive și provinciale practicate „la modă” de mai toți artiștii contemporani lui, rămîne și astăzi explicată tot de marele său talent, de inteligența și puterea sa de înțelegere, selecție și asimilare a ceea ce este esențial în marea

pictură dintotdeauna și cea din vremea lui. Simțul nativ al exprimării iluminat de inteligență și curaj, inspirație și har l-a călăuzit toată viața. Singurătatea i-a fost mediul prielnic muncii de zi cu zi a împlinirii sale creatoare. I-am privit îndelung, în reculegere, autopoortretele — multe la număr. De la primul autopoortret rafaelist pînă la cel din anul dispariției sale, toate acestea sînt marcate de o gravă și dinamică privire romantică, înțeleaptă și demnă. Privind colinele și vegetația în plină metamorfoză, precum și orizontul îndepărtat, albastru-violet sub un cer argintiu și adînc, am sesizat ipostaze tipice grigoresciene — ca lumină și cînd s-au dus ceasurile, zilele, lunile acestea! N-am avut vreme să le tin socoteala. Un neadevăr, fiindcă ceasurile, zilele, lunile, despre care mă întrebam le-am „simțit” din plin. Le-am trăit din plin, cu sentimentul unei coplesitoare responsabilități. Vedeți dumneavoastră, un teatru și mai ales

(Continuare în pag. 15)

GRIGORE VASILE ■

Scriitorul — conștiință a vremii sale

HORIA BĂDESCU:

„Știu că există măsură în toate!”

— Deci, Horia Bădescu, e încă primăvară care vă găsește ca director al Naționalului din Cluj-Napoca. Cum au trecut lunile de pînă acum?

— Dacă as spune că pe ne-simțite, as rosti, în același timp, un adevăr și un mare neadevăr. Un adevăr pentru că nu știu cînd s-au dus ceasurile, zilele, lunile acestea! N-am avut vreme să le tin socoteala. Un neadevăr, fiindcă ceasurile, zilele, lunile, despre care mă întrebam le-am „simțit” din plin. Le-am trăit din plin, cu sentimentul unei coplesitoare responsabilități. Vedeți dumneavoastră, un teatru și mai ales

un Teatru Național se prenumără printre cele mai importante paradigme culturale ale unei națiuni. A răspunde de felul în care un asemenea „model” viețuiește ca atare, de felul în care cu el și prin el se îndreaptă năvăluri și moravuri, se iscusec mintile și se împodobește limba română — cum zice „părintele” Ienăchiță Văcărescu — e o onoare dar și o imensă trudă zilnică. Truda de a fi la înălțimea misiunii incredintate, a ilustrilor înaintași, truda de a cuceri încrederea celor cu care de-acum înainte ți-ai îngemănat viața, ca și a publicului, truda de a rămîne tu însuși. Nu e ușor. Nu e ușor într-un teatru cum e Naționalul clujean în care perioadele de glorie n-au fost puține, și unde termenii de comparație sînt impresionanți.

— Din lumea în care v-ați aflat — scriitor cu responsabilități în lumea culturii Cetății — se „vedeau” alt fel „interioarele” Naționalului?

— Sigur că da. Din lumea aceea se vedea în primul rînd spectacolul, adică fructul activității teatrale. Nu spun că aș fi fost străin de „laboratoarele” instituției. Cu atât mai puțin în ultimii ani, cînd prin natura muncii mele, m-am aflat mult mai des în „interioarele” Naționalului. Dar altceva e să trăiești viața „secretă” a teatrului, să fii implicat direct în visurile sale, în zbaterile, în frământările sale creatoare, în probleme artistice și neartistice, care nu sînt, vă rog să mă credeți, de loc puține, în greutatea cu care se confruntă. Altceva e să simți ochii oamenilor urmărindu-te cu speranță dar și cu justificată întrebare: „Va putea face oare ceea ce așteptăm de la el?” Mai ales această întrebare, care e nu numai a lor, ci și a lui, e vesnica obsesie a unui director de teatru. Însă dincolo de acestea, vederea dinlăuntru e, mai ales pentru un scriitor, fascinantă. Poate că nicăieri nu se află

mai la vedere „facerea” artistică, nicăieri cu excepția artei surorii, cinematograful, nu apare mai clar imensul travaliu ascuns în spatele operei de artă. A trăi viața teatrului înseamnă a avea privilegiul de a fi martor al genezei.

— Dacă ar fi să vă adresez o întrebare tranșantă, ce răspuns as putea primi: care sînt ambițiile de azi ale colectivului?

— Ambițiile care decurg din tradiția Naționalului și din valoarea intrinsecă a acestui colectiv. Pentru că această valoare există cu adevărat! Cîte teatre nu și-ar dori să aibă vedetele pe care le are trupa clujeană!? Știu că, uneori, motive obiective, dar nu de putine ori, și subiective au cernut trecătoare umbre peste renumele teatrului clujean. Ambițiile de azi ale noastre sînt acelea de a demonstra cu fiecare nouă premieră, cu fiecare nouă stagiune că Naționalul clujean rămîne una dintre primele scene ale țării, că ceea ce guvernează cu adevărat aici este conștiința; conștiința datoriei față de cetate și față de artă. Altfel spus, repertoriu și spectacole bune. Și iată avem bucuria ca prima premieră a acestui an Burghezul gentilor de Molière, pusă în scenă de Mihai Măniuțiu, să se joace de luni de zile cu casă închisă.

— „Înțeleg că „startul” s-a dat. Dar, firese, nețezimea drumului nu poate fi ignorată!”

— Nu poate fi pentru că reprezintă o realitate. O realitate care la Naționalul clujean înseamnă 27 (douăzeci și șapte!) de actori și un singur regizor. O realitate care raportată la obiectivele și pretențiile unui Național vizează pragul minimei rezistențe. Ea este rezultatul unui proces de durată și remediarea ei va necesita o bună bucată de timp. Cu atât mai mult cu cît, ne place sau nu, trebuie să recunoaștem că există o permanentă „coire” a unora dintre cele mai valoroase elemente spre teatrele din București unde aglomerarea de „material” artistic pe metru pătrat este enormă. Se pare că mirajul Capitalei, căruia i se adaugă cele ale filmului, televiziunii ori radioului, aflate la îndemînă, este irepresibil! În acest context, nu cred că actualul sistem al repartizării studenților de la IATC, care oculeste teatrele din orasele mari, e cel mai fericit. A alege, după stagiatură, între București și, să zicem, Cluj-Napoca, Iași, Timisoara etc. nu creează prea mari dileme. Întorcîndu-ne la Cluj-Napoca, adăugați tuturor acestora, oboseala ori lenea unora, adăugați problemele cu adevărat serioase pe care le ridică autofinanțarea și veți vedea că într-adevăr nu e ușor.

(Continuare în pag. 15)

CONSTANTIN MUSTĂȚA ■

Am avut în fața ochilor, împodobiți în portul strămosesc specific țării Lăpușului, douăzeci și doi de cîntăreți tineri, fete și feciori de pe satele acestui ținut Maramureș din preajma Tibesului, invitați să cînte la Radioteleviziune.

Nu sînt profesioniști dar nici amatori nu pot fi numiți pentru că nu improvizează. Ceea ce știu ei cînta vine foarte de departe din acea zestre milenară transmisă din generație în generație pînă acum pe care o deprind cu ușurință împreună făcînd parte din fondul ancestral al sufletului unui neam.

Nu sînt nici țărani de-a dreptul măcar că locuiesc satul, dar fiecare stăpînește o m-serie, au trecut prin scoli, iar cel mai înzestrat dintre ei, sufletul acestui cor, Grigore Leșe, cunoscut solist vocal, împreună cu soția sa, învățătoare, a stu-

diat din aproape aceste cîntecce din vechime pe care ni le dăruie așa cum le-a păstrat matca țărănească în autenticul lor inconfundabil.

Asemenea grupuri de cîntăreți vedeam și ascultam, cu ani

Iubirea de frumos

Lăpușul

în urmă, pe Acropole, în Grecia, aduse de pe insulele țării, nu profesioniști ci nemijlocit păstrători ai portului și cîntecului specifice toposului din care proveneau.

Aveam în față de-a dreptul Elada, acele fete și tineri erau

chiar așa cum îi prezenta în odele sale Pindar pe invingătorii de la Olimpia, cu obrazul curat și minile tremurînde aducîndu-și ofrandele evlaviei lor la loc sfînt.

Am avut, ascultîndu-i pe acești tineri din Tara Lăpușului același greu de exprimat fireasca, nemijlocita legătură cu ceea ce alcătuiește tainicul de nedistrus al moștenirilor spirituale adevărate cuprinse în cîntec și în portul de un înalt și recunoscut rafinament al poporului nostru.

Iar Cîntarea Dumneavoastră despre Neprihănirea Codrului pe o melodie de-o frumusețe ancestrală pe măsura textului ce se ridică la rang de Mioriță zgudule și induioasează și înalță. Cum o fac mari opere de spirit din orice tradiție autentică a lumii. Vă mulțumim!

IOAN ALEXANDRU ■

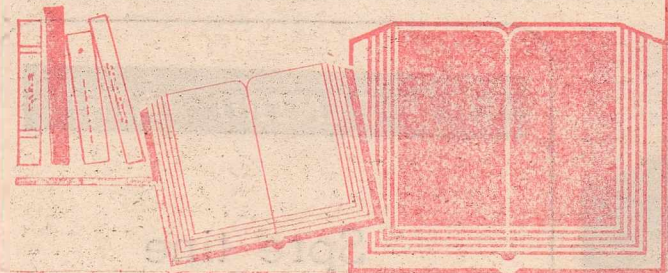
Cronica literară de Romul Munteanu

pagina 10

„O scrisoare pierdută” la Teatrul Mic

pagina 14

VITRINA CARTILOR

Convorbiri fără adiționale

— Stimate Vasile Sălăjan, ai schimbat din nou vestimentația grafică a revistei **Tribuna** al cărei redactor șef sinteți. Are vreo legătură cu venirea primăverii?

— Mai exact spus am îmbunătățit-o. Spiritul tânăr e o constantă a oricărei redacții. Fără întinerirea continuă nu se poate face nimic.

— A cita „îmbunătățire” este aceasta de cind sinteți redactor șef la **Tribuna**?

— Am căutat o nouă ținută grafică în 1983, a doua oară — cind ni s-a mărit formatul, acum ar fi a treia tentativă.

— Urmăriți ceva anume prin aceste căutări, aveți un ideal tipografic ca să spun așa?

— Am încercat să obținem o formulă grafică mai atractivă care să ne permită să valorificăm cit mai pregnant, din punct de vedere plastic ideile noastre de revistă și ale materialelor pe care le publicăm.

— Ce propune nou această recentă formulă a dv.?

— Soluțiile anterioare de prezentare ale revistei au fost luate cu cite un artist plastic consacrat. Noua noastră formulă este rodul colaborării cu grupa de grafică a Institutului „Ion Andreescu” pe care am invitat-o în redacție și tipografie, i-am spus intențiile noastre, și în urma discuțiilor și căutărilor colective am optat pentru această nouă față grafică. Ea poartă

semnătura unui tânăr și talentat grafician, Timotei Nădășan, dar și celelalte soluții propuse de colegii lui erau la fel de atractive. A trebuit să optăm.

— Este o opțiune definitivă?

— Am adoptat această formulă pe care o vom îmbunătăți cu fiecare număr în intenția de a fructifica soluții de ultimă oră ale revuisticii contemporane. Acest mod de a pune un material în pagină credem că reprezintă un efort de mărire a calității, de optimizare publicistică, întrucât se știe că sint și situații cind un lucru bun prezentat inelavant își pierde din atractivitate și percutanță.

— Cit timp credeți că vă va satisface acest nou design?

— Evident că o nouă formulă presupune și o adaptare a materialelor la modul ei de prezentare. Sintem în momentul în care programul revistei concordează cu acest mod nou de a pagina în intenția de armonizare continuă a conținutului cu forma. În legătură cu durata opțiunii de acum, pot răspunde repetind un lucru cunoscut: „Mai bine schimbătorii în bine decit incapabili”. Cind va fi imperios necesar, ne vom schimba din nou.

— Să dorim centenarei revistei **Tribuna** primăveri pe măsura datoriei sale de săptămînal cultural al spațiului transilvan.

ION ZUBAȘCU ■

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Calitatea umană a socialului

E de menționat, în primul rînd, că secolul XX, a reinviat metafizica, redîndu-i înțelesurile ei originare (cele de teorie a primelor cauze și a primelor principii) și a reorientat interesul cercetătorilor înspre ontologie (care are ca obiect „existența ca existentă” sau trăsăturile și principiile comune oricărei existențe). S-au remarcat, în acest înțeles, Nicolai Hartmann, întemeietorul „ontologiei critice”, opusă „ontologiei ideilor” (G. Jacobi), Martin Heidegger, printr-o „ontologie existențială”, și G. Lukács, prin „Ontologia existenței sociale” (în care munca reprezintă elementul de bază care a făcut posibilă „mutația ontologică radicală” de la natură la societate sau de la natură la cultură). Din acest ultim punct de vedere, ontologiile regionale, care conferă condiției umane un statut privilegiat, au note comune cu axiologia, ca teorie generală a valorii, care, în interpretarea ei materialist-dialectică și istorică, îl socoteste pe om ca ființă sau valoare supremă pentru om.

E de menționat, în al doilea rînd, că istoria culturii românești are numeroși reprezen-

tanti în axiologie, cu deosebire în filosofia și sociologia valorilor (A.D. Xenopol, Vasile Părvan, Nicolae Bagdasar, Lucian Blaga, D.D. Roșca, Mircea Florian, Petru Comarnescu, Mihai Ralea, Tudor Vianu, Eugen Lovinescu și alții), care au contribuit, într-un fel sau altul, la sporirea capitalului național de gândire și simțiri și care au ridicat, prin opere de lungă durabilitate socială, cultura românească pe culmi ale culturii europene.

Merită adăugat că prestigioasa colecție „Idei contemporane” a Editurii Politice, în care au apărut, de-a lungul anilor, excelente lucrări străine și românești privind tumultul ideilor și dezbaterilor științifice și politico-ideologice contemporane, și-a dobîndit demult recompensele meritului. Un exemplu concludent îl reprezintă, în privința aceasta, și **Calitatea umană a socialului**, de Aculin Cazacu. De-a lungul ei, autorul — fin cunoscător al ideologiilor și sociologiilor contemporane — întreprinde un demers teoretic și metodologic remarcabil privind statutul existențial al omului și al cîmpului său de relații. Studiul său, alcătuit din cinci capitole, formate din 20 de subcapitole și o concluzie („Perspective concret-istorice”) relativă la experiența românească — practică revoluționară a umanului, reconstituie geneza uma-

nului ca depărtare revoluționară de trecut și, pătrundînd analitic din spate atribuțiile omului generic spre statutul lui individual, dezvoltă adîncimea transformării istorice pe care o înfăptuiește socialismul în ansamblul determinanților cîmpului uman al vieții sociale.

Capitolele 1, 2 și 3 tratează ideologia ca proiect și instrument al umanizării, plecînd de la denunțarea mitului, „dezideologizării” și decodificînd „codurile” manipulării și legitimației în societățile burghuaziste contemporane, iar capitolele 4 și 5 pun probleme și propun soluții legate de condiția social-umană a democrației și de reconstrucția esențială a omului. Orizonturile teoretice analizate i-au permis lui Aculin Cazacu, prin delimitare critică față de autorii comentați în cuprinsul lucrării, alcătuirea unui discurs propriu asupra tendințelor obiective și indicatorilor relevanți pentru instituirea calității umane a vieții sociale în socialism, luînd ca model exemplar datele esențiale ale realității socialiste românești. Sint dezbătute, din acest punct de vedere, deschideri românești ale gândirii revoluționare comuniste către datele reale ale vieții, printr-o regîndire a strategiei revoluționare, ca „ruptură” față de dogmatismul manifestat altădată. Semnificative sint, de exemplu,

tezele privitoare la stadiile (etapele) dezvoltării socialismului în raport cu particularități social-istorice-naționale, contradicțiilor în socialism, rolul istoric al clasei muncitoare și al partidelor comuniste și muncitorești, strategiilor legate de autoconducere în sistemul unitar al democrației muncitorești, dezvoltarea unor trăsături noi ale națiunii socialiste. Aceste teze și multe altele, comentate în lucrare și traduse în limbaje filosofice și sociologice accesibile oricărei înțelegeri, scot în evidență dimensiunile umaniste ale politicii Partidului Comunist Român și subliniază semnificațiile deosebite de complexe ale acumulării experienței revoluționare și ale activității de prognoză pe care le implică activitățile comunistilor români. Această concluzie înseamnă că **umanismul revoluționar** a devenit și se afirmă ca permanentă a realității nemîluite, în temelul unei imagini asupra lumii și a societății, care pornește de la om și îl rezolvă, din ce în ce mai mult, trebuințele lui prime și fundamentale. „Sint cu atît mai pline de miez — scrie Aculin Cazacu — învățămintele istoriei noastre, a tuturor, cu cit tot ceea ce am întreprins și întreprindem pentru om este rodul propriilor noastre forte, al energiilor manifeste și latente care ne caracterizează.

N-am primit — se spune în lucrare — nimic pe de-a gata și n-am tîniit după ajutoare de alurea. Construind cu omul lumea omului, n-am semnat niciodată ocure în alb în fata istoriei”. Formulînd această idee, Aculin Cazacu subliniază că, dincolo de valabilitatea ei neîndoielnică, **umanismul societății românești** comportă o **inalienabilă dimensiune a sentimentului că românii își aparțin lor înșiși** și că „socialismul și comunismul de omenie” rezultă din ființa lor „din forte durate peste secole și deverig bun a istoriei contemporane”. În context este redefinit **spiritul revoluționar românesc** ca model de aplicare creatoare a tezelor de bază ale concepției materialist-dialectice și istorice despre lume și viață în procesul de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de trecere a României spre „împeriul libertății”, în care omul va fi capabil să devină, prin forțele lui proprii, valoare supremă pentru om.

Lucrarea lui Aculin Cazacu reprezintă, prin esența și prin tezele ei fundamentale premiale minime necesare ale unei axiologii sociale a umanului sau ale unei ontologii a condiției umane, ca „esență umană”, sau, cum spunea Karl Marx, ca „ansamblul relațiilor sociale”.

ION MIHAIL POPESCU ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

O altă manieră de-a fabula

Am convingerea că de foarte multă vreme spiritul imaginar nu a fost supus de scriitori unei solicitări atît de mari ca în zilele noastre. Ficționarea de factură tradițională pare să se apropie de epuizarea resurselor sale de reprezentare (descriere) a componentelor realului, perceput evident ca o imensă devenire. Modul de „fantazare” al oamenilor de știință pune de mult timp în lumină o conștiință planetară mult mai cuprinzătoare și mai relevantă decit cea a scriitorilor. În această superbă competiție de reprezentare a universului nostru galactic, ca și a drumurilor care duc spre alte galaxii, scriitorii din veacurile XVII și XVIII și-au imaginat tot felul de mijloace de călătorie și comunicare cosmică, ce presupun masive mutații de civilizație și aici pe pămînt. Ne aducem uneori aminte cum Cyrano de Bergerac (1619—1655), de pildă, își imaginase cele două călătorii pe lună și în soare cu ajutorul unor rachete. Spirit satiric și ironic prin excelență, Cyrano de Bergerac și-a imaginat noi medii de viață, bazate pe alte valori etice și sisteme de guvernare, așa cum a conceput o altă faună și floră în „lunile noi”, unde ajunsese eroul său.

Ceva mai tirziu, Sebastian Mercier (1740—1814) și-a extins reveriile asupra unei civilizații sofisticate, imaginate de el aici pe pămînt, dar care permiteau accesul spre alte planete. Ce este apoi **Criticonul** (1651) lui Baltasar Gracian decit un volaj inițiat prin stațiile unui imens **han al lumii** în care orice întîmplare devine posibilă în acest uriaș univers al metamorfazelor?

După părerea mea, experiența literară acumulată de George Cușnarencu nu derivă doar din mica noastră conflagrație textualistă, declanșată cu mai multă putere mai ales în ultimii ani. Lecturile lui literare par să trimită spre opere românești mai independente, a căror funcție antiutiluzionistă și ludică era menită să creeze un nou gen de iluzii și moduri de comportament. În **Tangoul memoriei** (Editura Albatros, 1988) dispar doar anumite moduri ale ficțiunii tradiționale, dar nu în mod total. Ele sint înlocuite cu alte tipuri de ficționare și acte de comportament ce presupun o veritabilă înnoire a romanului atît ca substanță cit și ca manieră de enunțare. Personajele din **Tangoul memoriei** trăiesc într-un **cosmos** plin de stranietate cu stații de tranzit aici pe pămînt, dar și pe alte planete. Între stările reale și cele de reverie comunicarea rămîne deschisă, trecerea într-o existență paralelă nu are opreliști, deși faimoșii „poli magnetici” care despart existențele umane nu permit o reală înțelegere între diversele paliere ale cosmosului real și imaginar. De altfel, se cuvine de pe acum să precizăm că **personajele sintetice** imaginate de George Cușnarencu nu sint arhetipuri ci **stereotipuri**, glisarea lor permanentă de la gest la act sau la starea de reverie avînd și ea un caracter **stereotipic**. Și dacă unele dintre aceste personaje sintetice se cheamă Oreste Mercantil, Brincoveanu, Acvila Baldovin, Clitemnestra, Memoria, Seneca (Cătălin Seneliuc), Heliade, Melchior, Jogginguță, interferența între rudimentele de amintire mitologică și modurile de cădere în deriziune devine și mai evidentă. De fapt, numele simbolice ale acestor personaje alegorice rămîn pînă la capăt încărcate de o puternică ambiguitate. Ele sint atît de dereglate ca sens, dacă le raportăm direct la matricea originară, incit dincolo de recunoașterea unor mituri degradate, ca și a preocupării pentru valori obsedante degradate, nu se înțelege mare lucru.

Sintem mai degrabă inclinați să credem că într-un adevărat cosmos al deriziunii pînă și alipirea de nume vechi unor fături noi este supusă hazardului. George Cușnarencu construiește anumite **modele sintetice** ale realului, populate cu **stereotipuri** reduse la ipostaza de clovni. În general, antieroiul din **Tangoul memo-**

riei au anumite trasee în existență, concepute în așa fel incit să nu poată comunica la modul real. Oreste se intersectează cu Acvila Baldovin într-o circumă sordidă, vorbesc, dar nu se recunosc. Seneca o întîlnește pe Clitemnestra undeva într-un parc și pe stradă, dar cind o abordează, fără să știe că este femeia ideală de mult căutată în visele sale, Clitemnestra fără să știe că vorbea cu scriitorul preferat ce i-a adus în viață plăceri imaginate aproape carnale prin toate cărțile sale, respinge conversația. Acvila Baldovin își recunoaște copiii mari, după o rătăcire de treizeci de ani pe toate meleagurile țării. Dorința lui de revenire în matricea familiei este respinsă, copiii refuzîndu-și tatăl-vagant.

De fapt, doar două dintre personajele masculine capătă consistență în **Tangoul memoriei**. Oreste Mercantil Brincoveanu și Acvila Baldovin, Seneca se configurează doar prin romanele sale SF. și prin citeva reverii-parabole, iar celelalte constituie doar indici referențiali dintr-un mic tabel demografic. Oreste și Acvila nu reprezintă doar ipostaza stereotipală a omului bogat și a celui sărac, ultimul împovărat de rate, datorii, griji insolubile, sustrîgîndu-se doar prin abandon. Oreste Mercantil Brincoveanu se configurează ca un mit cotidian degradat, obsedat de **eros** și de **bani**. Numele sintetic al acestui personaj se acoperă cu unele acte de violență erotică extraconjugală, cu refuzul iubirii soției sale Clitemnestra, cu nerecunoașterea fiului adus pe lume de aceasta și, mai ales, cu evaziunea din timp, fiindcă trecerea vremii aduce bătrînețea și neputința. Alături de bani, drogul său de mărunt erotoman este reprezentat de Thereza. Și dacă în romanul SF. al lui Seneca, Egipt face amor cu Clitemnestra în spălătorie, conversația dintre Oreste și Thereza arată o degradare rezultată din faptul că „nimeni nu scapă de mecanismul ceasornicului”. „Toate se duc ca banii, îi spune Oreste Therezei, din păcate. Dacă am putea opri cite ceva și pentru noi”. Dar e prea tirziu și Oreste pleacă spre neant (cade într-o prăpastie) nu înainte de-a o ucide pe Clitemnestra într-un accident făcut cu propria mașină.

Spre deosebire de Oreste, Acvila Baldovin este doar sărac și cu mulți copii. Fuga sa de-acasă îi creează mai degrabă un statut de pîcar modern decit o iluzie mitică (Ulise). Călătoria sa cu trenul spre Piatra Neamț se configurează ca un traseu inițiat cu stații roz în „parcul care colcăie de iubire”, pînă cind se vinde misterioasei doamne Cangiolo pe bani și bijuterii false. Conșins că „pe lumea asta toate sint cu capul în jos”, Acvila Baldovin se mișcă pe un traseu circular, orbul Teoharie fiind acela care în întinericul unui tren, îi arată calea cea dreaptă, după ce el însuși era „obosit de rătăcire”.

Superlativul existenței n-a putut fi oferit nici de Thereza (obiect erotic sanjabil), nici de Clitemnestra (frigidă pe rotile) dar nici de Memoria cea prolifică, stimulată de visuri galactice. În această lume există un **minus habens** existențial, frustrarea oamenilor fiind doar un pretext de expansiune onirică în alte galaxii. Traseul lui Acvila și Oreste trece astfel prin romanele în roman (SF) în alte universuri galactice. De la **planeta tuturor posibilităților** (stație de îmbogățire pentru cei doi antieroi) călătoriile inițiatice ajung într-un univers pustiu plin de deseuri trimise de pe pămînt, unde nici omni-prezentul Jogginguță nu mai izbutește să perceapă taxe.

Sceptic, surizător, ironic, ludic, trist, **Tangoul memoriei** reprezintă o imensă plăcere de-a fabula pe marginea unei existențe descentrate pe toate planurile sale real-imaginare. Cu această carte, George Cușnarencu intră în mod definitiv în sfera noului roman românesc.

SEMNAL

● E greu de presupus că ar mai putea apărea de acum înainte o carte despre Maria Tănase care să nu țină seama de recenta monografie a Mariei Roșca, publicată la Ed. Muzicală cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la moarte și a 75 de la naștere „Doamnei cîntecului românesc”. Nici din prefața, nici din postfața cărții nu reiese că

timp a lucrat la această monografie dar prin mîgala și pasiunea cu care Maria Roșca a refăcut până și cea mai mică vîlă a destinului artistic și biografic al mării cîntărețe, volumul Maria Tănase are consistența unei cărți ce pare a îngloba munca de o viață a unei cercetătoare care a dublat în timp plinătatea de a se fi născut și copilărit în același cartier, de a fi învățat la aceeași școală, cu personajul său, cu conștiința valorii și respectul pentru una din prezențele deja legendare ale cîntecului nostru. Plăsiind afirmarea Mariei Tănase în preajma unor nume de rezonanță ale culturii române de la

începutul secolului, meritul incontestabil al cărții este acela de a aduce în prim-plan detalii biografice inedite extrase din bogata documentație care face posibilă reconstituirea pas cu pas a vieții și contextului în care au fost create multe din cîntecele devenite bun public.

● Deși nu în chip deliberat, cele două cărți recente de versuri publicate aproape concomitent de Constanta Buzea, *Pietre sălbatice*, la Ed. „Cartea românească” și *Cărțile de șase ani*, la Ed. Ion Creangă, sînt oarecum complementare imaginind un punct pe cercul imaginar obținut prin prelungirea extremităților lor intenționale în care aceste extremități se ating. Desigur, fiecare carte trebuie raportată în primul rînd la absolutul propriu ei premise, dar faptul că de ani de zile Constanta Buzea își dublează universul convulsiv al viziunilor din cărțile care au impus-o ca pe un nume decisiv al generației '60, ca și al istoriei noastre literare, cu lumea paralelă a cărților pentru copii, publicate cu aceeași consecvență și întregind un univers al jocului și compensației inocente situat exact la cealaltă extremitate a spiritului său, face plauzibilă supoziția că această dublitate de destin și vocație poetică, această coexistență a vinei absolute și a absolutului inocenței, a sfîșierii fără remediu și a jubilației inatacabile, a obstinatei viziuni finale și a copilăriei lumii prin joc și inocentizare progresivă nu sînt simple accidente bio și tio-gra-

fice ci trebuie privite într-o complementaritate organică. Aflată la egală distanță între cele două extreme care tind spre propriul lor absolut, poeta își menține în continuare identitatea inconfundabilă în lirica noastră actuală într-un echilibru compensator, cu atât mai fertil cu cît mai profunde sînt impulsunile lăuntrice care dezechilibrează cele două tendințe și care provoacă, evident, o mai accentuată tensiune de reconstituire a mintuitoarei integrități.

● Prea puțin semnificativ totuși, prin generalitatea sa, titlul noii cărți de versuri a prolificului poet Mihai Negulescu, *Un spațiu al iubirii* nu trădează modificarea structurală de viziune care intervine în poezia sa. Sînt și în această carte poeme în linia muzicalității impecabile cu care ne-a obișnuit Mihai Negulescu, în volumele anterioare, adevărate imne închinare unor locuri geografice dragi autorului, unde revine mereu ca la un spațiu arhetipal generator de mitos, — cîntec în care sentimentul continuității sacre de spiritualitate este substituit printr-o

intens omenească bucurie a plenitudinii clipei, durabilă tocmai prin fragilitatea sa. Ca în frumusețea poem final „Flori dalbe, dalbe flori nemuritoare”. Ceea ce constituie însă surpriza volumului e apariția unor poeme, de obicei scurte notații, care-l scot pe poet din matca fluidității de substanță a liricii sale de pînă acum și-l plasează într-un context apropiat prin acuratețea frapantă și uneori brutală a tăieturii cuvintului de poetica ultimului val.

ION ZUBAȘCU ■

Nu l-ați văzut?

Nu l-ați văzut pe lăncu Avram?
Mustața căzînd ca o semilună
peste tristetea zimbelului său?
Nu știți cum arăta?
Frumos și fecior, aprinzînd stele cu ochii,
seara cînd se aude aurul urcînd
prin iarbă spre buzele turmelor
și cîreșul sălbatic lăcrimează poame
plingînd în amurg.
Nu l-ați văzut, ca o flăcără albă
sub roata morii jucîndu-se cu pruncii?
Nu l-ați văzut pe lăncu Avram?
Într-o dimineață de duminică,
stînd în dreapta altarului
în bisericuța declarată muzeu,
unde nu slujea nimeni
doar luminările strălucneau chipul său de sfînt.
Nu l-ați văzut pe lăncu Avram?
Seara cînd aripa unei păsări
v-a atîns tîmpla ușor
acolo, în Apusenii unde roua
și lacrimile spală cu devoțiune
de două mii de ani aurul motilor?
Nu l-ați văzut, ieri, pe lăncu Avram?

MIRCEA MICU ■

Originalitate

Tudor Octavian se află într-un moment de plenitudine al manifestării sale ca prozator și ca istoric de artă. Recent i-au apărut — aproape concomitent — romanul *Sortiți iubirii* (Editura Eminescu, colecția „Romanul de dragoste”) și monografia *Vermeer și criticii săi* (Editura Meridian, Biblioteca de artă, colecția „Biografii, Memorii, Eseuri”). Asupra monografiei urmează să se pronunțe specialiștii în domeniu. În ceea ce mă privește, menționez doar că, din cîte știu, este vorba de prima lucrare de acest fel a unui autor român consacrată unui pictor străin și că monografia — de fapt, o monografie-eseu — îl instruește și în același timp îl farmecă pe cititor. În cuprinsul ei întîlnim mult mai mult decît o „prezentare” a vieții și operei marelui pictor olandez din secolul șaptesprezece. Tudor Octavian se lansează cu dezinvoltură — o dezinvoltură a competenței — în polemici de egal la egal cu specialiștii străini, face considerații originale pe teme de filosofie culturală și compune totodată o captivantă comedie a criticii de artă.

Romanul *Sortiți iubirii* — asupra căruia picură fără îndoială în momentul de față lacrimile multor cititoare dezamăgite de faptul că au dat banii pe un roman de dragoste fără urmă de kitsch — se remarcă, la rîndul său, printr-o inegvizabilă vervă artistică, prin plăcerea — nu străină de o anumită cruzime — a autorului de a ne lua mereu prin surprindere datorită extraordinarei mobilități a gîndirii sale asociative. Subiectul însuși este șocant. Într-o bună zi, un ziarist, celibatar tomatnic, personajul principal al romanului, intrînd în redacție, descoperă că este așteptat de o necunoscută, care, la întrebarea „de cînd așteptați”, răspunde stupefiant: „De patru ani”. În modul acesta Tudor Octavian ne face de la început să înțelegem că... nu ne va fi ușor în timpul lecturii, că trebuie să ne adaptăm la un regim de imprevizibilitate și extravaganță, care ne va solicita la maximum inteligența. Efortul de adaptare merită însă făcut pentru că, după cum constatăm în continuare, romanțelul rămîne mereu în formă, pînă la sfîșitul romanului. Deghizat în propriul său erou (romanul este scris la persoana întîii), el ne captează atenția nu numai prin ceea ce povestește, ci și prin modul cum povestește.

Ziaristul din roman află, așadar, că este așteptat de patru ani de o femeie care s-a îndrăgostit de el încă din ziua cînd l-a văzut pentru prima oară: ea participă împreună cu alți cetățeni la o „acțiune” de

dezșăpezire a drumurilor, iar el, ca reporter, se „documenta” la fata locului pentru a scrie un articol înflăcărat despre această faptă eroică. Nestinjenită de banalitatea împrejurărilor, dragostea a înflorit mirific în sufletul femeii; profund tulburat de această dezvăluire, bărbatul coboară în trecut, printr-un proces de anamneză, și descoperă că ea este într-adevăr, dintotdeauna, partenera destinată lui. Un flor de fatalitate — ca în povestea metempsihozei „eternului cuplu” din romanul *Adam și Eva* al lui Liviu Rebreanu — străbate cartea lui Tudor Octavian, dar fără să o facă să alunece într-un patetism pur retoric, deoarece introspecțiile sînt realizate cu o maximă luciditate. Personajul principal judecă și rejudecă fiecare situație din toate unghiurile posibile, cu sagacitate și cu o uimitoare capacitate de a fi spectator la propria sa dramă (de aici, impresia de sarcasm). Chiar și cînd se află, la un moment dat, în spital, el se studiază cu aceeași curiozitate și se descrie cu aceeași vervă mefistofelică. Pasajul este antologic:

„Sînt plin de sonde și catetere, mă încolăcesc și mă traversează tevi de plastic translucid, am senzori pe creier și pe inimă și tot ce se întîmplă, în slava mării sale, curentul electric, se întîmplă. Funcționez controlat de dozimetre, gazeometre și ampermetre. Îmi citesc și îmi aud pulsul, ascult amplificat susurul singelui în capilare și zvîcnitul molcom al gîndurilor, aflui cît oxigen îmi spală plămîinii și cît bioxid de carbon expir. În lumea aceasta de prize, borne și spoturi luminoase, nu reprezint decît un raport între elemente: fier, calciu, magneziu, apă.

În acest stil al unei inteligențe date la maximum este scris întregul roman. În acest stil sînt înfățișate scene din viața redacțiilor, personaje pitorești (printre care se remarcă Leon, ziaristul „perfect”, confident al personajului principal, și Sedecariu, croitorul pensionar, pasionat cititor de critică literară), moravuri specifice sfîrșitului de secol. Tot ceea ce cunoaștem bine din experiența noastră de zi cu zi și ni se parea că nu mai prezintă interes își dezvăluie, în reprezentarea lui Tudor Octavian, noi posibilități de a contraria și a uimi.

Sortiți iubirii nu este un roman de dragoste în accepția convențională a termenului. Nu seamănă cu nimic din ce s-a publicat pînă acum la noi în acest gen. Dar seamănă cu toate onerele valoroase, prin fantazie și tensiunea intelectuală.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Lucrare de referință

„Previn apoi asupra caracterului lucrării însăși. Ea nu e o lucrare de lectură. E o lucrare de documentare, o lucrare de referință. Prin forța lucrurilor o lucrare condamnată la «factologie». Niciind nu va putea fi cunoscută — însă iobăgia în realitatea ei fără această cufundare în noianul faptelor concrete, fără această «deficiență» scrie academicianul D. Prodan în Prefața la ampla sa lucrare de sinteză *Iobăgia în Transilvania în secolul al XVII-lea* (2 vol., Ed. Științifică și Enciclopedică, 1986—1987, 582+528 p.).

Continuare a cercetării privind iobăgia în Transilvania în secolul al XVI-lea, noua lucrare a academicianului D. Prodan se distinge prin aceleași remarcabile calități de informație și analiză. Pe baza unei documentații de mare bogăție, în care ineditului îi revine o mare pondere, autorul a reconstituit, cu o minuție care incită și uluiește relațiile dintre supuși (vol. I) și stăpîni (vol. II). Se află în paginile acestei cărți acea „factologie” de care aminteste autorul, o factologie care nu are nimic peiorativ în denumirea ei: e vorba de acel bogat și indispensabil material documentar, mustind de viață, care conferă lucrărilor academicianului D. Prodan acea senza-

ție de resurrecție a trecutului. Mai mult decît oricînd, în cercetările de istorie economică și socială se simte nevoia coborîrii de la nivelul generalizărilor pripite la stadiul faptelor, al realităților locale, fără de a căror cunoaștere exactă nu se pot formula încheieri de caracter general. Dispunem acum grație unei munci imense — care e în același timp și o exemplară jertfă de sine adusă științei adevărate — de o imagine vie a serbiei în Transilvania, în secolele XVI—XVII. Cercetări similare vor trebui consacrate — chiar dacă în aceste cazuri informația documentară nu este atît de bogată — serbiei în Muntenia și Moldova, pentru a fixa trăsăturile comune și specifice ale acestei instituții în spațiul românesc.

Concluzia autorului este că „iobăgia din Transilvania se arăta a fi una din cele mai grave iobăgii cunoscute. Cu atît mai gravă pentru iobagul român care constituia majoritatea covîrșitoare a iobăgimii țării, cu cît poporul român însuși se găsea exclus din rîndul cetățenilor ei...”. O situație care se va afla la originea răscoalei lui Horea din 1784; un regim de discriminare și oprimare căruia li va pune capăt Marea Unire din 1918.

Un cuvînt de elogiul și pentru redactorul de carte Marcel

Popa, un redactor dublat de un istoric, știut de cei care îl cunosc drept un campion al acrimiei.

FLORIN CONSTANTINIU ■

Istoria românească în context european

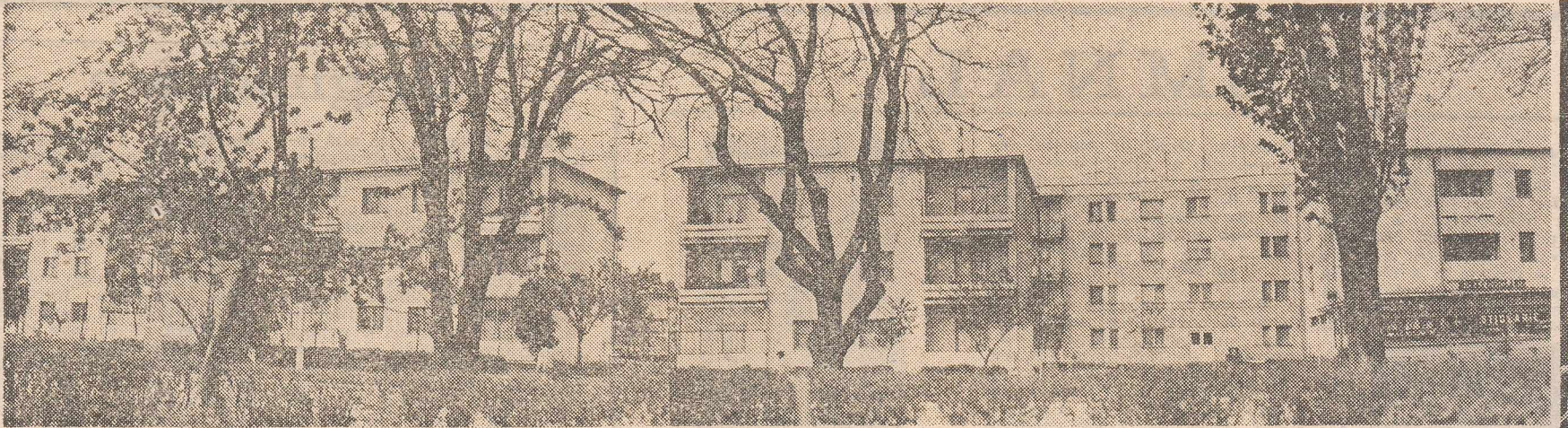
O carte despre cercetările asupra istoriei Țărilor Române în conexiunile ei cu cercetarea istorică europeană, luminînd cu evidență erudiția zonei mai puțin cunoscute din acest amplu teritoriu de investigație, un set de studii elaborate fără pedanterie, cu o evidentă știință a captivării interesului unei largi categorii de cititori realizează Victor Neumann în recentul său volum „Convergențe spirituale”, apărut în colecția „Sinteze” a Editurii Eminescu. Este, în mod evident, un volum revelator de noi perspective asupra istoriei secolului XVIII și primei jumătăți a secolului XIX, avînd la bază cercetarea multor documente pînă acum necunoscute din arhiva Curții imperiale din Viena, a Academiei sîrbești de știință și artă, din bibliotecile și arhivele belgradene și budapestane, relevînd nu numai semnificative interferențe istoriografice, ci și o adevărată geografie spirituală a centrului și sud-estului european. Sînt puse în

tr-un, con puternic de lumină gîndirea centru-est-european, aspecte revelatoare privind domeniile de investigație ale unei mari personalități transilvane — Vasile Maniu, contribuțiile progresiste la cunoașterea istoriei românilor și a relațiilor acestora cu popoarele vecine ale unor cunoscuți istorici ai acestor popoare, precum Ștefan Stratișmiovici și Széchenyi István, mărturiile istorice de epocă ale unor publicații neromâne, toate avînd ca principal punct de convergență lărgirea coordonatelor istorice și istoriografice privind Banatul. Un studiu de amplu interes este cel consacrat istoriografiei romantice românești în context european care demonstrează nu numai caracterul sincron cu cercetările istoriografice vest-europene ale unor precursori, precum Cantemir, Inochentie Micu și reprezentanții Școlii ardelenice, ci și activitatea innoitoare pe acest tărîm al lui Kogălniceanu și Bălcescu, deschiderea spre cultura istorică europeană a unor G. Barițiu, Ioan Maiorescu, A. T. Laurian, Al. Papiu Ilarian, circulația în spațiul carpato-danubiano-pontic a operelor lui Herder, Hegel, Schöler, Leopold van Ranke etc. Continuînd considerațiile unei sinteze realizate de Nicolae Iorga, autorul adîncește trăsăturile caracteristice ale studiilor întreprinse de

Al. Papiu Ilarian și Bogdan Petriceicu Hasdeu în contextul curentului dominant de idei și metode ale istoriografiei universale. Lucrarea recent apărută, confirmă statura aparte a lui V. Neumann printre istoricii generației sale, îndeosebi în ceea ce privește lărgirea orizontului de investigație, în context european a istoriei și istoriografiei transilvane și bănățene.

HARALAMBIE LEREA ■

Peisaj nou într-un vechi sat moldovenesc

Sascut — orașul trăiește în fiecare casă

De 100 de ani, cel dintâi lucru pe care îl află copiii despre satul lor este o legendă adevărată. Ceaiul soldaților care au luptat pe redevite Plevnei, la 1877, s-a îndulcit cu zahăr de Sascut. Prichindeii îi și văd, în dimineața neguroasă de noiembrie, înainte de a porni la atac, sorbind din gamele minunate bătută fierbinte. Devine astfel foarte de timpuriu mândri că s-au născut în comuna unde s-a înălțat prima fabrică de zahăr din România, vorbindu-se despre ea în toată Europa aceluși timp, care, nu peste multă vreme, începu să-și îndulcească și ea micul dejun cu alimentul alb din îndepărtatul sat de răzeși moldoveni. Colonia muncitorească de atunci mai trăiește încă pe strada îngustă, ce întretaie strada mare, cu case tip, modeste, și cu cite un ochi de grădină, unde se văd trebăluind acum, primăvara, bătrini uscățivi, cu ochelarii pe nas, pensionarii fabricii. Au predilecție, constată, pentru florile delicate de „nu-mă-uita”; trebuie să ascundă un gând și un simbol frumos, această dragoste pentru linpezimile azurii din petalele lor delicate. Cu siguranță nevoia de soare, de lumină, de puritate. Tinerii s-au mutat ceva mai încolo, unde o altă „colonie” crește, unde se înalță, la fel de simbolic orașul adevărat, pe spațiul tîrgului de vite de odinioară, care îi transferase, ciudat, jumătate din nume fără ca și realitatea socială să-l îndreptățească a fi Sascut-tîrg. Sint blocuri gîndite temeinic, la scara omului și a tradițiilor casei vechi moldovenești, cu patru etaje, cu acoperișuri roșii din țigle, cu balcoane unde se resimt cerdacurile și prispelile țărănești. Primarul Dumitru Popa, cu schița de sistematizare în memorie, dar mai ales în toate fibrele ființei sale de fiu al Sascutului, de om crescut și provenit, cum ține să-mi spună neapărat, din colectivitatea muncitorească de la fabrica de zahăr, imi desenează cu gesturi largi și clare incitîndu-mi imaginația, cum va fi ceea ce nu exista încă, toate dotările ce vor constitui miine. Adică „nu mai tîrziu de 5 ani”, noul centru civic al orașului. „Secretarul general al partidului sublinia în Expunerea din 4 mai, că în cincinalul acesta, se vor realiza orașele agroindustriale prevăzute, iar Sascutul se numără printre ele. Fără să forțăm lucrurile, așa cum ne-a indicat, fiind un proces de durată, vom avea grijă să ne încadrăm în

prevederile legale asupra spațiului constructibil și, eșalonat, vom readuce în vatra satelor acele gospodării ce se află în „extravilan”. Locuințe moderne (peste 450 de apartamente, numai anul acesta se vor da în folosință 35, alături de cele existente), magazine, spații pentru prestări de servicii, o casă de cultură, grădina publică și parcuri, terenuri de sport și terenuri de joacă pentru copii, cinematografe, dar cite... Speră să se poată construi și un nou sediu pentru primărie, cel existent fiind bun doar de muzeu. Mă poartă pe străzi să-mi arate kilometri și kilometri de asfalt, mă duce în case să văd că țărănul nu-și mai spală rufe la riu ci cu mașini automate, cu apă de la robinete, completându-mi informația cu cifre privind lungimea conductelor pentru alimentarea cu apă. O luăm apoi, spre marginea comunei să-mi arate stația de epurare, dar mai cu seamă, ultima noutate de la Sascut, o veritabilă centrală termică și electrică utilizînd drept combustibil biogazul. (În biroul său, imi arătase o carte tocmai despre experiența mondială și de la noi în fabricarea de biogaz). E aproape gata, e una din marile sale speranțe și marile sale îndrăzneli, l-a frămîntat mult, a bătut nu odată la ușile Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie pentru a i se încredința cel mai bun proiect și specialiștii gata să-l ajute. Dumitru Popa este un primar întreprinzător nu însă în hazard, este un bun sociolog și un economist pe măsură. Să faci să trăiască orașul în fiecare casă de la sat, este, înțelege bine, esența fenomenului social românesc actual, al sistematizării teritoriului țării. Nu doar un decret, nu doar un statut administrativ poate da unei localități rurale de azi, așa cum este și comuna în fruntea căreia se află, condiția urbană de miine. Sint o mulțime de indicatori de cucerit, privesc condițiile de viață și de muncă ale locuitorilor. Printre ei sint tocmai aceștia numiți: apă potabilă în case, circuli prin conducte, canalizare, încălzire centrală, asigurarea unor sisteme energetice mai ieftine pentru respectiva destinație, ca și pentru prepararea hranei, a apei calde menajere. Cine își studiază bine posibilitățile locale, zice primarul din Sascut, găsește și soluții. Sascutul zilei de azi înseamnă multă industrie, chiar și agricultura a devenit și devine tot mai mult un grandios

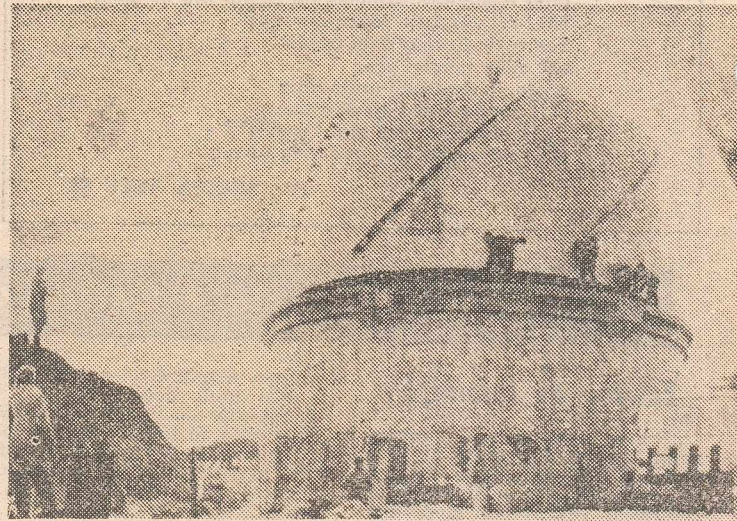
sistem industrial de producere de alimente. În cincinalul trecut au intrat aici peste 3 miliarde de lei investiții și a ieșit o producție marfă industrială de peste o jumătate de miliard. Nu mai este doar un centru al zahărului (cu utilajele și tehnologiile aduse la zi, comparabile cu epoca automatizării și electronizării, revoluție petrecută între aceleași ziduri ale centenarei fabricii), este de 10 ani centru petrolier și de gaze naturale (în urma noilor cercetări geologice din platoul moldovenesc), centru hidroenergetic (prin recenta amenajare de pe Siret), un renumit centru de vinuri, un mare centru de brînzeturi... În cele 7 sate ale Sascutului, cu 11 000 de locuitori, există peste 7 800 de oameni ai muncii, din care peste jumătate în ramuri industriale. Are încă o particularitate, unică nu doar în țara noastră, unică în Europa — deține cea mai mare concentrare de animale pe unitate de suprafață agricolă. La 10 000 hectare, arabile — 6 000 (restul fiind podgorii, livezi, pășuni), crește anual un rulaș de 18 000 bovine, peste 10 000 ovine, (cu lină merinos), citeva sute de mii de păsări, peste 2 000 de porci (aceștia numai în gospodăriile populației), albine, viermi de mătase (deține o plantație ultramodernă de 40 ha. duzi pitici)... Se înțelege de aici, cite probleme sociale se ridică. Sint tot mai mulți intelectuali, specialiști din toate domeniile, tehnicieni... Liceul agroindustrial furnizează anual un însemnat număr de muncitori cu înaltă calificare și tehnicieni care rămîn să lucreze acasă. Concomitent 7 școli generale și 9 grădinițe, un dispensar cu 7 medici și numeroase cadre medii, casa pionierilor și șoimilor patriei (o altă idee minunată a primarului. „ca și copiii noștri să știe să cînte la pian, să sune bine și la Sascut un cor, un instrument, să învețe electronică, să învețe balet și limbi străine, încă de la vîrsta prescolară. să aibe condiții și șanse egale cu cei din marile orașe”), toate au nevoie să fie încălzite bine și ieftin. Ori, atîtea sectoare zootehnice pot furniza cea mai bună sursă (pe care atîția încă o ignoră), de agent termic.

De fapt, și pe scurt, ce voiam să surprind am surprins. Unu — drumul rapid al comunei Sascut către oraș. Doi — faptul că acesta se parcurge pe cont propriu, cu ingeniozitate și cu idei la care toată suflarea comunei e părtaşă.

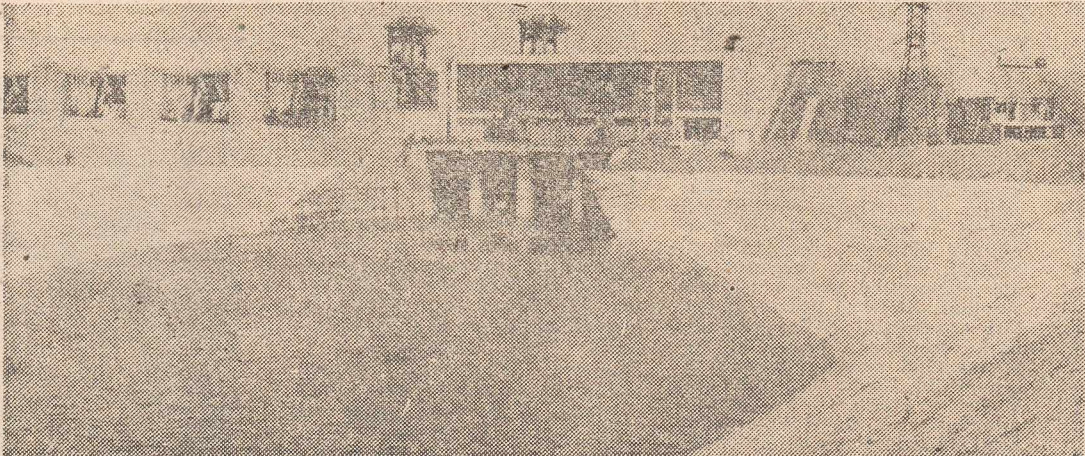

O casă ca o biografie, a electricianului petrolier Emil Buliman: 80 la sută din locuințele celor 7 sate ce alcătuiesc Sascutul sint construite după 1960

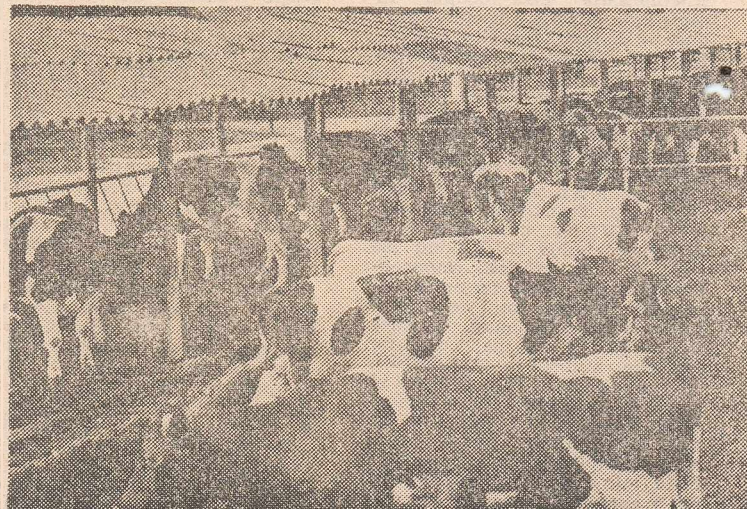
La ora si

Stația de biogaz va produce zilnic energie echivalentă cu 9,6 t

Una din salba de hidrocentrale de pe Siret. Prin lacul de acumulare va asigura extinderea rețelei de apă, ca și irigarea a peste 6 000 ha

O fermă de vaci pentru lapte la I.A.S. So

o prezență semnifica-
le ce se obțin azi în
agroindustrial...

hărnicia celor ce lu-
ă pământul

Corabia, cu toate pînzele sus

Cu apele în față și nisipurile în spate, Corabia a fost întotdeauna un zid. Acum, mai invincibil ca oricînd.

În primăvara aceasta, mai devreme ca altădată, pe la jumătatea lui aprilie, pe furis, cotele Dunării au atins nivele de alarmă. Cotele omului au fost însă mai sus. Resursele lor sînt în ceea ce au de apărut. O zi și o noapte, 600 de bărbați ai orașului au stat zid puternic lingă dig. L-au vegheat ca apele să nu-și facă loc, să nu-l străpungă, l-au suprînălat, pentru a fi în siguranță, au apărut portul amenințat, au evacuat depozitele de pe mal. Într-o noapte, au pus la adăpost 10 000 de tone de mărfuri... Merită să-i vezi și să-i cunoști în asemenea clipe de excepție, cînd solidaritatea învinge. Atunci înțelegi mai bine cum crește azi orașul dintre ape și dune de nisip.

După ce au luat redutele apelor, i-am întilnit firese, și firești, la locurile lor de muncă, în fața altor redute. Pe alei, printre blocuri, sădind tei. Teii sînt o emblema a orașului. Ori, iarăși lingă malul Dunării, amenajînd cu ambicie o faleză demnă de vastele esplanade ale marilor orase maritime. De ce ori fi iubind ei, dintre atîția arbori, teii? ne-am întrebat și l-am întrebat pe primarul Ion Dimienescu, întilnit pe șantier, desenînd, ca un arhitect, cu creionul pe cîteva planșe, dar mai ales, cu gesturi largi, direct în aer și pe pămînt, viitorul contur al falezei. I se pare chiar ciudat să nu ne dăm seama că aici oamenii au nevoie de rădăcini puternice, de lucruri monumentale și de simboluri: mai evidente decît în altă parte. Oamenii acestia îmblînzesc în fel și chip nisipurile și fac să rodească o natură aspră. De-a lungul Dunării paralel cu ea, pe dunele mișcătoare de nisip, au zidit o pădure de livezi: 178 000 de hectare, dintre care

va fi mai bine gîndit și dimensionat în raport cu perspectivele lui de dezvoltare".

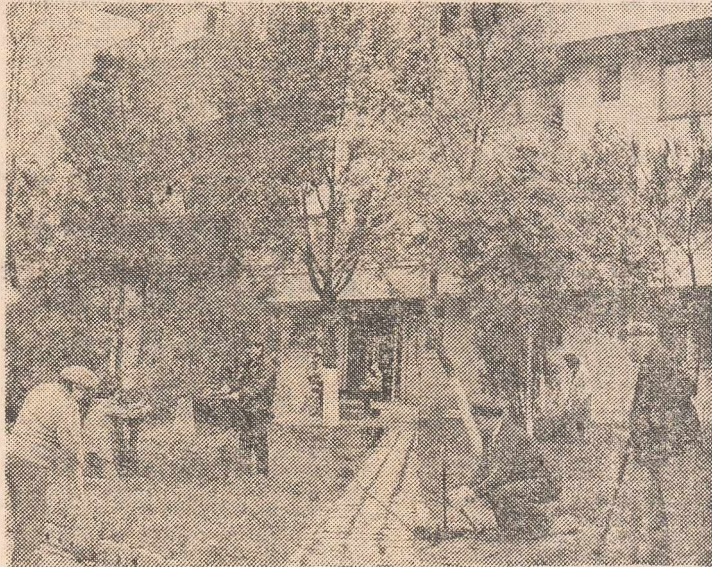
Cînd s-a construit cea mai mare tăbăcărie minerală din România, tocmai aici la Corabia, acum 20 de ani, (fiindcă n-a prea vrut-o nimeni nu e o industrie prea curată, se știe, dar nici mai puțin fină decît oricare altă industrie modernă și de modă), a fost ca o viitură. Învinșă și ea rapid. Realizează azi 30 la sută din producția de piei a țării, exportă pe toate continentele, în țări cu mare tradiție, este o firmă cunoscută în lume mai ales pentru „buffo”, pielea ca un satin, cel mai rafinat și căutat produs la ora actuală în materie de pielărie. Tehnologia și-au pus-o la punct singuri. Ca și pe cea de pigmenți obținuți prin metamorfoza ultimelor resturi tehnologice, altădată aruncate ireversibil. La cîrma acestei corăbii ce navighează sigur prin apele pretentioase ale unei industrii mereu a saltate de capriciile model, economistul Aurel Virdol. Un director care știe să-și poarte nava fără riscuri. Obişnuiește să zică, dar mai ales să acționeze, „cine știe să muncească, găsește și mijloacele”. Și-a așezat acest dicton, scris mare pe o foaie de hîrtie, sub cristalul mesei, unde își adună colaboratorii la „operativa” de dimineață. Acum vrea să facă și pantofi de lux. „Dacă nu îndrăznești, nu avansezi. În fiecare zi ești dator să faci un pas înainte” zice.

La „Fire sintetice” se navighează cu aceeași ambicie prin capcanele noului. Deși apărută doar cu 10 ani în urmă, destinată fiind să producă fibră albă tip lînă și tip bumbac, si-a depășit demult stacheta. Șeful cercetări, ing. Mircea Roșca, șeful secției policondensare, ing. George Voinea, secretarul comisiei de modernizări, economistul Costel Ivănescu ne poartă pe drumul de la proiectul inițial la cel actual. Pe cont propriu, prin cercetare și tehnologii proprii, puse la punct în fabrica lor. Corabia a fost racordată la sofisticata modă a firelor textile din sezonul de față. Produce fibră colorată, a cărei tehnologie nu e un fleac, a cărei producție este solicitată cam o treime la export. De fapt, prin intermediul țesăturilor și al confecțiilor ajunge pînă la 90 la sută pe piețele lumii. Furnizează 15 sortimente de ultimă oră. Au pe masa de lucru proiectele pentru fire buclate, trilobale și cu alte efecte, stăpînînd alte secrete din marile culise ale model. Încă un mic secret, cei trei sînt foarte tineri.

În pas cu timpul, așa se trăiește azi într-un fost mic și anonim oraș de cîmpie. La leșire, spre gară, ne întîmpină — la fel ca și la intrare — blocuri noi, copaci tineri și flori proaspete.

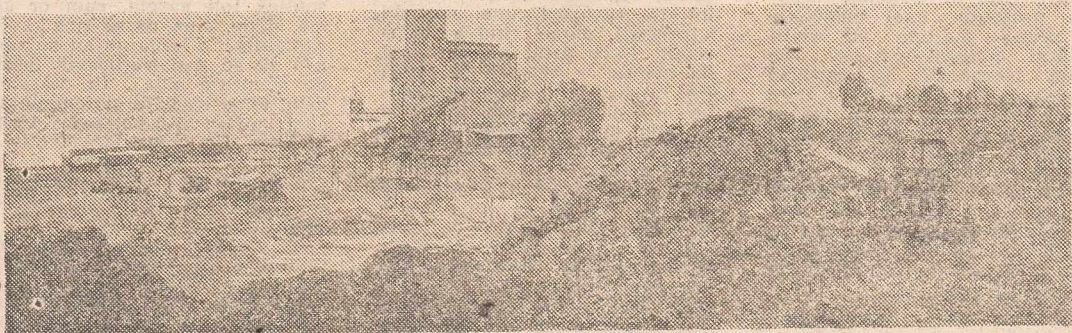
Corabia trăiește la cotele unui oraș modern

Asociația de locatari Nr. 1 se comportă ca o familie.

1 800 aparțin I.A.S. Corabia, de unde se exportă fructe în toată Europa. Deține locul întii în exportul țării de fructe. „Acțiune ce o vom continua, ne informează, prin disponibilizarea pentru agricultură a unor suprafețe de terenuri din jurul orașului. Revăzînd cu atenție și veghînd cu fermitate la aplicarea legii așa cum ne-a cerut-o încă o dată în recenta Expunere de la Comitetul Central, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și perimetrul orașului nostru

Fotoreportaje de CICI IORDACHE-ADAM
și ELENA GHERA

Azi un șantier răscolit; mîine, faleza de la Corabia.

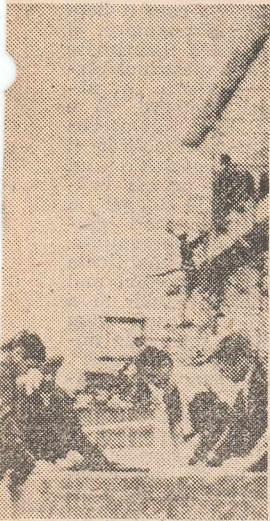

Teii rămîn o emblema printre construcțiile din sticlă și beton

Tăbăcăria minerală —
la ceasul performanțelor

ematizării

stibil convențional

Complexitatea capodoperei

Caragiale și-a numit, odată, personajele „secăturile mele”. E inveterat că le ura ca ființe zămislite după impulsuri ale unor realități înfățișate și le iubea ca oameni chinuți de suferințe și năluciri. Satira sa are complexitatea oricărei mari comedii a lumii, nu e produsul simplu al unei imaginații pasive, directionate de scopul divertismentului. Există bogate glorișuri teoretice pe marginea interferențelor dintre comic și tragic, comic și liric, comic și sublim în creațiile literare. O reflecție a lui Dostoievski: „În substratul satirei totdeauna trebuie să fie tragism. Tragedia și satira sînt două surori care merg alături și numele lor, al amindurora, este adevărul”. Grandiosul spectacol molieresc George Dandin realizat de Roger Planchon sau memorabila reprezentare goldoniană Slugă la doi stăpîni creată de Georgio Strehler, modul în care a conceput scenic Sica Alexandrescu lumea din Revizorul lui Gogol, interpretarea regizorală dată de Liviu Ciulei lui Caliban sau cea actoricească hărăzită de Ramadan lui Harpagon, ori chipul conferit lui Bertoldo de Toma Caragiu au adus în lumină și reversul dramatic al iluziilor tipuri. Spectacolele caragiale, de neuitat. D-ale carnavalului de la Teatrul Bulandra și O noapte furtunoasă de la Teatrul Giulești. Conul Leonida față cu reacțiunea de la Teatrul Național din Cluj-Napoca (Lucian Pintilie, Alexa Visarion, Aureliu Manea), au însemnat o explozare modernă, originală a sub-straturilor celebrilor comedii.

Mi se pare că O scrisoare pierdută infaptuită azi de Silviu Purcărete și o trupă tină de la Teatrul Mic se înscrie pe aceeași orbită exegetică, aceea a proiectării personajelor și situațiilor pe un ecran de universalitate, unde se observă atât comicitatea lor extraordinară, cit și gravitatea conspectului dramatic. Spectacolul, atât de interesant și polifon, cu unele imperfecțiuni, incongruențe și nelămuriri, relevă dramele citorva personaje, chinul și zbuciumul lor, felul în care sînt terorizate de spectre, ferocitatea cu care încearcă să-și atingă scopurile maloneste. E adevărat că, astfel, risul zglobiu al unor situații vodeviliste și al limbajului caricat, modularile caraghioase ale intrigilor provincialiste păsesc din cînd în cînd și e un cursur. Dar apar și note noi, de altă natură, care dovedesc o sondare temerară și inteligentă a adincurilor capodoperei.

Personajele n-au constiința comicității lor și întîmplările pe care le trăiesc nu li se par deloc vesele. Eroi sînt ridicoli pentru noi dar mai fiecare — spune spectacolul — are o obsesie — rece ori fierbinte — care-i dereglează existența. Tipătescu nu glumește deloc cînd promite a-l aneantiza pe Cațavencu: n-ici acesta cînd se urcă pe o masă în mijlocul alegătorilor, ca să-l expună opoziției publice pe Trahanache. Zoe știe bine ce înseamnă cruzimea gazetei locale și are deplin teamea a fi îngrozită. Gilceava politică, degenerînd în bătaie, ne iese o veselie enormă, dar în fapt ea are drept consecințe mutilări, canete sparte, oase rupte — și se continuă pînă în redacția Răcnetul Carpaților, după cum ni se spune chiar în presă. Nu se efectuează strengărește, cu flori, ci aievea, cu măciuci și sisuri. Spectacolul actual fi desenează, admirabil, lui Pristanda o umbră sinistru și demonstrează, cu bune argumente, că glumetului comisar care l-a arestat pe onozantul politic, iar ducîndu-l la „hîrdăul lui Petrace”, l-a chinuit „ca pe hoții de cai”, e capabil să înseneze din nou „umflarea” lui Cațavencu, să pună în mișcare ciomăgarii și vardistii „oamenii mei”, ca să spargă adunarea electorală, să-l manipuleze pe Cetățeanul turmentat și să-l taloneze griuliu, ferit, pe misteriosul intrus, deputatul venit de la centru. Agamemnon Dandanache.

Ce-ar fi gîndit Caragiale despre acest mod de a vedea lucrurile, care e și al unor artiști străini ce au investigat lumea autorului nostru, eternizînd-o în alte spații artistice? Caragiale crede (într-un articol despre Ion Brezeanu) că Ipănescu din O noapte furtunoasă, „gravul ispitat”, are „tact”, „discreție” și „seriozitate”, ajungînd astfel la

„dignitatea adevăratei comedii”. Pe interpretul Cetățeanului turmentat („respinzător alcoolic”) îl laudă că „face o neasemuit de interesantă intrupare”, dînd personajului „proportii largi și demne ale unui tip abstract”. Într-o considerație despre Harpagon autorul nostru observă că acesta ascunde „sub o înfățișare comică și nu prea, un caracter tragic”. Iar într-o analiză pătrunzătoare făcută lui Falstaff apreciază că vestitul oștean al lui Henric „este Sancho Panza al lui Cervantes”. Panurge al lui Rabelais, Sganarelle al lui Molière, Nastratin al orientaliilor, Păcală al românilor, adică un tip vesnic, grotesc și fin, batjocoritor și batjocorit, cinic și moral... Deloc simplu. Și nici ușor. „Un tip greu”.

Meditînd deci asupra unor a-

la care Caragiale s-a gîndit, după cum se știe, multă vreme pînă i-a dat forma cunoscută, ingenioasă dar nesustînută de restul spectacolului. Agitația de la început a personajelor nu are nimic fantastic, ci se desfășoară după regulile clasice ale satirei. Din cînd în cînd, printr-un fel de filmare cu acceleratorul a unor secvențe — îndeosebi a celor care reunesc mai multe personaje — se evocă ceva din aceea funcționare în gol a vieții pe care a descoperit-o teatrul absurdului, însă în general accentul este pus pe caricaturizare, ca în reprezentările de acum un secol. În mod neașteptat, în spectacolul de la Teatrul Mic apare și o adiere de dramatism: rolul Zoei Trahanache, interpretat de Rodica

tic al personajelor, exagerarea se traduce prin panică. Un mic eveniment și toată lumea intră în panică, într-o agitație neobișnuită, într-un delir parcă fără sfîrșit. Panica — lată marele mecanism al universului caragialesc. Panica este o disproporție colosală între cauză și efect. O cauză de nimic, ca „trasul la pistoale” al unor chefi, bătutul „d-a-ndoaselea” al unui număr la o poartă sau pierderea unei nevinovate scrisori de amor, și ce urmărește, se desfășurări apocaliptice! Vorba lui Leonida, prin care Caragiale ne oferă lanțul exagerării: „Omul, bunioară, de par egzamplu, din nu-știu-ce ori ceva, cum e nevricos, de curiozitate, intră la o idee: a intrat la o idee? fandacșia e gata: ei! și după aia, din fandacșia cade în ipo-

spalmiei, în fond, e nevoie de o exagerație incredibilă! E nevoie ca Zoe și Tipătescu, ca Trahanache și Cațavencu, ca Farfuridi și Brinzovenescu... să nu știe ceea ce toată lumea știe, începînd cu Pristanda și feciorul din casă.

Acest principiu al exagerării se află de altfel la baza vieții, la baza politicii în special, obiectul central al comediei lui Caragiale. Dacă realitatea exagerează, dacă istoria exagerează, de ce n-ar exagera și Zoe, de ce n-ar exagera și regizorul spectacolului de la Teatrul Mic, Silviu Purcărete? Viziunea spectacolului e tocmai în acest spirit. Și panica ce cuprinde „mica” lume a lui Caragiale e atinsă de o asemenea exagerație — grație și unei excelente trupe de actori ce se mistuie pînă la epuizare —, încît devine cosmică (cum sugerează și decorul ultimului act), ea, panica, desfășurîndu-se, ca o aripă a întinericului, asupra întregii naturi (ciinii latră întruna, lupii urlă a pustiu, fulgerele și trăsnete, însoțite de ploți torențiale, nu mai conținesc).

Dar dacă în realitate panica are un rol dezintegrator și nivelator (și în spectacol se ajunge la o devălmășie generală, nimeni nu se mai înțelege cu nimeni, relațiile dintre personaje sînt desființate, bătaia e atotstăpînă, o canalie mai mică e înghițită de o canalie mai mare, cum e Agamiță Dandanache, întruchiparea panocardului, care se teme de toate, de clopotei, ca și de „balotaz”, căci le înfurcă pe toate), în artă, în schimb, în arta lui Caragiale mai ales, panica are un rol eliberator, purificator. Este deci o panică cu efect de catharsis, o panică estetică de natură comică. O panică cu efect de „parfume”: „parfume din miazme”, cum definea Arghezi lumea marelui nostru comedigraf. Oglinda pe care ne-o pune în față Caragiale — atît de vie și actuală încît i-a permis lui Silviu Purcărete o exagerație de o fidelitate „curat cosmică” — ne-ar putea îngrozi, și pînă la un punct ne și îngrozește, dacă nu și-ar arăta și cealaltă față, fața bună, ca să spunem așa, care ne imblînzește, ne înfrumusețează, care ne face acceptabili.

Este marea concesie a comicului, concesia celui salut din spre finalul spectacolului de la Mic pe care actorii, cu ramuri de măr înflorite în miini, ca în sărbătorile pastorale, îl adresează spectatorilor. Este marea concesie a împăcării cu lumea, a împăcării cu situația, a împăcării cu noi înșine. Este risul acceptării lumii așa cum e. Este glasul înțelepciunii populare, al soluției eliberatoare exprimate atît de firesc de Cetățeanul turmentat, care toastează „în sănătațea coanei Joițichii, că e damă bună!”. Este înțelegerea superioară a tristului adevăr al împăcării cu ceea concluzie a lui Farfuridi, care ne spune lesînd că „din această dilemă nu puteți ieși”. Este în fond optimismul ridicat pe ambiguitate, pe exagerație, pe politichia celui mai compromis, celui mai de ris-plins personaj, dar și a celui dintîi român care, cum crede Călinescu, „întrevede politica țării filozofic și științific”. L-am numit desigur pe Cațavencu, ale cărui memorabile și mereu actuale panseuri — aduse în prim plan de spectacol în chestiune printr-o spațializare sau decupare de tip cinematografic —, sună atît de balcanic, de miticist, de uman, precum cel rezumativ, prosperian, de la serbarea victoriei electorale: „Să mă ierti și să mă iubești!... pentru că toți ne iubim țara, toți suntem români!... mai mult sau mai puțin onest!” Oare ce poate fi mai „curat patriotic” și mai în spiritul a ceea ce ne mărturisește într-un articol în suși Caragiale cînd afirmă că „lumea noastră nu-i atît de rea pe cum se spune”?!

GRID MODORCEA

„O scrisoare pierdută”

Opinii despre noua premieră de la Teatrul Mic

tare judecări și privind cu luare aminte comprehensiv, spectacolul n-am avea de ce să combatem noua viziune, inedită, complexă, a creatorilor actuali de la Teatrul Mic asupra comediei satirice O scrisoare pierdută. Rămînd, desigur, oricînd în discuție natura proiectului și mijloacele cu care e realizat. Dar el, ca atare, îmi pare înțeles. Si foarte atrăgător, nu numai ca propunere.

VALENTIN SILVESTRU

Spectacol indecis, ce ne face (totuși) să gîndim

Premiera de la Teatrul Mic cu O scrisoare pierdută a avut doi regizori: Dinu Sărașu pentru spectacolul din sală și Silviu Purcărete pentru spectacolul de pe scenă. În sală, spectacolul era extraordinar (nu întîmplător fotoreporterii, înarmați cu blitz-uri, fotografiau fiecare rînd de scaune), datorită prezenței unor personaje de primă mărime ale vieții noastre culturale-artistice. Pe scenă spectacolul era...aproape la aceeași înălțime. Silviu Purcărete a încercat și în mare măsură a reușit să înnoiască modul de reprezentare a celebrilor piese, dar nu a ajuns chiar la o creație antologică. Viziunea regizorală suferă de indecizie. Probabil că regizorul a fost intimidat de privirea ironică a lui Caragiale, care ne urmărește de peste o sută de ani.

Nu s-ar putea spune că lipsesc ideile din această nouă punere în scenă a unei comedii despre care s-au scris de-a lungul timpului mii de pagini. Există chiar prea multe idei, ceea ce creează o impresie de eterogenitate. Călătoria lui Dandanache, de pildă, cu trăsura — cale de „tînti postii, hodoronc-hodoronc, zdronca-zdronca” — este reprezentată în maniera unui fantastic satiric, care o face să pară desprinsă dintr-un spectacol Bulgakov. Intenția constă, probabil, în a parodia condiția de deus ex machina a „catindatului” de la centru. El vine, la propriu, din cer, pentru ca pămîntului să constată cu stupefație că darul divin este de fapt un maimuțoi șiret și să se simtă înfiorați la gîndul că poate acolo, sus, se joacă aceeași comedie. Ingenioasă interpretare a deznodămîntului

Negrea, care, în loc să ne facă să ridem ne înduioșează, ca deznădejdea unei eroine cehoviene. Actorii fac parte, parcă, fiecare din alt spectacol. Dan Condurache — în Cațavencu — este plin de vervă, ca un erou din commedia dell'arte, Mihai Dinval — în Tipătescu — face un rol convențional, Ioan Chelaru — în Pristanda — introduce o notă de realism, fără imaginație comică, Leopoldina Bălănuță — în Dandanache — nu oferă, dincolo de surpriza travestitului, decît o interpretare conștiințioasă, Nicolae Dinică — în Trahanache — valorifică inspirat o mai veche sugestie a exegezei caragiale, conform căreia personajul ar ști bine ce se întîmplă în jurul său și ar trage toate sforile, Gheorghe Visu — în „cetățeanul turmentat” — face o reușită paradă de spirit balcanic. Un bun diapazon pentru punerea de acord a tuturor partiturilor actoricești ar fi putut fi cuplul Farfuridi-Brinzovenescu — interpretat cu mult farmec, ca un inteligent menuet al prostiei, de Marian Rilea și Sorin Medeleni. De altfel, regizorul însuși a avut intuiția realizării unei comedii a prostiei, atunci cînd a conceput — cu artă, într-un mod de neuitat — scenele de masă din final. Plastica acestor scene — dinamică și aleatorie, ca agitația unor microorganisme dintr-o picătură de apă pusă la microscop —, ca și „sonorul” o adevărată simfonie de zgomote stridente, au reușit să dea o idee despre ce înseamnă universalitatea, eternitatea și mai ales ineputabilitatea energiei a prostiei. Spectacolul ar fi devenit — n-am nîc o îndoială — o capodoperă dacă ar fi fost compus integral în această cheie.

Dar chiar și așa, indecis, cum este, tot îl captivează pe spectator și le activează interesele pentru interpretarea operei lui Caragiale. După căderea cortinei, în drum spre casă, ei devin cu toții (cel puțin pentru soțiile lor) mari exegeți.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Panica purificatoare

La baza comicului, a firescului artistic în general, a firescului de gradul 2, se află exagerarea. Exagerațiunea, cum ar spune Caragiale, unul din cei mai neîntrecuți vrăjitori în arta exagerării. La nivelul infraeste-

hondrie”. Adică în mania exagerării care poate lua proporții nebănuite!

Dovadă că toată panica în care intră personajele din O scrisoare pierdută, declansată de vestea că Nae Cațavencu deține un bilet intim al lui Tipătescu către Zoe Trahanache, panică ce-i antrenează, pe rînd, pe toți protagoniștii și figuranții piesei, ce-i prinde laolaltă, ca într-un tăvălug nemilos, care crește, crește întruna, în ritmurile unui arcus drăcesc, ca în spectacolul-eveniment de la Teatrul Mic, cuprinzînd întreg tirgul, întreaga Capitală (prin telegramă), întreaga „țărișoară”, nu are nici o altă justificare dramaturgică în afara exagerării. A exagerării ca principiu creator. Pentru că în realitate este imposibil de crezut un neadevăr atît de mare: Zoe este amanta lui Tipătescu de opt ani, de cînd „trăim împreună”, vorba lui Zaharia Trahanache, și totuși nimeni să nu știe de această „aventură”, de această relație în triumfi?! Unde, într-un tirg care nu-și hrănește viața „spirituală” decît din birfă?! Deci cum să înțelegem vorbele lui Zoe: „Cum or să-și smulgă toți gazeta, cum or să mă sfîșie, cum or să rîză!... O săptămînă, o lună, un an de zile n-o să se mai vorbească decît de aventura asta... În orașelul ăsta, unde bărbaiții și femeile și copiii nu au altă petrecere decît birfirea, fie chiar fără motiv... dar încă avînd motiv... și ce motiv. Fănică!... Ce vuleți! ce scandal! ce cronică infernală!...”

Să fie aici o scăpare a lui Caragiale, o fisură în construcția dramatică sau totul — inclusiv frica de „document”, de cuvîntul tipărit — trebuie pus pe seama principiiu exagerării, a celui „văz enorm și auz monstruos”?! Ca să se declanșeze panica, marele tăvălug al nesiguranței, incertitudinii, al

Invitație la umor

În orașul Băilești, județul Dolj, localitate devenită cunoscută nu numai prin vorbele regretatului actor Amza Pelea, se va desfășura între 10 și 12 iunie cea de-a 6-a ediție a concursului interjudețean de satiră și umor „De la o glumă la alta”. Pot participa interpreți individuali, precum și grupuri de la toate așezămîntele de cultură din țară. Concursul, organizat de Comitetul Orășenesc de Cultură și Educație Socialistă Băilești, și Casa de Cultură a ora-

șului, tinde să fie una din cele mai importante manifestări ale genului. Cei interesați a-și înscrie în palmares un premiu sau o diplomă de participare, pot trimite fișa de concurs pe adresa Casei de Cultură din Băilești, strada Lt. Becherescu, nr. 1. Dorindu-le succes tuturor participanților, sîntem siguri că la Băilești, zilele de 10, 11 și 12 iunie vor fi zile de sărbătoare a umorului și satirei românești.

IOANA PROCA

Atelier literar

June Noviciu

Pulu Hitiș — Cluj-Napoca. „Se poartă” mult, în ultima vreme, poezia pe care o scrieți dumneavoastră. Din motive pe care le-am menționat mereu, ea nu intră în vederile „Atelierului”. Cu insatisfacția că nu putem colabora, vă dorim mult succes. Asta, în cazul că aceste „hai-ne” vor rezista timpului.

Constantin Brindusolu — Str. Albăstrele, Bloc 2 A, Sc. 1, Et. 3, Ap. 34, Reșița. Retinem: „Din nevoia de a publica (.) trimit câteva poeme. Doresc să-mi reiau legătura cu „Flacăra” (.) dar aș aminti că dacă mi se publică (.) să nu se uite și de dreptul de autor (.) pentru că cea-m publicat anterior (.) 3-4 poeme n-am primit nimic”.

Sperăm că nu ne veți pretinde drepturi de autor și pentru reproducerea acestui crîmpei de scrisoare, redactată în afara gramaticii și a bunului simț. La fel sînt și poemele trimise, nepublicabile. După ce ne restituți virgulele, treceți pe la banca deziluziei și incasați-vă cecul. E un cec cu multe zerouri. Dar numai zerouri. Ca să aflați unde este, și să nu mergeți singur, încercați să dați de Homer și luați-l cu dumneavoastră.

Todi Albuc — Tîrgu-Jiu. Adăugați, la ceea ce ne-ați trimis, alte câteva texte, dar nu vă grăbiți: lăsați să urce oile sus, la gol, și, poate, veți fi mai inspirat.

Cerna Rodica — Novaci. Sigur că v-ar fi de folos practica într-un cecălu literar, dar, în absența lui, mult mai de folos vă sînt lecturile bune și temeinice, precum și răbdarea: poemele trimise nu fac o astfel de dovadă. Aveți casa la poalele pădurii și n-ați reușit să-i zmulgeți nici un acord. Mai încercați.

M. G. Alexa — Timișoara. E ceva, dar „alt-

ceva ne spune că e bine să mai așteptați. Încercați să spuneți cit mai mult prin cit mai puține cuvinte și veți descoperi, poate, că acest lucru nu-i posibil decît prin metaforă.

Mihail C. Constantin — Piatra Neamț. Aveți cale lungă de străbătut și nu păreți pregătit pentru astfel de călătorii.

Marcel Tristan — Cluj-Napoca. Nu vreți să ne auziți, dar am spus-o și pentru dumneavoastră: după ce v-a parcurs poemele, computerul s-a simțit ca un samurai fără sabie. Revedeți „Atelierele” anterioare și vă veți explica singur motivul. Înzestrarea pe care o dovediți e bine să n-o risipiți în „transplante artificiale”. Dacă nu reușiți sau considerați că e cazul să continuați ca și pînă acum, e treaba dumneavoastră.

Ionel Sporea — București. Am avut răbdare și v-am citit toate poemele trimise. V-am înțeles și ruga, din Rugă pentru mine: „Nu trageți în mine: / sint un biet pianist”. Încercați să fiți un pianist bun.

Iulian Nuță — București. Manuscrisul pe care-l pregătiți pentru debut va fi citit și apreciat de un juriu a cărui competență și componență nu se discută și nu intră în atribuțiile „Atelierului”.

Didina Dunăreanu — Brăila. Dacă n-ar fi atîta tristete în ceea ce scrieți, poemele ar fi mult mai frumoase. Computerul admite că așa sînteți, că nu puteți fi altfel, că prin structură sînteți înclinată sore singurătate, dar mai există o posibilitate: puteți fi sociabilă cu obiectele, cu arborii, cu florile, cu apele, cu tot ce poate cuprinde privirea și imaginația. Iar acestea pot suplini alte dialoguri. Și mai e ceva: lecturile. Încercați.

Norma M. Ilie — Iași. Ne cereți lucruri peste posibilitățile noastre. Dumneavoastră ați parcurs un drum frumos și aveți multe împliniri din această călătorie. Unele poeme — Solia, Raport, Dorința, Prognostic, etc. — dovedesc că sînteți capabilă să vă roștiți în mai multe registre, cu suficientă convingere. Partea slabă ar veni, poate, de la faptul că vreți să spuneți totul într-un singur text. Nici nu se poate, nici nu-l bine. Trebuie să lăsați loc și sugestiei. În plus, senzația de vetust plutește mereu, peste prea multe cuvinte. Mai vă așteptăm.

Deocamdată nu: Adrian Manolache — București; Mareș Alexandru — Ploiești; Cazacu Sofia Mădălina — Constanța; Cercel Magdalena — București; Apetrel Lazăr — Sibiu; Ion Pantelie — Gorj; Matei Florinel — Ploiești; Prahova; Adriana Gheorghidă — Craiova; Mărculescu Mihail — București; Dima Arina Tîrgu Jiu; Trandafir Alina Sorinela — Fetești; Dominte Doina Gabriela — Ovidiu, Constanța; Tocu M. Gh. — București; Răcolina Sorin — Drobeta-Turnu Severin; Eugenia Mihaela — București; Teodora Pan — București; Marius Mazilu — Pitești; Mica Ligia — Sibiu; Stănescu Mihail — Cîmpulung, Argeș; Pop Petru — Baia Mare; Enache Marian — Ploiești; Cătălin Urmuz — Negrești, Vaslui; Ovidiu Neamțu — Bistrița; Petruș Ovidiu Florin — București.

Nu vă pierdeți timpul: M. Elena — Constanța; Barbu Iulian — București; Mureș Costel — Măgurești, Bacău; Baloiu Virgil — Constanța; Negoită Florin — București; Costea Nicoleta — Drobeta-Turnu Severin; Arămescu Ovidiu — Iași; Ion Călușer — Cluj-Napoca.

DARIE NOVĂCEANU

Nemurirea vetrelor

Ce dor colindă din strămoși încoace,
Și vine către noi ca o dogoară,
S-o simtă-n coajă, piinea cînd se coace,
Ca focul din balade viitoare.

Din geruri aspre, sau din veri toride,
Răsare piatra rezistînd ca piatră,
Chiar cînd sub glezna vremii se deschide
Legenda despre naștere și vatră.

E timp destul să numărăm secunde,
La-ncheieturi de ore și de veacuri,
Cînd un ecou al inimii răspunde
În apele din ceruri și din lacuri.

Și e aici o dulce nemurire,
Solidă vîlvătaie milenară,
E arderea ce o numim iubire,
E vatra noastră ce se cheamă țară!

Balada satului natal

Era să fiu copilul plin de stele,
Despăturînd luceferii săraci,
Cînd au rămas țărării mei pe cîmpuri
Cu limpezite vîlvătai de maci.

Dar au venit largi cîntece pe glic,
Și-un strop de vis pe zarea de sub pași,
Pentru feciorul ce-a schimbat izvorul
Pe vîjuiul luminii la oraș.

De cite ori spre sat întorc privirea,
Spre leagănul întîiului cuvînt,
O duioșie parcă-mi țese pieptul,
Și-un stol de doine urcă din pămînt.

Răpirea focului

Scormonire aspră într-o formă clară,
Sîngele nădejzii va-nflori grădina,
Vîrstă vegetală, îndrăgită vară,
Cînd miracol verde deveni lumina.

Numai urma lunii stă petrificată
Semn sub dinastia florilor de tel,
Cînd în ochi se-adună liniște sărată,
Și tu sorbi nectarul ultimei scînteii.

Și de-aici povara miezului de soare,
Inima e plină de priviri întoarse,
Încrustată-n clipă chiar iubirea doare
Contemplînd cenușa aripilor arse.

Mamă, suflet urias

Au s-o simtă după șoapte,
Au s-o creadă după pași,
Ochii mei de bună seamă,
Mamă, suflet urias.

Munții să mai dea răcoare
Și țările la urmași,
Tu rămîi la baza lumii —
Mamă, suflet urias.

Cad scînteii din clopot noaptea,
Oameni cad pe alt făgus,
Tu rămîi eternă-n vreme,
Mamă, suflet urias!
Raza dorului de-o vară.

Era cu-atîta griu bătută zarea
Că mă-ntrebam de nu-i din aur toată,
Poate-a visat iubirea necîntată.

Și ea era cîmpia și cu vîntul,
Iar spicule ușor se legănă,
Cînd două umbre gemene pe viață
Alunecau prin griu. Și era vară!

DORU MACRIȘ

Horia Bădescu

(Urmare din pag. 9)

Dar ce e ușor pe lume și ce lucru bun și frumos s-a făcut vreclată fără osteneală?

— Să înțeleg că e vorba despre o „criză” în lumea regizorilor?

— Și în lumea regizorilor. Mai ales a celor cu adevărat buni. Oricum, se pare că producția institutului de specialitate e total insuficientă pentru numărul de teatre pe care le avem.

— Ziceați la o întîlnire cu prietenii teatrului — o excelentă inițiativă, ca de altfel și Cenucliul Teatrului! — că scena clujeană e una deschisă. Are totuși limite această deschidere?

— Una singură, valoarea. Orice piesă cu adevărat bună va găsi deschisă ușa teatrului. Sper că acest criteriu să fie unicul care să ne diriguiească opțiunile de aici înainte.

— Sigur, chiar dacă stagiunea e în derulare și mai sînt piese de „scos” la lumina rampei, grija pentru '89, a devenit prezentă. Care sînt proiectele majore și, firește, resursele care vor sprijini aceste proiecte?

— Poate că înainte de a ajunge la 1989 n-ar fi lipsit de interes să ne oprim puțin asupra actualei stagiuni. Asadar după Burghezușul gentilom, de care am vorbit și la Cafeneaua de Goldoni în regia Soranei Coaromă Stanca, cea mai recentă premieră, vor urma Micul infern de Mircea Stănescu, Antoniu și Cleopatra de W.

Shakespeare. Apoi, dacă toamna ne va fi prielnică, programul nostru maximal mai include citiva autori prestigioși: Caragiale, Pirandello, V.I. Popa, Steinson, Ibsen, Ion Brad. Acesta este un program maximal. Ne vom strădui să acoperim cit mai mult din el. Va fi greu cu atît mai mult cu cît resimțim din plin lipsa celui de al doilea regizor al teatrului. Vom recurge ca și pînă acum la colaborări dar nici colaborările și nici actorii-regizori nu rezolvă fondul problemei. E un an important pentru noi. De ce? Pentru că se împlinesc șapte decenii de la nașterea Naționalului clujean. E o vîrstă ce se cere onorată. Nu numai prin calitatea intrinsecă a repertoriului acestui an, ci și prin câteva lucruri mai cu adresă. Ne gîndim la o monografie-almanah care să cuprindă tot ceea ce a fost semnificativ în aceste șapte decenii pentru scena clujeană, ne gîndim la prezenta unei piese de Vasile Alecsandri în repertoriu — cum am putea marca mai bine sărbătorirea nașterii unui național decît prin prezenta în casa lui a părintelui dramaturgiei naționale? — ne gîndim, în chiar luna aniversară la o „săptămînă a teatrelor naționale”. Fortele cu care vom aborda anul 1989? Fortele proprii pe care sperăm să le mai putem întări. Apoi colaborarea cu regizori și actori de valoare de la alte teatre. În acest sens ne vom bucura de prezenta sigură a lui Mircea Cornisteanu, un statornic și loial prieten al nostru, a lui Ion Ieremia și poate și a altora. Lucru posibil, mă refer la colaborări de mar-

că, chiar și în acest an. Dar, fiindcă sîntem în lumea teatrului, deci a surprizelor, dați-mi voie să păstrez în buzunar citeva bombe cu explozie întîrziată. Una dintre acestea e o mare actriță pe care o așteptăm cu bucurie pe scena noastră.

— Haine noi, deci, pe toate planurile. Chiar și clădirea, am înțeles că va continua să întînerească...

— E firesc. E grija pe care face om o are pentru casa lui. — Pe cînd la Cluj Napoca — să ne obișnuim cu date fixe și participări alese — un festival de teatru?

— E o întrebare la care acum mi-e greu să răspund. Oricum sîntem ferm hotărîți să reînnoim firul unor antecedente care s-au soldat cu rezultate extrem de fructuoase cu anii în urmă. Poate, acea „Săptămînă a teatrelor naționale” pe care o preconizăm la anul să însemne un început.

— Și lumea poeziei?

— Ei da, iată o întrebare cu tîlc. Lumea poeziei e și ea pe undeva prin adîncul sufletului, ieșind la iveală în putinele și, vai, atît de rarele clipe pe care le mai poate feri de asaltul muzei Thalia. Va trebui să invăț aceste lumi să trăiască în pace. Va trebui să dau cezarului ce e al cezarului, și poeziei ce e al ei.

— Poetul ce alte proiecte are?

— Poetul nu poate avea proiecte pentru că poezia, spre deosebire de alte genuri nu poate fi proiectată. Poți proiecta un roman, o piesă de teatru, un eseu, dar nu o poezie. Poezia e o stare a ființei nu a

vointei. Astfel încît proiectarea unui volum de poezie poate fi făcută abia după ce el a fost scris, iar pentru a-l scrie este nevoie de stare și de timp. Astfel încît... Dar pentru că vorbim totuși de proiecte, sper să-mi apară în acest an un roman care se va intitula „Zborul gîstei sălbatice” iar anul viitor o carte de tablete. Apoi...

— Am auzit „zvонuri” despre înființarea unui Studio. Gîndurile au depășit deja faza „căutărilor”?

— Ați auzit bine și sper că prin concursul binevoitor al forurilor locale acest zvon să prindă în sfîrșit viață. Nu știu cît de repede, as vrea să rămînem la înțelepciunea poetului, dar avem nevoie de el ca de aer. Un studio este o necesară și extraordinară școală de teatru. Pentru public, pentru actori, pentru regizori. Acolo se pot face lucruri pe care scena și sala mare nu le permit. Se pot pune în valoare calități care în alt context se pierd. Se poate da friu liber fanteziei. Se pot testa viziuni regizorale și texte dramatice. Pentru teatrul scurt, studioul este locul ideal de montare.

— Văzută din „casă”, cum vi se pare lumea artiștilor clujești?

— O lume ca oricare alta, cu visurile și problemele ei. Poate mai sensibilă, poate cu o percepție mai acută a realității, o lume care merită să fie iubită și înțeleasă. O lume de copii mari, care vor să fie iubiți și prețuiți.

— Aveți o idee cum să încheiem acest dialog?

— În chipul cel mai simplu. Cortina vă rog!

Panteon românesc

Lumini și umbre

(Urmare din pag. 9)

țări. Motive care sînt o ipostază din viziunea creatoare ce o alăturăm în comparații cu alte peisaje din timpul verii sau ale toamnei. Îmi erau vii și cunoscute aceste modele picturale care și cu ochii închiși — doar după parfumul vegetal și al aerului cu lumina care ne-ar străbate pleoapele spiritului — am simțit că sînt din spațiul grigorescian. Tonalitățile verdelui se modificau continuu ca și cele de ocure gri ale pămîntului din brazde. Lumina și umbra zburau în acorduri de culori simultane de pe firul grinelor pe frunza pomilor, în adîncul orizontului chemîndu-ne privirile spre tîna picturii, în alte lumini și culori, în alt suflet de paletă și adevăr, dar cu aceeași tensiune creatoare inepuizabilă care nu l-a părăsit pe Grigorescu toată viața. Urmăream în memorie, în vînta mașinii, construcția sinteză din desenele sale și vedeam liniile arcuite, frînte sau întrerupte de pete de cărbune sau de tuș, de hașuri liniare, iuți ca fulgerul ce dădeau mișcare, proporție și caracter, volum și atmosferă, lumină, viață și chiar mai mult, farmecul artei. Înnoirea limbajului artistic este o chestiune de destin ca și în știință. De mic copil Grigorescu a fost o excepție de la regulă și arta lui a fost revoluție vizionară, stilul sufletului românesc, poema iubirii noastre de frumos. Evoluția operei sale este paralelă cu toate curentele artistice europene de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, pe care Grigorescu le cunoștea și înțelegea, dar centrul vital în creația sa rămîn marile probleme ale artei dintotdeauna: adevărul, proporția, valoarea, armonia, expresia caracterului și conceptul plastic original care strălucesc în afara unei epoci creatoare, unui curent sau unei viziuni. Autobuzul alerga despărțind peisajul care din nou se strîngea în perspectiva șoselei. În lumina molcomă a soarelui la asfințit. Oare cu ce începea plămădirea unui portret de tînră femeie Grigorescu? Mai întîi din lumină și umbre colorate sau din iubirea discretă trecută în contemplare picturală care se contopea cu însăși viața lui? Aici se întîlneste cu versurile eminesciene de dragoste: „Tu trebuia să te cuprinzi / De acel farmec sfînt. / Și noaptea cîndă s-aprînz / Iubirii pe pămînt / (...) Și cu acel smerit suris, / Cu acea blîndă față. / Să faci din viața mea un vis / Din visul meu o viață”. O iubești din pictură și te infiozezi de frumusețea clară a artei lui Grigorescu. Nu poți ști cum a pictat. În tablou este un mister lăsat de marele artist, mister creat dintr-o privire, din tăcere și, poate, dintr-un suspin cînd lucra. Toată opera lui este un vibrato cantabile cromatic și valoric ritmat între sentimentul pasional și sobrietatea rațiunii unde mijloacele exprimării specifice picturii orchestrează faptul creator. În memoria muzeelor — oricît de importante ar fi ele — arta lui Grigorescu se înfrîștează cu nume celebre datorită profunzimii, măiestriei și a viziunii faptului creator. Neastîmpărul infăptuirii artei sale îl ducea zilnic, în plină bătrînețe biologică, printre dealuri și vilcele cu pinza și culorile în spate, meditînd la lumină și culoare, la esențializarea picturală a adevărului, revelat fără să ia în seamă fuga timpului. Aștepta cu nerăbdare terminarea casei-atelier unde să se retragă pentru a medita în singurătate la inefabilul artei. Dar destinul i-a lăsat bătrînelui însingurat puțin ani în tovarășia muzei picturii în noua sa casă-atelier. Numai lumina soarelui l-a întovărășit vorbind cu el pînă în miezul verii anului 1907 cînd s-a întunecat.

Electrotehnica românească, prezentă în realizări ce se întind de la giganti ca Platforma de foraj marin până la peria celui mai mic motor electric, are ca trăsătură esențială viteza de înnoire, cerută de necesitățile unei economii naționale în plină dezvoltare. La ora actuală, România este una dintre puținele țări din lume care, pe baza unei concepții proprii, a introdus în fabricație motoarele de curent continuu fără perii. Este rezultatul unei cercetări ce i-au luat profesorului Alexandru Fransua, de la Institutul Politehnic București, 20 de ani de muncă. În 1970, teza de doctorat a mai tânărului coleg de catedră, conf. dr. Răzvan Măgureanu, abordă, de asemenea, interesanta temă. Inginerul dr. Vasile Nicolae, fostul lor discipol, aflat astăzi în ciuda tinereții sale în fruntea unuia dintre cele mai însemnate colective de la I.C.P.E., lucra încă din anii studenției la acest tip de motoare. Pe planșetele proiectanților lumii, motoarele luate în discuție apăreau abia în urmă cu 10-15 ani, industria mondială începând să se intereseze de ele doar de prin 1980. Cercetarea românească s-a aflat, așadar, cu un pas înainte în domeniu, meritul revenind în bună măsură învățămintului superior. Toată această istorie, pentru că în materie de știință 20 de ani se pot constitui într-un îndelungat trecut, înseamnă pentru cei aflați astăzi în amfiteatru o obligație morală de a duce mai departe întreaga cercetare, de a-i lărgi aria de preocupări.

Învățămintul românesc nu mai este de mult doar un sistem de acumulare de informații. Creativitatea se învâță astăzi în școală, iar viitorii ingineri sunt cunoscuți în întreprinderi încă înainte de a deveni absolvenții unei facultăți. Sunt ani buni de când tineretul studios, cel universitar în special, își manifestă plinul disponibilități pentru invenție, pentru creație, contribuind la implementarea unor soluții novatoare în diverse unități economice.

Despre realizarea unor performanțe notabile ale Institutului Politehnic din București s-a scris nu o dată. Mai puțin se știe, însă, de superba concurență — bazată pe spirit camaraderesc și, deloc paradoxal, pe colaborare ori bucurie sinceră în momentele de reușită în care se află dascăli și discipoli a două facultăți de electrotehnică din centre universitare diferite: București și Craiova. Compartimentul universitar craiovean își are nu doar succesele sale de marcă în domeniul cercetării, ci și prioriti-

tăți, incontestabil recunoscute pe plan național.

Ajungând la Facultatea de electrotehnică a Universității din Craiova, un simplu dialog cu conf. dr. ing. Dan Nicolae, decanul facultății, sau cu secretarul științific, conf. dr. ing. Constantin Marin, îți dă sentimentul tonic al întâlnirii cu oamenii care și-au făcut din meserie suprema pasiune. Ca primă îndatorire, rămâne pentru dascăli pregătirea cadrelor — și nu este vorba aici doar de viitorii absolvenți. Suprema responsabilitate politică și profesională este astăzi învățătura. „Fiecare trebuie să înțelegem că trebuie învățat. Ceea ce spunem tineretului e valabil pentru toți: învățați, învățați și lar învățați!” — ne îndemna recent, în ampla sa expunere,

laboratoare poartă semănturi comune, fiind greu de delimitat contribuția profesorilor de cea a studenților. La îndrăzneala tinereții, bazată însă pe îndelungatul studiu, s-a adăugat de fiecare dată experiența dascălului. În munca de cercetare ei au avut curajul unor încercări ce nu se mai făcuseră în țară. Ne vom strădui să selecționăm câteva exemple concludente.

Economisirea energiei, ca și a materiilor prime deficitare, nu este numai o problemă de conduită civică, responsabilă, ci, deopotrivă și în cea mai mare măsură, de investigație științifică. Citeva dintre soluțiile cele mai noi, dobândite prin mijlocirea instrumentului de laborator, aparțin cercetării universitare craiovene. Soluțiile unor catedre au dus la crearea

funcția de protecția muncii, prin împiedicarea electrocutării. Un alt dispozitiv aflat în fabricație, D.A.P.-Q1, asigură protecții la întreruperea unei faze, la suprasarcină, cu temporizare corelată automat, protecții la încărcări asimetrice pe faze, ca și la scurtcircuitări. În industrie sînt milioane de motoare trifazate. Citeva mii dintre ele se ard, în primul rînd din lipsă de protecție. Soluția oferită de universitarii craioveni — la care au muncit vreme de 4 ani — va elimina 90 la sută dintre defectiunile curente, adică o economie de milioane de lei pentru manoperă și tone de cupru. Preocupările viitoare vizează alte serii de asemenea dispozitive automate, ca și a unei centrale de protecție, pentru motoarele trifazate gru-

testare, de reținut fiind că, pentru prima dată, Craiova a fost aceea care, prin oamenii săi de știință, a dezvoltat analizoarele de stări logice, la foarte scurt timp după apariția lor pe plan mondial.

Din categoria aparatelor și dispozitivelor pentru controlul și conducerea proceselor industriale, un exemplu: locomotivă electrică este o mică uzină; unui om i-ar fi imposibil să poată controla simultan toți parametrii. Dispozitivul, organizat în jurul unui microprocesor, face rapid și sigur întreaga testare, oferind o sinteză a tuturor datelor.

Prioritate pe plan național, DARMA, „deosebit de inteligent”, cum îl caracterizează autorul său, conf. dr. ing. Constantin Marin, vine în sprijinul laminoriștilor. Într-un interval de 5 minute permite o analiză ante și postvarie, oferindu-i specialistului posibilitatea de a judeca lucrurile în perfectă cunoștință de cauză, controlînd toți parametrii. Se înțelege că aria de aplicabilitate a dispozitivului este reprezentată de întreaga industrie.

Nu putem să nu amintim: fie chiar și numai în câteva rînduri, cite ceva despre atractivul domeniu al roboților, nu doar pentru că rămîne încă pentru noi toți un tărîm ce ne stîrnește mereu interesul, dar mai ales pentru că realizarea specialiștilor din Craiova este de-a dreptul spectaculoasă. „Robotul cu braț tentacular”, noul pe plan mondial, și-a pierdut ca totul rigiditatea. Brațul său, ca o trompă de elefant, poate executa orice fel de mișcare spațială. „Roboții actuali” — afirma conf. dr. Mircea Ivănescu — au un anumit grad de libertate. Cel creat de noi prezintă o infinitate de astfel de libertăți. „Cu alte cuvinte, se poate insinua în locurile cele mai ascunse — ale unui autoturism, de exemplu — ajungînd să lucreze chiar și acolo unde însăși mina omului pătrunde cu greutate. În plus, roboții nu obosesc niciodată, iar calitatea este ireproșabilă. „O industrie robotizată poate produce de 10 ori mai mult și mai bine, de 10 ori mai ieftin” este părerea specialiștilor de la Facultatea de electrotehnică a Universității din Craiova. De fapt, este una din multele credințe ale lor, care i-a și îndemnat să se implice din ce în ce mai mult în tot ceea ce înseamnă tehnica de vîrf, semn că în laboratoarele inteligenței din Craiova se lucrează intens, iar concepțiile sînt de milioane.

LIANA MOLNAR

CRAIOVA:

Universitatea pe coordonatele producției

secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la rolul determinant al științei în întreaga dezvoltare. „Este și credința noastră — ni s-a spus la Craiova — pentru a nu fi depășit, un specialist trebuie să se pregătească permanent”. Din dialogul care a urmat cu gazdele, strict la obiect — cum se întâmplă de cele mai multe ori cu specialiștii și depășind uneori puterea de înțelegere a neinițiatului — am priceput cu siguranță citeva lucruri: totul se face în ideea integrării învățămintului cu cercetarea și producția. Talentele autentice, remarcate în rîndul studenților, își pot afirma de timpuriu potențialul creator. Ni s-au oferit informații nu doar asupra preocupărilor studenților, ci și a cadrelor didactice care-i conduc, oameni cu înalt nivel științific recunoscuți atît în țară cît și peste hotare. Această, datorită faptului că studenții lucrează cot la cot cu dascălii lor și, deseori ceea ce iese din

a o serie de dispozitive menite să determine economisirea energiei electrice și a cuprului, material deficitar. D.I.S.-1 (dispozitiv automat pentru pornirea și oprirea convertizoarelor rotative de sudare electronică direct de la clește) are sarcina de a „sesiza” dacă se sudează corect sau nu. În momentul vitei noastre la Craiova, cele 7000 de bucăți realizate în facultate și livrate în întreaga țară aduceau o economie de energie de peste 220 milioane kW/oră numai în procesul de sudare electrică. Dispozitivul, înzestrat cu un circuit de protecție la rămînerea în două faze a motorului de antrenare, reduce cu 80 la sută procentul motoarelor defectate. Asta înseamnă economie de manoperă — rebobinarea costă — ca și de cupru. D.I.S.-2 (dispozitiv automat pentru cuplarea și decuplarea transformatoarelor de sudare electrică direct de la clește) elimină mersul în gol — ceea ce se traduce tot prin economie de energie, adăugînd și

pate, cum ar fi, de exemplu, cele de pe mașinile unelte complexe, cu 20-30 de astfel de motoare. Lucrarea, abordată în cadrul unui proiect de diplomă, a absorbit toate gîndurile unui grup de 6 studenți.

O altă direcție a cercetării vizează îmbunătățirea performanțelor mașinilor și aparatelor electrice, facultatea craioveană dispunînd de un laborator complex pentru studii experimentale al mașinilor electrice rotative. Standul de încercări, realizat cu sprijinul întreprinderii „Electroputere”, este un unicat în învățămîntul românesc, permițînd încercarea mașinilor în regim recuperativ, pînă la 2 MW, ceea ce i-a adus facultății statutul de unitate autorizată pentru emiterea buletinelor de omologare. Încă o dovadă a competenței și profesionalismului de care dau dovadă specialiștii electrotehniști din Craiova. Au fost realizate de asemenea echipamente de calcul specializate și dispozitive de

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Savantul cineast

Am evocat, în numai cîteva rînduri, într-un articol intitulat „Lucruri de zi cu zi în jurul nostru” (5 decembrie 1986) rolul marelui neurolog Gheorghe Marinescu în ctitorirea unei componente importante a civilizației moderne, de care astăzi se bucură atît specialiștii cît și marele public: filmul științific. Revenim acum mai pe larg asupra acestei priorități, mai ales că în 1988 se împlinesc 90 de ani de la înfăptuirea ei. Într-adevăr, în 1898, la numai trei ani de când frații Auguste și Louis Lumière inventaseră și făcuseră prima demonstrație publică a cinematografului, doi medici, românul Gheorghe Marinescu și francezul Eugène Doyen, realizează întiele filme cu conținut științific, cel dintîi pentru a analiza o serie de tulburări de mers de sorginte neurologică, cel de al doilea, un chirurg renumit, pentru a prezenta colegilor și studenților săi o nouă tehnică operatorie.

De fapt, Gh. Marinescu încearcă încă din 1888, deci acum o sută de ani, să studieze tulburările de mers ale unor bolnavi, înregistrîndu-le mișcările cu ajutorul cronofotografiei (care realizează fotografii instantanee succesive, la intervale scurte de timp), dar rezultatele fuseseră neconcludente. Zece ani mai tîrziu, în 1898, strădaniile sale fuseseră însă incunu-

nate de succes grație cinematografului, care din mijloc de distracție și destindere devenea astfel și instrument de investigație. Primul operator de film științific, care l-a ajutat pe Gh. Marinescu, a fost în 1898 preparatorul și viitorul medic Constantin Popescu. Conform indicațiilor maestrului, bolnavii erau puși să păsească în fața unui mare perete negru, filmarea permițînd observarea tuturor detaliilor mișcărilor, fie că ei mergeau spre dreapta, spre stînga sau se apropiau de aparat. În paralel, era filmat un om sănătos, imaginile fiind apoi comparate. Ulterior, savantul a folosit aparatul de filmat și la studiul unor tulburări ale mișcării și gesticii de origine neurologică, dar metoda s-a dovedit cea mai eficientă în cazul hemiplegiilor, paraplegiilor și ataxiilor, fiind de o mare utilitate pentru orientarea tratamentului.

Ne-am oprit asupra acestei premiere științifice și fiindcă anul acesta s-au împlinit, la 13 mai, 50 ani de la moartea lui Gheorghe Marinescu, precum și 125 de ani de la nașterea sa, prilej de a-i rememora aportul considerabil pe care l-a avut în știința mondială.

Nu vom insista asupra elementelor biografice ale vieții și activității marelui neurolog (28 februarie 1863, București — 15 mai 1938, București), fondatorul școlii de neurologie din Româ-

nia și unul dintre creatorii neurologiei moderne, ci ne vom axa articolul pe punerea în evidență a ceea ce a rămas în patrimoniul universal din opera acestui om de știință, pe care Iliia Mecinikov îl considera „o autoritate în tot ceea ce privește sistemul nervos”. Să menționăm însă cel puțin că a absolvit Facultatea de Medicină din București în 1889, apoi și-a susținut doctoratul în medicină la Paris în 1897, că a lucrat timp de un deceniu la Institutul de Patologie și Bacteriologie condus de Victor Babes, ulterior specializîndu-se scurt timp ca bursier la Spitalul Salpêtrière din Paris, sub îndrumarea lui J.B. Charcot. Din 1897 și pînă la moartea sa, mai bine de patru decenii, a fost cel dintîi profesor de boli nervoase și electroterapie al Facultății de Medicină din București, în paralel cu o intensă activitate de clinică. A devenit membru corespondent (1899), apoi membru titular (1903) al Academiei Române, președinte-fondator al Societății de Genetică din București (1936), membru a numeroase academii și societăți științifice străine.

Ce a adus creația sa în orbita universală? Încă din teza sa de doctorat (*Main succulente et atropie musculaire dans la syringomyélie*), el a caracterizat modificările cutanate și subcutanate ale miinii în sindromul (maladie constînd din formarea de cavități anormale în măduva spinării); termenul de „mină succulentă” a intrat în știință și sub denumirea de „mină lui Marinescu”. Dar și înaintea susținerii tezei de doctorat, Gheorghe Marinescu adusese contribuții însemnate. În 1890 de pildă s-a impus lumii științifice prin descoperirea, în colaborare cu P. Blocq, a cauzelor maladiei lui Friedrich, iar

doi ani mai tîrziu, în 1892, prin descrierea — pentru întîia oară în lume —, împreună cu Pierre Marie a legăturii dintre hipertrofia adenohipofizei și acromegalie. În același an, publică, împreună cu S. Ramon y Cajal și V. Babes, un remarcabil *Atlas de histopatologie a sistemului nervos*, cu planșe în mare măsură executate de el. În 1896, în colaborare cu fiziicianul Dragomir Hurmuzescu, realizează primele radiografii în acromegalie din lume.

Anul 1909 este marcat de apariția unei monografii biomedicale fundamentale datorate savantului, care a făcut epocă în știință: *La cellule nerveuse*; despre aceasta, citologul american M.L. Barr scria în 1951: „Niciunui cercetător de astăzi care lucrează în neuroanatomie nu îi este îngăduit să ignore această strălucită lucrare” (prefata ei este semnată de histologul spaniol S. Ramon y Cajal).

Cu un simț acut al noului, profesorul Gheorghe Marinescu s-a aplecat adesea asupra domeniilor încă nedesțelenite ale științei, nu o dată studiile sale sprijinindu-se pe metode și procedee create de el. Astfel, în tratarea unor forme înaintate de sifilis nervos, a aplicat, pentru prima oară în lume, injectarea intracranhidiană a serului salvarsanizat. A elaborat o concepție proprie asupra mecanismului îmbătrînirii și morții, considerînd posibilă frînarea procesului de îmbătrînire. A izbutit (în colaborare cu I. Mișneș) să cultive țesut nervos (ganglioni spinali) „in vitro” (în afara organismului) — și aceasta constituind o premieră absolută. Împreună cu M.H. Goldstein, a avut un aport însemnat în studiul citoarhitectonicii corticale, corectînd unele erori privind „harta” scoarței

cerebrale și punînd bazele paliometriei (privind grosimea scoarței cerebrale). A demonstrat că centrul respirator nu este strict localizat în bulb, cum se credea, ci larg reprezentat în întregul sistemul nervos central. Studiind paraplegia, a descris cel dintîi un sindrom care îi poartă numele: „sindromul Marinescu”. Dezvoltînd teoriile lui I.P. Pavlov, a elaborat *teoria trofismului reflex*, exercitat la nivelul celulelor motorii din măduvă. Cercetînd procesul refacerii celulei nervoase, a descoperit fenomenul *neurotropismului*. Sindromul „Marinescu-Garland” marchează aportul său în elucidarea oligofreniei combinate cu ataxia cerebeloasă. Experimental a folosit și transplantul de țesut nervos.

Sînt numai cîteva din contribuțiile sale în știință, caracteristice pentru spiritul său novator, ca și pentru valoarea universală a creației sale. Ademîi al determinismului în știință, combătut în repetate rînduri misticismul și obscurantismul, condamînd totodată politicianismul și nepăsarea oficialității față de starea de sănătate a populației, arătînd de pildă într-un rînd că mortalitatea puilor de găină și vitelor (3-4%) este cu mult mai mică decît mortalitatea infantilă (17-26%). Umanismul său consecvent se imbină cu o înaltă prețuire a marilor creații ale culturii românești și universale. Muzica lui Enescu (cu care a fost și prieten) poezia lui Eminescu, tragediile lui Shakespeare, romanele lui Tolstoi, filosofia lui Carlyle erau tot atât de apropiate cugetului și sufletului său ca și laboratorul de histologie unde cerceta structura și funcționarea sistemului nervos.

I. M. ȘTEFAN

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ Mulțumind factorilor de resort pentru conlucrarea fructuoasă cit și pentru sprijinul nemijlocit acordat, unor cetățeni care s-au adresat redacției noastre, dăm curs citorva răspunsuri pozitive sosite între timp la redacție. **Consiliul popular al Sectorului 6 București** ne răspunde că lui **Valentin Mureșan**, om al muncii la I.A.M.S.A.T. București, i s-a aprobat un apartament compus din 3 camere în blocul B-1, situat în cartierul Cringăși; **Consiliul popular al județului Arad** ne informează că **Victoriei Salvia** din satul Neudorf, comuna Zăbreni, i s-a repartizat imobilul din satul Neudorf nr. 82; **Consiliul popular municipal Gh. Gheorghiu-Dej**, reanalizând situația lui **Ghiță Gh. Borbei**, a hotărât să-i atribuiască apartamentul din str. Chimistului 2/1 din municipiul Bacău, care aparținuse altminteri Combinatului chimic Borzești, unde susnumitul lucrează.

■ „Nărvul din fire n-are leuire” — se pare că proverbul se adevărește din plin cind este vorba de activitatea Centrului de librării din municipiul nostru și, în special, de librăria „Calistrat Hogaș”. În urma sesizării din decembrie 1987, cind **Flacăra** a publicat răspunsul în nr. 52 (1697), se părea că s-a rezolvat o problemă ce nemulțumește mii de cumpărători de carte din acest frumos oraș moldav și anume vânzarea condiționată a cărții. După ce timp de aproape două luni nu s-au mai vindut cărți la pachet, timp în care nici nu am prea văzut cărți bune în rafturi deși trec des pe acolo, iată că mi-a fost dat să văd o abundență de cărți bune în rafturi. Bucuria a fost de mică durată. În scurtă vreme a reapărut vechiul obicei: adică, pe lângă o carte bună, se dă la pachet și una de umplutură. În plus s-au băgat la pachet și unele felicitări care nu se vind altfel. Chiar nu se poate eradică odată pentru totdeauna acest obicei, nepromovat de legile comerțului nostru? Oare sancțiunile prevăzute de Decizia nr. 5/26.08.1987 sînt numai pe hirtie? (**Cosmin Brețeanu**, str. Ion Creangă nr. 4, Piatra Neamț).

■ Primim din partea Ministerului Educației și Învățămîntului: Referitor la scrisoarea profesoarei **Viorica Hera** din comuna Otopeni, Sectorul agricol Ilfov, vă facem cunoscut că cererea numitei privind încadrarea la clasele de liceu a fost soluționată favorabil. Inspectoratul școlar al județului Tulcea i-a alcătuit o catedră completă de specialitate în municipiul Tulcea — unde a și fost repartizată.

■ La sesizarea medicului **Radu Dan**, din Baia Mare, care atrăgea atenția că din unele farmacii lipsesc unele medicamente, dintre cele mai uzuale, realizate de rețeaua noastră de medicamente, Ministerul Sănătății ne comunică: „Centrula industrială de medicamente și cosmetice se angajează ca în cursul lunii mai să livreze marea majoritate a medicamentelor contractate și pentru județul Maramureș”. Sperăm că angajamentul să devină faptă.

■ Sint administratorul Asociației de locatari a blocului 14, situat în Alea Cricovului Sărat nr. 3, Sectorul 4, București — ne scrie **Natalia Scovronschii**. doresc să vă aduc la cunoștință următoarea situație: încă din luna decembrie 1987, am anunțat secția I.C.A.B. din cadrul Sectorului 4, că pe alea mai sus numită, între blocurile 12 și 14 este o țevă fisurată, din care curge o cantitate considerabilă de apă potabilă, care inundă străzile Cricovul Sărat, Rezonanței și Constantin Brâncoveanu. Am revenit telefonic în repetate rânduri. M-am deplasat personal de citeva ori. Dar totul a rămas fără rezultat. Alea din fața blocului nostru a devenit impracticabilă. Paradoxal este că în fața blocului nostru s-a mai fisurat o țevă. O nouă sursă permanentă de inundație. În speranța că ne veți sprijini în eliminarea acestei situații oarecum ieșite din comun, vă mulțumim.

■ Găsind din nou sprijin și înțelegere la factorii de la

Scrisoare comentată

Așteptarea

Slovele sînt școlare și cuminte asternute pe coala de hirtie îndoită la margine pentru a le ordona și a nu le lăsa la voia întâmplării în spațiul alb, imaculat, ce le-mpresoară. După cit de îngrijit și-a compus scrisoarea își dai seama că semnatarul a depus multă străduință. Crăciun Iulian este elev deși folosește verbul la timpul trecut. Ca într-o poveste unde oel ce scrie se detașează de acțiune și povestește un fapt petrecut lui și nu tocmai lui. El, Crăciun Iulian, domiciliat în Bacău, strada Valea Albă vă aduce la cunoștință următoarele: „Am fost elev pînă în anul 1987, primul și al doilea trimestru, dar în trimestrul al III-lea nu am putut face față procesului de învățămînt, clasa a IX-a, și din această cauză m-a scos din evidența școlară”. Inclîn să cred că prin unele cuvinte copilul nu face decît să transcrie decizia redactată de conducerea școlii. În continuare, explicația și, într-un fel, motivația unei asemenea hotărîri. „În anul 1984 am suferit de o tulburare psihică și am fost internat la Iași, Școala cu diagnostic — întîrziere în dezvoltarea neuropsihică, crize comitiale”. Urmează un tratament timp de trei ani reușind să-și amelioreze starea sănătății, dar, așa cum singur recunoaște, uită repede. Cu toate că a urmat concomitent și un tratament pentru această boală. Reușita nu este deplină, ci satisfăcătoare, ceea ce-i permite, spre mulțumirea lui, continuarea școlii. Părinții au fost alături de el și au încercat totul, convinși că există o șansă prin care el, copilul lor, să nu întrerupă școala. Și au cerut sfatul competent al specialiștilor. Recomandarea fiind către o școală ajutătoare sau specială, prin care să deprindă meșteșugul unei meserii, și, cu atît mai mult, să aibă suportul moral că nu este un om inutil. Din scrisoare se subînțelege demersurile făcute la Ministerul Sănătății de unde primese un aviz favorabil. Numai că, Direcția sanitară județeană, care ar putea ușura situația își declină competența, motiv care generează un cerc în care sînt implicați mai mulți factori. Inspectoratul școlar, Direcția muncii, Policlinica pentru copii, Consiliul popular municipal, fără putință de rezolvare. Stă mai mult în casă, de rușine, ca nu cumva să se întîlnească cu colegi care știu că el nu mai umblă la școală. Tristețea lui și a părinților ar fi risipită dacă ar exista posibilitatea unui examen medical din care să reiasă dacă are sau nu dreptul, și putință, să urmeze o școală ajutătoare.

La fereastra unui apartament zilele par mai lungi, unui copil de 16 ani, care așteaptă.

MARIA RADU ■

diverse nivele, iată sîntem în măsură să facem publice citeva soluționări favorabile privind integrarea profesională. **Consiliul popular al municipiului Timișoara**, analizînd situația sănătății lui **Ioan Crețu**, îl sprijină efectiv pentru mutarea sa la o secție corespunzătoare în cadrul Întreprinderii „Electromotor” din municipiul de pe Bega, asigurîndu-i, totodată, o treaptă la categoria de calificare și salarizare; **Consiliul popular al municipiului Gh. Gheorghiu-Dej** ne răspunde că lui **Florentin Dănescu** — după ce i se desfacuse inițial contractul de muncă în baza art. 130, lit. „i” Codul Muncii — i s-a oferit posibilitatea de a lucra din nou la Combinatul petrochimic din Borzești; **Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor** a dispus acordarea transferului pentru **Nicolae Bărbuceanu** de la I.T. Telecomunicații la U.M. Tg. Cărbunest, județul Gorj.

■ Urmare a scrisorii lui **Dumitru Predica** din București — ne răspunde I.T.B. (Exploatarea Transport Electric): Conducerea E.T.E. a dispus trecerea pentru o perioadă de 30 de zile a unui număr de 5 conducători tramvaie „manevră în cadrul D.E.I.E.C.C.”, printre care și D. Predica. Conducerea unității a discutat efectiv cu cei 5 conducători de tramvaie care, de altfel, s-au și prezentat în cadrul exploatarei sus-menționate și au desfășurat activitatea cuvenită. Menționăm că după trecerea perioadei amintite așit D.P. cit și colegii săi și-au reluat activitatea în cadrul Depoului „Ion Șulea”.

■ Numele meu este **Artemisia I. Purice** și domiciliu în satul **Dumbrava, comuna Răchitoasa, județul Bacău**. Prin prezenta vă rog să binevoiți a ne sprijini într-o problemă familială delicată. Sint mamă eroină: am 12 copii; cu toții sînt sănătoși. Numele lor este: Ionel, Vasile, Lenuța, Mariana, Dumitru, Ioana, Florin, Mihaela, Petrișor, Gheorghe și Nicolae. Între cei 12 copii ai noștri trei perechi sînt gemeni. Ionel are 16 ani, iar ultima pereche de gemeni, Gheorghe și Nicolae, au abia 2 anișori. Vă dați bine seama că la noi acasă ușa se deschide foarte des! Nu-i nici un secret să vă spun că în casă

se consumă zilnic 10—12 plini, o oală cu ciorbă de 10—12 litri și o cratiță cu felul doi, pe măsură. Dar, vorba din bătrîni, unde mîncă doi, mîncă și patru, iar unde mîncă șapte, mîncă și paisprezece. Așa că, să nu vă imaginați cumva că pentru asta v-am scris. Nici pomeneală de așa ceva.

Sîntem oameni cinstiți și muncitori: eu lucrez în cadrul C.A.P.-ului din localitatea Răchitoasa, iar soțul meu la ferma de stat Oreștești, aparținînd de I.A.S. Traian (Bacău). Iată de ce ne adresăm cu încredere redacției revistei „Flacăra”: linia de curent electric este trasă și în satul nostru; vă rugăm să ne sprijiniți pentru aprobarea introducerii curentului electric în casa noastră, deoarece lumina electrică este deosebit de necesară celor 8 copii de vîrstă școlară. În aceeași măsură a omeniei, poate vom găsi înțelegere la factorii comunali sau județeni pentru aprobarea unor lemne de construcție, întrucît casa bătrînească, compusă din două camere, este în paragină și insuficientă familiei noastre, care numără 7 băieți și 5 fete. Mulțumindu-vă din suflet pentru înțelegere și sprijin, vă asigurăm că vom crește copiii în spiritul dragostei de țară, pentru a prețui, așa cum se cuvine, valorile poporului nostru minunat.

■ În legătură cu scrisoarea adresată nouă de către **Frăsina I. Băjinaru** din comuna **Proboata, județul Iași**, ne răspunde **Consiliul popular al județului Iași**: În urma analizării aspectelor semnalate rezultă că locuința deținută anterior de petentă a fost demolată datorită gradului avansat de uzură, precum și pentru faptul că era situată în afara perimetrului locuibil al localității. În prezent, F. Băjinaru a fost mutată într-un spațiu corespunzător; i s-au dat materiale de construcție, lot de teren pe care să-și construiască o nouă locuință, cit și

produsele necesare de pe terenul aferent imobilului dezafectat.

■ **Nicolae Tokacek**, (str. Izvorul Cîrșului nr. 1 bl. A-1, ap. 8, Sectorul 4), **București**, ne scrie: În ziua de 12 aprilie a.c. rapidul 56 a sosit în stația Adjud dinspre „Țara de Sus” ticsit de călători. În gară, sute și sute de oameni au încercat să urce într-un tren de vreo 18 vagoane, care se termina mult în afara gării. Mulți nu au reușit să ajungă la vagoanele unde aveau bilet pentru că pe culoare era arhiplin. Oameni cu bagaje, cu copii mici în brațe. După ce a stat aproape 5 minute, garnitura s-a pus în mișcare. Cineva a tras semnalul de alarmă, strigînd că i-a rămas în stație soția cu copilul mic în brațe. După vreo 20 de minute am pornit într-un tren arhiplin în condiții de călătorie sub orice critică. Se pune întrebarea firească: oare conducerea acestei instituții de prestigiu totuși, cunoaște activitatea funcționarilor care vind bilete chiar și la trenurile rapide fără să țină seama de numărul real de locuri și de reglementările în vigoare? Fac propunerea ca în perioadele de vîrf, care de regulă se cunosc, să se apeleze la soluția unor vagoane sau trenuri suplimentare.

■ Alte răspunsuri, pe care le reproducem succint: lui **Gheorghe Gal** din **Timișoara** (str. Gozna nr. 10), i s-a montat telefon; lui **Remus C. Bivolaru** din **Focșani** (str. 8 Mai, bd. C-2) i s-a repartizat o butelie de aragaz; **Întreprinderea de rețele și instalații de distribuție a gazelor naturale București** a revizuit instalația blocului în care locuiește **Claudia Olteanu** (str. Aviației, nr. 34—36); **Consiliul municipal pentru educație fizică și sport Bistrița** este de acord ca tinerii din cartierul Sărata, al municipiului Bistrița, să aibă acces la baza sportivă a taberei de pionieri, singura existentă în acest cartier.

■ În revista dv. a apărut articolul „Dansul miresei”, în care era vorba și despre mine. Nu că nu aș avea partea mea de vină ci, dimpotrivă — scrie **Nicolae Marița** din localitatea **Racșa** (județul Satu Mare), dar lucrurile s-au spus doar pe jumătate, în sensul că într-adevăr m-am căsătorit legal cu **Florica Gavriș**, lucrător comercial la restaurantul din comuna Turț. Greșeala mea în acea căsnicie eșuată în chiar luna de miere, cum se spune îndeobște, a fost că am dat curs presiunilor părinților. Să nu vă mire de fel că în Țara Oasului mai persistă pe alocuri unele idei de felul acesta, cind părinții fac tranzacții între ei, fără să țină seama de sentimentele celor doi tineri, ci în speță de starea materială a familiilor. Acum lucrurile s-au clarificat. Divorțul s-a produs în fapt; iar banii proveniți din darul de nuntă s-au împărțit între părinții care au pus de fapt la cale această nuntă buclucășă.

Eu m-am căsătorit cu o colegă, **Georgeta Pelecaci**, din comuna Terebești. Fără respectiva „umbră” din viața mea civilă sigur că era și mai bine. V-am scris această mișivă pentru ca alți tineri să nu pătimească așa ca mine. V-am mai scris pentru că atît subsemnatul, cit și soția mea sîntem dascăli în frumoasa așezare de la fruntariile țării, **Racșa**. Vrem să primim curat și senin în ochii oamenilor și ai copiilor lor, căroră ne străduim, după puteri, să le insuflăm dragostea de cultură și lumina învățăturii, așa cum antemergerii noștri au făcut-o cu devoțiune în acest Nord statornic de țară. Vă dorim din inimă să fie așa!

■ **Truț Elvira Nastasia** din **Cluj-Napoca** a fost încadrată în muncă la **Întreprinderea de confecții „Flacăra”** din localitate; detașarea lui **Costache Ion** din municipiul **Pitești**,

muncitor specialist la **Întreprinderea de electrocentrale Pitești**, a încetat; lui **Mircea Gela**, muncitor la **Întreprinderea „Autobuzul”** i s-a aprobat transferul în interesul serviciului la **Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie”** din București; **Direcția județeană Gorj** pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale ne răspunde că **Georgiana Pirvu** din **Tirgu Cărbunest** a fost încadrată în muncă la Baza de ateliere și transporturi Tg. Jiu, secția Tg. Cărbunest.

Pagină realizată de **DORIN SALAJAN** ■

Poșta redacției

■ **Spinu Simona** — Brașov: Puteti, dacă reușiți la examenul de admitere. Consultați revista „Forum” ■ **Cojanu Iancu** — Brașov: Tot ce ne-ați comunicat nu vă folosește practic la nimic. Reveniți cu o nouă sesizare, dacă mai este cazul ■ **Toma Marioara** — satul Ciofliceni, com. Snagov (S.A.I.): Trimiteti o scrisoare care să cuprindă întrebarea ■ **Dudău Ion** — Călimănești: V-am găsit și trimis actele. Confirmați-ne primirea ■ **Culea Ion** — Constanța: Problema depinde de mai mulți factori. Adresați-vă serviciului P.I.R. din întreprindere ■ **Ionescu Maria** — Sibiu: Dr. Ștefan Boieras lucrează la Spitalul Central C.F.R., str. Vitting nr. 37, București ■ **Bivolaru Nicolae** — București: Nu înțelegem nedumerirea dv. Nu este clar că în grupa I? ■ **Tiglar Anca** — Brașov: Avind domiciliul stabil la soț, sinteti îndreptățită să vă adresați organelor de procuratură sau justiție pentru a vă integra în locuință ■ **Roman Vasile** — Pitești: Potrivit art. 72 (2) din Codul Muncii, durata serviciului militar nu intră în calculul perioadei de stagiu în muncă prevăzută pentru absolvenții repartizați în producție, care au obligația efectuării unui astfel de stagiu ■ **Astefănești Tamara** — Cîmpulung Moldovenesc: Plîngerile împotriva sancțiunilor contravenționale aplicate pentru contravențiile prevăzute de art. 35 lit. a pct. 2-7 și lit. b se soluționează de către directorul întreprinderii de transporturi auto căruia îi este subordonat inspectorul șef care a aplicat sancțiunea (Decret 468/1977) ■ **Cirioanță Felicia** — Bacău: Lucrarea va fi executată în trimestrul II ■ **Crițeanu Gheorghe** — Rupea (Brașov): Conform Legii 3/1977, art. 5 (2) suma rezultată din pensiile cumulate nu va depăși nivelul pensiei de asigurări sociale ce s-ar fi cuvenit persoanelor respective dacă întreaga activitate ar fi fost prestată într-o unitate de stat. Deci calculul este corect ■ **Nicola Ana** — com. Bulzești (Dolj): Numai persoanele care au fost în incapacitate temporară de muncă întregul an calendaristic nu au dreptul la concediu de odihnă în acel an. Nu este deci cazul dv. Deoarece concediul de odihnă poate fi efectuat pe maximum 2 ani calendaristici, diferența neefectuată în 1986 urmează să vi se compenseze în bani (Legea 26/1967, art. 8 (1), 15 (2), 19 (4) ■ **Deac C. Vasile** — com. Sărmas (Harghita): Persoanele fizice nu pot dobîndi terenuri agricole decît pe calea mostenirii legale, fiind interzisă înstrăinarea prin acte juridice de orice fel. Terenurile agricole nu pot forma nici obiectul închirierii, dării în parte sau în arendă, orice convenție în acest sens fiind nulă de drept (Legea 59/1974) ■ **Bolocan Elena** — București: Nu trebuie să plătiți dv. Asociația de locatari să-l urmărească pe debitor prin căile legale ■ **Popa Paula** — Slatina: Formulati acțiune la judecătoria ■ **Rotar Floarea** — Sighișoara: Da.

REGHINA VĂRVICI ■

■ „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Tuturor ni se întâmplă să ne adresăm uneia sau alteia din instituțiile de care sîntem legați prin zeci și zeci de fire în viața noastră de fiecare zi. De fiecare dată așteptăm răspunsul cu o oarecare emoție, de el depinzînd o multime de planuri pe care ni le facem. Și de fiecare dată cînd vine, el e primit cu sentimentul că face o judecată dreaptă între ceea ce vrem și ceea ce se poate. Cînd el conține o precizare că respectiva pretenție nu se încadra în literatura legii, de obicei ne cuprinde un sentiment de jenă. Că n-am știut de respectiva prevedere, că am pornit pe un drum care nu duce nicăieri, că trebuie să ne schimbăm planurile. Dar ce se întâmplă atunci cînd ni se comunică faptul că pretenția noastră nu este corectă, că refuzul este legal, iar răspunsul face trimiteri exacte la paragraful de lege care te apără nu pe tine ci pe celălalt? O clipă te consolezi cu gîndul că n-a fost să fie, ești chiar incintat de politețea și exactitatea cu care ți se răspunde, ca mai apoi, cînd, dintr-o firească și nestăvilită curiozitate, cauți textul legii și descoperi cu uimire că legea îți dădea dreptate în întregime, atunci te transformi din petent în nemulțumit. Cum se poate? Oare tocmai cei care lucrează cu legile în fiecare zi să nu le cunoască, tocmai ei să-ți spună că legea nu te apără pe tine, ci pe celălalt?

Acestea par să fie întrebările lui Ioan Pelteacu din București, str. Valea Oltului nr. 6. În aprilie 1987, Ioan Pelteacu s-a adresat ICRAL-ului Giulești, solicitînd garajul situat la parterul blocului în care locuiește, garaj comunicat ca fiind liber prin adresa 740, adresată de ICRAL către Consiliul popular al sectorului 6. Ioan Pelteacu depune o cerere și, prin adresa 1497 ICRAL Giulești, îi solicită actele necesare în vederea întocmirii dosarului ce urma să fie completat cu referatul Spațiului locativ spre a fi apoi înaintat spre soluționare Comitetului Executiv al Consiliului popular al sectorului 6. În sedința sa din 29.06.1987, Comitetul executiv al sectorului a analizat cele trei cereri ale solicitanților, Ioan Pelteacu, domiciliat în același bloc, Ladislau Weinstein, domiciliat în str. Nera nr. 1 (cam la trei stații de autobuz de garajul în dispută) și Ion Păuna, domiciliat în zona complexului Favorit. În urma sedinței, garajul este repartizat lui Ladislau Weinstein, șef de secție la ICRAL. Decizia de repartizare este justificată prin faptul că W.L. are „o vechime de 20 de ani în muncă”. Considerînd că a fost nedreptățit și că s-au încălcat prevederile legii nr. 5 din 28 martie 1973, Ioan Pelteacu se adresează Consiliului Popular al Municipiului București, solicitînd reanalizarea situației și respectarea prevederilor legale pe baza cărora a fost soluționată cererea. Prin adresa cu nr. 123.997 din 15.III.1988 i se răspunde că „Garajul respectiv a fost repartizat în conformi-

tate cu prevederile art. 40 din Legea 5/1973”. Ioan Pelteacu rămîne stupefiat. Mai ia o dată textul legii invocate și citește cum scrie negru pe alb că repartizarea se face „acordîndu-se prioritate persoanelor juridice sau fizice care au sediul sau locuiesc în clădirea sau în apropierea clădirii în care este situat garajul”.

Am încercat să pornim înapoi pe drumul acestei decizii ciudate și a răspunsului și mai ciudat primit de un om apărut de o prevedere legală. Alexandru Anca, directorul ICRAL Giulești ne spunea că, în conformitate cu legile existente, garajele, ca și locuințele, se repartizează de Consiliul popular, ICRAL-ul nu face decît să încheie contractul pe baza unei repartizi stabilite de forul în drept. În cazul nostru, garajul a fost repartizat în urma hotărîrii Comitetului executiv al Consiliului popular la a cărui sedință, directorul a susținut

Unde-i lege nu-i tocmeală!

interesele unui om al muncii din unitatea sa. „E un om de nădejde, are 25 de ani la ICRAL și a răspuns cu promptitudine și seriozitate la toate sarcinile încredințate, inclusiv la cele obștești. Am considerat că este de datoria mea să apar interesele unui om atît de legat de unitatea noastră, Weinstein fiind și cel mai apropiat”. Dacă e normal ca un director să aperc interesele unui om al muncii de la întreprinderea respectivă, mai puțin firesc ni se pare același lucru cînd „apărarea intereselor” nu este apărută și de lege. Oricum, directorul a făcut un gest explicabil omeneste pînă la un punct. Punctul se referă la suspiciunile care se puteau naște și s-au și născut, atîta vreme cît garajul în cauză a fost atribuit unui reprezentant al instituției care îl administrează, prin neglijarea unei prevederi legale. Gestul directorului rămîne totuși explicabil. A apărut interesele, a pledat pentru ele, dar nu a decis. Decizia aparține Comitetului Executiv al Consiliului popular sector 6.

Am făcut o vizită și pe Calea Plevnei, la Consiliul popular amintit. Tovarășul prim-vicepreședinte, Constantin Lăuneanu, ne-a vorbit despre situația garajelor din sectorul 6. Cele mai multe sînt particulare și puținele care fac parte din fondul locativ de stat constituie adeseori obiectul unei dispute. Multe din puținele cite

sînt, stau ocupate de persoane în vîrstă care au domiciliul în alte secțoare, fapt pentru care la o reînnoire a contractelor aceștia nu vor mai beneficia de ele. „Comitetul Executiv a hotărît ca spațiul solicitat să fie acordat lui Ladislau Weinstein pentru activitatea sa laborioasă în cadrul sectorului și pentru promptitudinea cu care a răspuns la toate solicitările, chiar dacă acesta nu locuiește în același bloc. Stă la două stații de autobuz, deci poate fi considerat aproape, adică în cadrul legii. În mod normal, Pelteacu avea prioritate, dar noi am pus în cumpănă și activitatea tovarășului Weinstein. Din păcate, fiind mai mulți solicitanți, problema nu putea fi soluționată decît în cadrul legal”. Corect și incorect în același timp. Corect pentru că în judecarea situației oamenilor n-au uitat strădanile și seriozitatea unui om de nădejde, dar incorect pentru că aceste trăsături au fost puse în cîntar atunci și acolo unde legea nu făcea nici o trimitere la ele, ci la cu totul alte condiții. Și dacă tot e vorba de meritele unuia, nimeni nu s-a interesat cît de nădejde este inginerul Ioan Pelteacu, ce vechime are în muncă, și cite strădanii a depus în rezolvarea sarcinilor profesionale și obștești. „Cît privește răspunsul dat solicitării lui I.P., acesta nu este corect. Trebuia să i se explice exact, să i se formuleze în așa fel încît omul să nu se simtă nedreptățit, pentru că din punct de vedere legal el are prioritate”, spunea tovarășul prim-vicepreședinte Constantin Lăuneanu.

Am făcut o vizită și la Consiliul Popular al Municipiului. Răspunsul trimis lui I.P. a fost redactat și semnat de inspectorul Ștefan Epure și contrasemnat de șeful sectorului, Ilie Arabolu. Care sînt argumentele inspectorului Epure? „Noi am verificat și e legal. El poate să zică. Dacă e repartizat de Comitetul Executiv format din 10 persoane ce să-i facem noi? Dinșii dispun. Nu spune asta în articolul 40 din Legea 5? Deci garajul este repartizat de Comitetul Executiv înseamnă că este legal și dinșii răspund. Noi am verificat și e legal”. Argumentele inspectorului Ștefan Epure sînt chiar fără argumente. Dînsul susține că e legal, referindu-se la un paragraf al legii (cine acordă) dar îl omite pe celălalt (cine are prioritate), verificarea înseamnă în acest caz o acțiune ciudată care n-are de-a face cu confruntarea realității vizavi de prevederile legale.

Pînă la urmă un garaj nu este un capăt de țară. Dar legea e lege și, unde-i lege, nu-i tocmeală, chiar dacă unii o uită atunci cînd judecă sau o înțeleg altfel numai cînd e vorba de interese comune. Dar să ți se spună că nu ai dreptate cînd legea e de partea ta, asta se numește mai mult decît incorectitudine.

C. NISTORESCU

Bucurie cu umbre

Pînă într-o bună zi viața Valeriei N. s-a deslășurat în limitele cele mai firești.

S-a născut în anul 1949 în județul Dolj. A absolvit Școala profesională sanitară din Craiova. Prin repartiția primită la terminarea școlii, s-a prezentat la locul de muncă, Spitalul o-rășeneș Drăgănești Olt, Secția maternitate, la data de 1 septembrie 1969. Aici s-a încadrat în colectivul de muncă, s-a căsătorit, a urmat liceul seral, a absolvit examenul de asistentă principală. Viața și-a urmat cursul normal. Are doi copii, de 16 și 18 ani, soțul lucrează ca maistru la Hidrocentrala Drăgănești.

A venit ziua cînd în casa liniștită a familiei N. s-a deschis brusc o ușă și înăuntru a intrat o pală de aer înghețat. Pentru un timp, Valeria N. a fost smulsă din mijlocul familiei și al colegilor de serviciu. La Spitalul Filantropia din București i s-a pus diagnosticul „neo sîntîng, stadiul II”. Valeria N. s-a sfătuit cu soțul și au luat hotărîrea grea și dură, singura corectă au zis ei, intervenția chirurgicală. Operația a decurs normal și prin decizia nr. 56085 din 22 iunie 1986 a Comisiei de expertiză a capacității de muncă a județului Olt Valeria N. a fost pensionată cu invaliditate gr. II. Prin eforturi materiale, dar mai ales morale, Valeria N. își reface capacitatea de muncă. Aceași comisie constată prin decizia 511 din 30 martie 1988 invaliditate zero și hotărîște suspendarea plății pensiei, conform art. 59 din Legea 3/1977.

Ieșind pe ușa cabinetului de expertizare, în sufletul ei Valeria N. va fi dat un strigăt de bucurie și triumf. Era din nou în rîndul oamenilor sănătoși, a oamenilor care puteau să muncească, să ducă acea viață normală care ți se pare atît de dulce și frumoasă după ce ai trecut prin ce a trecut ea. Cu decizia în mină, s-a prezentat la vechiul loc de muncă, la colegele pe care le părăsise fără voia ei și unde, spera să fie primită cu brațele deschise. Lucrase acolo 17 ani, fără vreo abatere de la îndatoririle de serviciu.

Și din acest moment începe tragedia care nu mai ține de lovitura oarbă a soartei, de cîteva celule care au ieșit din obșnuitul lor mod de proliferare și au început s-o ia razna.

Valeria N., care și-a dorit atît de mult să redevină utilă celor din jur și pentru că asta pentru ea însemna sănătate și viață, nu poate fi încadrată întrucît „postul este blocat” și „numai județul aprobă deblocarea”. Nu-i nimic, și-a spus, Valeria N. și a mers personal la Direcția Sanitară a județului Olt. Acolo, spre uimirea ei, pe un hol de anticameră, în grabă și cu răceală i s-a explicat că

„nu poate fi ajutat cu nimic, că trebuie aprobarea ministerului, care nu poate fi cerută doar pentru un caz (banal, nu-i așa?) și vor trebui să aștepte pînă se vor mai aduna cîteva cereri (cite?) pentru deblocare de posturi de la alte spitale din județ”.

Într-o clipă i-au trecut prin minte gîndurile negre care au chinut-o în lungile nopți de nesomn din spital, apoi speranța care începuse să răsără ca ghiocel primăvara.

Nu sînt exasperată, am o familie pe care o iubesc și care are nevoie de mine, trăiesc într-o societate căreia mai pot să-i fiu de folos și care mă poate ajuta să mă refac pe deplin și aștept în continuare o decizie de încadrare care să înlouiască pe cea de suspendare a plății pensiei, decizie care întîrzie și care mă face să mă simt inutilă și frustrată de dreptul meu la muncă, ne spune Valeria N.

Deci, un funcționar (sau funcționară) de la Direcția Sanitară Olt a expediat problema vie și arzătoare a vișii Valeriei N. în lumea cenușie și prăfuită a hîrtiilor. A făcut-o cu răceală și indiferență, dînd dovadă de cel mai pur birocratism.

Ar fi trebuit pe acel hol de anticameră să citească cererea Valeriei N., să-i zîmbească și să-i spună că se bucură nespus că ea a revenit în mijlocul lor. Apoi, cu cererea într-o mîpă, să se îndrepte spre gară și să ia primul tren spre București. De la Gara de Nord ar fi trebuit să meargă direct spre Ministerul Sănătății.

Sîntem conșinși că de acolo ar fi venit cu cererea aprobată. Asta ar fi scutit-o pe Valeria N. de o dezamăgire. Și dacă pe persoanele acelea au frîmțat-o vreo dată astfel de probleme, și-ar fi putut spune: Astăzi mi-am făcut datoria! Astăzi am fost om!

Ne deplasăm noi la Ministerul Sănătății, unde, așa cum de altfel ne-am așteptat, aflăm că prin adresa III/c 20796 din 26-04-1988 problema Valeriei N. a fost rezolvată. Ea a început din nou să lucreze. Mai aflăm că în cazurile de depensio-nare, cazul nostru, este emis de o bună bucată de vreme un ordin al ministrului care reglementează fără echivoc aceste situații. Mai mult, aflăm că în județul Olt există un deficit de cadre medii sanitare. Și atunci, ne întrebăm, cum de un funcționar al Direcției Sanitare județene, care cunoștea toate datele problemei a putut să facă dintr-un caz inexistent unul real? El s-a rezolvat într-o lună, e drept, dar ar fi fost firesc să se rezolve în cîteva minute.

OPREA GEORGESCU

Cînd bătrîna și-a încheiat trista poveste, avea lacrimi în ochi. Din ultimele sale cuvinte mi-am dat seama că o încercă un sentiment de regret pentru că, neputîndu-se stăpîni și simțînd nevoia să spună cuiva păsău sau care de mai multe luni o frîmțea sleind-o de puteri, mi l-a destăinuit, poate, fără să vrea.

...Se pare că soților A și M.G. din orașul de la gurile Dunării nu le-a trebuit prea mult timp să se gîndească la ce și cum să facă pentru a reuși să pună mîna pe ceva bani de la bătrîna lor mătușă din București. Auziseră că în ultimul timp bătrîna avusese necazuri: îi murise soțul apoi, la scurt timp, sora de lingă Ploiești. În urma tristetelor evenimente, mătușa s-a văzut, așa pe negîndite, moștenitoare proprietară cu acte în regulă, a două case: una în București și alta la Ploiești. Fiind femeie în vîrstă — peste șaptezeci de ani — văduvă și fără copii, mătușa și-a dat seama că o singură casă, cea din București, îi va fi de ajuns. A vindut deci casa de la Ploiești, încasînd 150.000 lei.

Aflînd de toate acestea, A și M.G. au început să-și viziteze mătușa din ce în ce mai des. Spre deosebire de perioada anterioară cînd chiar dacă veneau prin București n-aveau timp nici măcar s-o vadă, în ultima vreme găseau ușor pretexte de vizite. Discuțiile ce aveau loc

erau dintre cele mai diverse și mai familiare.

După ce s-au convins că mătușa încă mai are cea mai mare parte din banii obținuți prin vinzarea casei de la Ploiești, au elaborat o tactică și o strategie prin care, după cum se va vedea, au reușit s-o păcălească.

În primul rînd, adoptînd tactul corespunzător unor asemenea treburi murdare, au lansat zvonul că în curînd, chiar foar-

pășează suma de 50.000 lei, iar carnețele să nu aibă toate aceiași titulari. Și ca să nu le scape momentul, soții A și M.G. au urcat-o pe mătușa în mașină și toți trei, au intrat în prima unitate C.E.C. ce le-a ieșit în cale. Au depus 50.000 lei pe numele bătrînei și 50.000 lei pe numele nepotului. Șarlatania însă nu s-a încheiat. În timp ce libretul de economii eliberat pe numele bătrînei are la clauza de impu-

dovedi că nepotul a avut dreptate, atunci înseamnă că-i la „adăpost” de orice pierdere. Dar dacă nu?

Atunci vor merge împreună la C.E.C. și vor scoate banii — toți cei 100.000 lei și-i vor restitui ei, așa cum s-au înțeles de la bun început și așa „cum i-au promis mereu”.

Timpul trece. Văzînd că ceea ce prorociseră cei doi nu se ade-verese, bătrîna a început să-și

diat-o la București. Necăjită cum era, n-a răbdat-o inima să nu vorbească și celor din compartiment despre libretul C.E.C. scos pe numele nepotului. Cîneva însă i-a spus:

— Să fii dumneata sănătoasă că banii n-ai să-i mai vezi. Știi proverbul: cine nu deschide ochii, deschide punga!

A doua zi s-a dus la unitatea C.E.C. care a emis libretele, explicînd situația în speranța că mai există totuși vreo posibilitate să-și recupereze banii. Vrînd să se facă înțeleasă cît mai bine, a repetat de cîteva ori că libretul cu pricina se afla în păstrare la ea. I s-a răspuns:

— Degeaba, faptul că libretul de economii se află la dumnea-voastră nu ajută la nimic. Nu puteți scoate banii pentru că-i pe numele nepotului, fără nici-o altă imputernicire. El însă, dacă are numărul libretului și anunță la mica publicitate că a pierdut un carnet C.E.C. cu numărul respectiv, după un timp poate scoate cei 50.000 lei oricînd.

Femeia a plecat deznădăjduită, gîndindu-se la proverbul ce i-a fost reamintit de un străin fără inimă, în trenul ce-o aducea acasă de la nepotul ce-l are într-un oraș așezat pe Dunăre.

Chiar așa să fie? Nu se poate face nimic pentru ca lansatorii de zvonuri, escroci și șarlatanii să fie împiedicați în realizarea planurilor lor?

VASILE DUMITRU

Așteptînd schimbarea banilor...

te curînd, „va avea loc o stabilizare a banilor”. La început bătrîna n-a crezut. Apoi, mai ales cînd cineva i-a spus că „în lumea aceasta orice este posibil”, femeia a început să fie din ce în ce mai frîmțată de gînduri. Însistînd în spusele lor, cei doi au reușit s-o convingă pe bătrîna că „cel mai tirziu pînă la 1 ianuarie 1988 va avea loc o stabilizare a banilor”. Mai mult, i-au spus că pentru a evita „nenorocirea” ce i-o poate aduce o stabilizare, e bine ca banii ce-i mai are să-i depună cît mai repede la C.E.C. „Sfaturile” însă nu s-au oprit aici. I se sugerează ca, pentru o și mai „mare siguranță”, sumele ce le va depune să nu de-

ternicire trecut numele nepotului, cel de-al doilea, eliberat pe numele nepotului, nu are trecută nici-o imputernicire.

Bucuroasă că banii au fost puși la „adăpost de stabilizare”, mătușa aștepta ziua prorocită cu sentimente amestecate. Abia ajunsă acasă și privind la cele două librete C.E.C. și-a dat seama că ceva nu-i în regulă. Întrebînd și pe unii din vecini care se arătau cu mai multă experiență în materie de C.E.C., ciudătenile au devenit pentru ea mai evidente și mai chinu-toare, dar n-a avut încotro. A trebuit să tacă și să aștepte. După un timp însă, a început să se întrebă: Va avea loc stabilizarea sau nu? Dacă se va

face fel de fel de gînduri. Se întreba dacă a făcut bine ce-a făcut sau dacă nu cumva a fost păcălită. Tot gîndindu-se înrepe să încolțească în mintea ei ideea că cei doi încearcă să-și însușească 50.000 lei, sumă de bani care, cu ce mai are și ea, ar fi scutit-o de griji pînă la adînci bătrînețe.

În speranța că totuși ar fi nedreaptă în presupunerile sale, mătușa ia trenul și se duce în orașul de la gurile Dunării. Acolo, primită cu răceală, și-a dat seama imediat că nu va avea nici-o bucurie. Așa a și fost. De cite ori aducea vorba de bani, cei doi amuțeau subit sau încercau să schimbe subiectul discuției. A doua zi au expe-

Final de aprilie la Constanța. În fața unei excelente vitrine de parfumerie și articole cosmetice, un cetățean exclamă cu voce tare, sub privirile nostalgice ale celor din jur: „De-ar arăta toate vitrinele ca astea din concurs!”

De câte ori, vara, nu v-ați oprit în fața unora dintre vitrinele litoralului, descoperind, uimiți, că deși etalează mărfuri cunoscute, acestea par a prezenta mărfuri cu totul noi, deosebite, puse în valoare în mod original, rafinat. Asta, în timp ce alături, o altă vitrină, anostă, prăfuită, adesea, vă readuce în realitatea vitrinelor de fiecare zi. Iată și explicația: primele purtau semnătura unor maeștri ai domeniului, profesioniști care, de 26 de ani, se intrunesc înaintea deschiderii sezonului de vară la Constanța, unde are loc concursul național „Cel mai bun vitrinier”, în cadrul căruia sint amenajate o mare parte din vitrinele litoralului.

„De ce sint, totuși, atât de multe vitrine urite?”

Întrebarea am adresat-o câtorva dintre cei mai valoroși vitrinieri din țară, prezenți în concurs. Adevărat, nu e tocmai ceea ce se cheamă o întrebare elegantă. Cu toate acestea, nimeni nu s-a supărat (fapt îmbucurător pentru vitrinierii din țară, prezenți în concurs). Adevărat, nu e tocmai ceea ce se cheamă o întrebare elegantă. Cu toate acestea, nimeni nu s-a supărat (fapt îmbucurător pentru vitrinierii din țară, prezenți în concurs). Adevărat, nu e tocmai ceea ce se cheamă o întrebare elegantă. Cu toate acestea, nimeni nu s-a supărat (fapt îmbucurător pentru vitrinierii din țară, prezenți în concurs).

Se numesc, asadar, **Constanța Vlăcea** (ICSMC Constanța), **Marcela Cîmpeanu** (ICS „Cocor București”), **Victoria Tărei** (ICSMC Brașov), **Virgil Coneschi** (ICS Alimentara Slatina — Olt) și **George Alexandru** (ICSMI Galați), alături de **Nicolae Zagorodnăi**, director al RECOM, președintele juriului, și graficianul **Sergiu Chirtoacă**, reprezentând Compartimentul de organizare a rețelei comerciale din M.C.I.

Să începem cu începutul

În urmă cu 20 de ani, vreme de 3—4 ani a funcționat o Școală postliceală care pregătea vitrinieri-decoratori. Cei mai buni vitrinieri de acum sint absolvenții acelei școli postliceale, după desființarea căreia mulți ani n-a mai existat nici o formă organizată de pregătire pentru această meserie (în afara calificării la locul de muncă). Cele două clase de școală profesională înființate în urmă cu patru ani pe lângă Liceul de arte plastice „Nicolae Tonitza”, din

București, nu răspund nici ele, ca nivel de pregătire a absolvenților, așteptărilor și, mai ales, nevoilor acestei complexe activități. E foarte greu, aproape imposibil ca în clasa a X-a să faci corect o asemenea opțiune, mai ales că nu ai de unde ști ce înseamnă practic această meserie. Și apoi, au continuat interlocutorii noștri, cum sint aleși de către întreprinderile comerciale de profil, obligându-se, totodată, să-i angajeze la terminarea celor doi ani de studii? Se anunță într-o anume perioadă, în întreaga țară, un asemenea concurs, la care să poată participa toți copiii dotați, interesați de acest domeniu de activitate? Am chestionat elevi din clasa a X-a din câteva școli din București și nici unul nu auzise de

amintim numai pe cele de psihologie (a cumpărătorului, cel puțin).

Nevoia de profesionalizare

Oricît ar părea de ciudat, acesta e adevărul. Toate eforturile vitrinierilor foarte buni, ale RECOM-ului, și, poate în primul rînd ale Ministerului Comerțului Interior, se îndreaptă către profesionalizarea acestei meserii — extrem de necesară în condițiile unui comerț modern — în care nu există încă nici măcar un vocabular unanim acceptat, în care colectivele de vitrinieri — decoratori sint (în funcție de întreprinderea din care fac parte) în subordinea biroului comercial, a biroului de organizare a rețelei, a șefului ser-

este relevantă pentru activitatea colectivului respectiv, se iau în considerare, la notarea finală, și notele date de întreprinderile comerciale cărora le aparțin colectivele aflate în concurs. Inițiativa demnă, desigur, de laudă. Numai că, iată, un colectiv slab, din care cel mai slab se dovedește a fi șeful de colectiv (nota 5 la testarea operată de reprezentanții M.C.I.), un asemenea colectiv, deci, poate ajunge, totuși, în finală, însoțit, din partea întreprinderii de nota 9 pentru activitatea din cursul anului trecut (da, nu e nici o greșală, nota nouă!). Comentariile sint, bineînțeles, de prisos. Adăugăm numai că vitrina ICSMI Giurgiu, căci despre acest colectiv este vorba, a primit, fără concurenți serioși, titlul de cea mai urită vitrină din concurs.

O asemenea atitudine din partea direcțiilor județene comerciale, a întreprinderilor comerciale, nu poate fi numită decît „a-și fura singur căciula”, ceea ce nu fac, cu siguranță, cei din județele Brașov, Oradea și, bineînțeles, Constanța (județul care beneficiază de o experiență unică, aceea a 26 de concursuri naționale, în care vitrinierii-decoratori din județ au cunoscut direct activitatea celor mai buni colegi ai lor din țară). Că nu trebuie neapărat să fii constăntean pentru a te pregăti profesional și în acest fel, o demonstrează inițiativa Direcției generale comerciale a municipiului București și a Direcției comerciale județene Teleorman, la care au devenit o tradiție excursiile de studiu în județul Constanța pentru vizionarea și analizarea tuturor vitrinelor din concurs.

Este, desigur, numai una din soluțiile posibile. Există, încă, altele, numeroase, unele amintite de interlocutorii noștri: reintroducerea zilelor de documentare, care au existat la un moment dat, atragerea în această muncă a unor cadre cu pregătire superioară (puținele excepții existente confirmă ideea că această meserie poate fi practică cu adevărat la un înalt nivel numai cu o pregătire deosebită; un alt cîștig substanțial ar fi asigurarea, dintre acești vitrinieri absolvenți de facultate, a unor profesori pentru formarea viitorilor vitrinieri), înființarea unor clase de liceu cu profil vitrinier-decorator și organizarea cenacurilor profesionale, aceste ultime două propuneri, existente, de altfel și în programul de măsuri al MCI.

Nu putem încheia decît sperînd, la rîndu-ne, că dorința trecătorului constăntean va deveni realitate și că nu vom mai putea deosebi vitrinele „de toată ziua” de vitrinele „de concurs”.

ROXANA PAICU ■

Vitrine „de concurs”

Fotografie de VICTOR RADULESCU ■

o asemenea posibilitate de continuare a studiilor. De ce? Pentru — n-aș îndrăzni să-l numesc simplu — motivul că fiecare întreprindere își alege viitorii bursieri după criteriul propriu, căroră, fără a le pune la îndoială corectitudinea, nu ne putem împiedica să le propoșăm — și aici ne însușim opinia participanților la masa noastră rotundă — lipsa de eficiență. O a doua selecție, operată în urma unui concurs desfășurat chiar la școala profesională, după criteriile unei școli de artă, ar modifica, fără îndoială, situația în bine, căci, așa cum arătau cei mai sus citați, a fi vitrinier înseamnă a face reclamă fapt ce obligă la stăpînirea unor elemente specifice plasticii, graficii, arhitecturii și scenografiei. În același timp, însă, sint necesare multe alte cunoștințe; să le

viciului personal sau, în cazurile fericite, direct în subordinea directorului întreprinderii, ceea ce înseamnă că acolo reclamei i se acordă o importanță deosebită.

Meseria de vitrinier-decorator nici nu mai există ca atare în nomenclatorul de meserii, cei ce prestează această muncă fiind încadrați ca lucrători comerciali (cu atribuții de vitrinieri-decoratori).

De 26 de ani, concursul se desfășoară după reguli ferme, menite tocmai să asigure ridicarea gradului de profesionalizare; este vorba, în primul rînd, de prezentarea cu o lună înainte de concurs a proiectelor (schițe, machete) viitoarelor vitrine, ceea ce presupune o muncă de documentare, de concepție. Apoi, tocmai pornind de la ideea că numai vitrina de concurs nu

Note

Cine-a pus cîrciuma-n drum?

Novaci este numele unui celebru sat din părțile Gorjului, un fel de inimă puternică a oierilor din zona subcarpatică a Olteniei, pulsînd într-o geografie de vis. E de la sine înțeles că amintita comună atât de cunoscută pe traseele turmelor și ale oierilor nu are nici o legătură cu restaurantul Novaci, așezat la marginea Bucureștilor, pe bulevardul Prelungirea Ghencea. Restaurantul Novaci nu e găzduit de o clădire istorică și în rețeaua comercială a Capitalei e un punct mai puțin băgat în seamă. Fiind așezat chiar la margine, el a imprumutat ceva din aerul și mentalitatea periferiei, asta și pentru faptul că, fiind mai ferit, controalele sint mai rare, pretențiile mai mici iar obligațiile au coborît pe măsura pretențiilor. Găzduit într-o clădire nouă și așezat pe o arteră care iese din București, restaurantul, destinat inițial servirii mesei în regimul unui bufet expres, s-a transformat într-o cîrciumă desuetă așezată în drumul șoferilor și navetiștilor porniți spre Domnești și spre celelalte comune suburbane ale Capitalei. Șoferi de camioane și autobasculante, căruțași, șoferi de autoturisme și vinzători sau cumpărători întorși de la piață își petrec aici un ceas de

odihnă înainte de a ține piept drumului spre casă. Dar servitul unei mese gustoase într-o atmosferă civilizată a devenit o dulce amintire. Linia pentru mîncare s-a transformat într-un fel de magazie improvizată și prăfuită. N-a rămas la putere decît băutura. Și vin șoferii, căruțașii, tirgoveții și navetiștii și își iau berea de rigoare și de la o bere ajung la mai multe și se încălzesc. Restaurantul devine un fel de birt în preajma căruia se înghesue mașinile iar gardurile se transformă în balustrade pe care stau rezemați mușterii cu sticlele de băutură așezate pe asfaltul trotuarului. Vecinii restaurantului Novaci au ajuns la un fel de război cu clienții. Mașinile parcate care pe unde, blochează șoseaua sau scuipele ulei și motorină pe trotuare și pe sărăcăciosul rond de flori, dispărut și el cu multă vreme în urmă. Un gospodar mai îndărătnic n-a vrut să cedeze acestui asalt și a îngropat zece șine solide din metal pe care le-a protejat cu cauciucuri. Parapeții improvizată destinați spre a-l apăra de camioane și autoturisme parcate aiurea au restrîns terenul de acțiune al mușterilor. Aceștia se întind cu sticlele lor și dincolo de garduri, pe spațiile verzi și blochează trotuarele. În fața restaurantului e o atmosferă de sfîrșitul unui meci de fotbal iar înlăuntrul stau mai ales cei care nu-și mai simt picioarele și nu se mai pot bizui pe ele. Din păcate acest local modern construit în același timp cu ultimele blocuri de la marginea orașului a devenit un fel de loc

de popas al celor care nu se grăbesc spre nicăieri. În toată această atmosferă nu știi a cui e vina mai mare, a mușterilor nepăsători sau a gospodărilor care nu știe să dea locului destinația pe care o merită?

C. NISTORESCU ■

Act incalificabil

Am citit cu mare plăcere articolul semnat de Reghina Văricei în nr. 7 al revistei „Flacăra”, la rubrica „Note”. Faptul că titlul notei este însoțit de semnul întrebării nu este întimplător („O excepție?”) deoarece, de la o vreme în rîndul corpului de controlori al I.T.B. s-au strecurat niște indivizi, de predilecție bruneti, cu apucături de-a dreptul huliganice. Nu-s rare cazurile cînd acești slujbași — care sint obligați să poarte și uniformă — în loc să se comporte civilizată, precum colega lor Mioara Corne, folosesc cuvinte grosolane, brusc chează călătorii dacă nu izbutesc să le arate foarte repede legitimațiile de călătorie etc. Ba, mai mult, s-a ajuns ca unii să stea la pîndă pînă pornesc mijloacele de transport și doar după cîțiva metri parcurși interzic să mai compoziteze cineva, cum s-a întimplat în cazul pe care îl relatez. La stația Prelungirea Ghencea în tramvaiul nr. 41 s-au urcat 7 (șapte) adevărați sau preținși contro-

lori, care au pus ochii pe un tînar de vreo 25—26 ani și după ce acesta și-a scos biletul să-l compoziteze s-au repezit asupra lui și nu l-au lăsat. Apoi, pur și simplu, l-au tirat după ei, la stația Tricodava, făcînd glume și rîzînd, ca și cînd ar fi fost prieteni. După ce vatmanul a închis ușile și a pornit tramvaiul s-au repezit toți la el și au început să-i care la pumni, dar tot cu zîmbetul pe buze. Noi, călătorii din tramvai, l-am rugat pe vatman să oprească, să sîrim în ajutorul celui molestătat, strigîndu-le pe geam controlorilor să-l lase în pace. Dar în zadar... Abia după ce m-am legitimat ca ziarist, la capăt de linie cu ajutorul controloarei de trafic am putut identifica de pe foaia de parcurs doar pe doi. De fapt numai numărul a doi dintre cei 7 a putut fi decifrat, restul numerelor și numelor fiind indescifrabile. Acest lucru s-a petrecut la ora 12,20 în stația Tricodava a tramvaiului 41, turul 9, dar controlorii, după cum a remarcat și colega lor de la capăt de linie, au trecut ora controlului: 13,30. „Așa procedează mușii, căci la două ies din tură și fură din orele de muncă fără rușine, dacă vatmanul nu observă și le tolerează aceasta”. Numerele celor identificați sint: 90932 (sau 90432) și 90474, zice-se că de la Depoul Alexandria. Acest amănunt l-am aflat de la muncitorul Vișan Marin, navetist din Tătăraști, care a recunoscut în unul dintre ei pe același controlor, care pe același traseu l-a bruscă și a vrut cu alți doi să-l tragă din tramvai, obligîndu-l să plătească o amendă

Sfirlează (2)

Cu stimă!

În numărul nostru din 15 aprilie, la sesizarea mai multor cetățeni, inseram o notă în care semnalăm faptul că de mai multă vreme din comerț, ca și din atelierele de reparații, lipsesc paletele agitoare de la mașinile de spălat Alba, Lux. Lipsa acestor piese de schimb, scoate din uz mașini de spălat care mai puteau fi mult timp folosite. Pierdeau cetățenii, nevoiți să-și cumpere o nouă mașină de spălat în loc s-o repare cu cheltuieli minime pe cea veche, pierdea și economia națională, care fabrica mașini fără să fie neapărat nevoie de ele. Cetățeanul cumpăra cai pentru potcoave, în loc să facă exact invers.

În urma notei noastre, am primit din partea Cooperativei „Timpuri Noi” din Sibiu, str. Garoafel nr. 4, un răspuns cit se poate de constructiv, pe care îl reproducem:

„În calitate de vicepreședinte cu producția la Cooperativa „Timpuri Noi” Sibiu, consider că sintem în măsură să rezolvăm problema paletelor agitoare de la mașinile de spălat Alba Lux.

Cooperativa noastră, producătoare a unei game largi de repere componente ale mașinilor de spălat, dispune de dotarea necesară și personal calificat pentru a realiza lunar 2500 bucați de palete agitoare cu condiția de a fi sprijiniți prin intervenția dumneavoastră în a obține fie de la I.M. Cugir armăturile metalice necesare, fie de la UCECOM reparații pentru oțelul inox necesar confecționării acestor armături, pe care ne angajăm să le realizăm (este vorba de o cantitate lunară de 300 kg cu diametru 15).

Intrucît sintem conștienți de necesitatea rezolvării optime a solicitărilor populației, ne vom putea dezvolta capacitatea de producere a reperului în cauză dacă volumul solicitărilor îl pretinde în viitor și vă mulțumim anticipat pentru înțelegerea manifestată în a efectua intervențiile solicitate privind asigurarea materialului necesar producerii armăturilor”. Cu stimă, ing. Maria Peligrad.

Iată, cum ne demonstrează ingineria Peligrad, problema e lesne rezolvabilă. E nevoie doar de inițiativă și de 300 kilograme de oțel inox pe lună. Asta ar salva de la depozitul de fiare vechi, tot într-o lună 2500 mașini de spălat Alba Lux.

Intervenția noastră s-a produs. Mai rămîne să se producă cea a I.M. Cugir sau UCECOM-ului.

OPREA GEORGESCU ■

IRIMIE STRĂUȚ

P.S. O notă bună și pentru articolul semnat de Mihai Stănescu: „Incorectitudinea la patrat” din nr. 10 al Flăcării. O situație identică s-a întimplat la complexul 23 de pe strada Compozitorilor (cartierul Drumul Taberei), unde o femeie care cumpăra „en gros” mălai, a fost pur și simplu lovită pentru că „n-a înțeles” să lase „ciubucul” și i s-a aruncat mărfa pe jos cînd a cerut restul corect. Intervenind în ajutorul femeii, un bărbat care s-a prezentat ca „responsabil al magazinului” (de fapt de mult pensionar), împreună cu sefa de magazin și o vinzătoare s-au repezit asupra mea și doar intervenția cumpărătorilor m-a scos din mina lor. Alertînd organele de control economic de cele întimplite, i s-a aplicat sefei de magazin o amendă de... 200 lei, iar „responsabilului” pensionar i s-a „interzis” de a mai „profesa”. Abia la alte scene similare pe care le-am semnalat ulterior forurilor tutelare s-au luat măsuri de înlocuire a întregului personal de la acest magazin, cu altul nou, care o să vedem cum se va comporta... Deocamdată nu prea sint reclamații... grave...

● În competiția pentru Casa Albă s-au produs, în urma alegerilor preliminare care au avut loc în cursul ultimei săptămîni, unele clarificări. Astfel, la republicani, George Bush, singurul rămas în cursă, are deja asigurate 1296 de mandate pentru convenție, depășind minimul necesar (1139 de mandate). Se apreciază, avînd în vedere și sprijinul public acordat de președintele Reagan, că desemnarea lui Bush drept candidat al partidului republican poate fi considerată certă. La democrați, Michael Dukakis are pînă în prezent 1581 de electori, mai avînd nevoie de 500 (minimul necesar este de 2081). Sînt îndoieli că va putea realiza baremul, dar în cazul că ar face echipă cu Jesse Jackson (care dispune în prezent de 942 de electori) desemnarea lui ar putea fi obținută. Există la democrați și posibilitatea de a fi investit drept candidat un politician care n-a luat parte la preliminarii (se pronunță numele lui Ma-

rio Cuomo, guvernatorul statului New York).

● Președintele Franței, François Mitterrand, a aprobat componența noului guvern, prezentată de primul-ministru Michel Rocard. Principalele portofolii ministeriale au fost atribuite unor reprezentanți ai Partidului Socialist Francez: ministrul afacerilor externe — Roland Dumas; al economiei, finanțelor și bugetului — Pierre Berégovoy; al apărării — Jean-Pierre Chevènement; al educației naționale, cercetării și sportului — Lionel Jospin. Ulterior, primul ministru Rocard a completat lista guvernului cu 15 secretari de stat, dintre care 7 nu sînt socialiști. Între noii secretari de stat figurează și un reprezentant al blocului de centru-dreapta al Uniunii pentru Democrația Franceză. Pe de altă parte, președintele Mitterrand a anunțat oficial decizia sa de a dizolva Adunarea Națională

și de a organiza alegeri parlamentare anticipate la 5 și 15 iunie.

● La încheierea convorbirilor de la Geneva Șevardnadze — Shultz, ministrul de externe sovietic a relevat că după semnarea Tratatului sovieto-american cu privire la rachetele nucleare europene cu rază medie de acțiune, părțile au hotărît ca fără a mai aștepta ratificarea lui să înceapă lucrările pregătitoare privind aplicarea funcțiilor de control prevăzute de acesta. Referindu-se la viitoarea întîlnire sovieto-americană la nivel înalt de la Moscova, Eduard Șevardnadze a apreciat că în cadrul ei va fi realizat un larg schimb de păreri cu privire la relațiile bilaterale și la probleme politice mondiale. Secretarul de stat George Shultz și-a exprimat încrederea că întîlnirea între președintele S.U.A. Ronald Reagan și secretarul general al C.C. al P.C.U.S. Mihail Gorbaciov va constitui un bun prilej pentru impulsivarea nego-

cierilor privind reducerea armamentelor strategice.

● Prezidiul R.S.F. Iugoslavia l-a ales pe Raif Dizdarević în funcția de președinte al acestui organism pe perioada următoarelor 12 luni, iar pe Stane Dolanț în funcția de vicepreședinte pentru aceeași perioadă de timp. Raif Dizdarević și Stane Dolanț și-au preluat funcțiile la 16 mai. Conform constituției țării, președintele și vicepreședintele Prezidiului R.S.F.I. sînt aleși anual, prin rotație, din partea republicilor și provinciilor, potrivit unei ordini fixe.

● Grupul țărilor neutre și nealiniate participante la reuniunea post-Helsinki de la Viena a prezentat un proiect propriu de document final, care urmărește apropierea pozițiilor celor 35 de țări reprezentate, în vederea încheierii reuniunii cu rezultate pozitive.

ION DUMBRĂVĂ

Comentariul săptămînii

Prevenirea conflictelor

Că perioada de după al doilea război mondial a cunoscut numeroase războaie locale și conflicte armate, în care și-au pierdut viața multe milioane de oameni, am arătat cu alte prilejuri. Milioane de morți în timp de pace — iată unul din paradoxurile tragice ale epocii pe care o trăim. Firește, în aceste condiții se poate aprecia că pacea a fost relativă, incompletă, ciunțită, că, pe alte căi, s-a ajuns la rezultate neasteptabile comparabile cu cele ale războaielor mondiale. Fîndcă, se-nțelege, nocivitatea tuturor acestor conflicte consistă în primul rînd în efectele lor apreciate în sine: viețile omenești pierdute, uriașele pagube materiale, imense resurse financiare irosite. În același timp însă, războaiele „locale” mai au o caracteristică deosebit de importantă: ele s-au dovedit cu totul inutile, n-au rezolvat nimic, n-au adus celor ce le-au promovat decît pagube. Fie că a fost vorba de războiul din Coreea, de cel din Vietnam, de conflictele din America Centrală, Africa, Afganistan, Kampuchia și multe altele, nimeni n-a avut de cîștigat, bilanțul general indică pierderi pe toată linia.

Pornind de la aceste considerente, România, președintele ei au militat și militează cu consecvență pentru soluționarea tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state exclusiv pe cale pașnică, prin tratative. „Oricît de îndelungate și de grele ar fi tratativele, sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, negocierile reprezintă singura cale rațională de soluționare a problemelor litigioase dintre state, singura alternativă la folosirea forței și a acțiunilor militare”. Evident, nici stările conflictuale, războaiele în sine, nici demersurile pentru lichidarea lor nu trebuie să constituie pentru diverse țări prilejuri de amestec în treburile interne ale statelor aflate în conflict, de manipulare a situației în propriul lor interes. Totodată, la găsirea și aplicarea soluțiilor se impune participarea țărilor implicate direct, excluderea unor soluții venite din exterior care ar nesocoti atribuțiile și interesele naționale ale statelor în cauză. În acest sens, țara noastră se pronunță, pentru lichidarea de urgență prin tratative a tuturor stărilor conflictuale existente. Astfel, în problema Orientului Mijlociu, este necesar să se ajungă la realizarea unei păci juste și durabile, cu respectarea drepturilor poporului palestinian și cu asigurarea independenței și securității pentru toate statele din zonă. La soluționarea problemei Orientului Mijlociu o contribuție de seamă ar avea-o organizarea unei conferințe internaționale sub egida O.N.U. Apreciind caracterul pozitiv al acordurilor de la Geneva în problema Afganistanului, România consideră că rezolvarea politică a problemei afgane trebuie să asigure dezvoltarea democratică, independența a acestei țări, ceea ce presupune încetarea oricărei intervenții și a oricărui amestec din afară, asigurarea dreptului poporului afgan de a-și soluționa singur problemele sale și de a se dezvolta conform propriei dorințe. Rezolvarea politică este singura rațională, care se impune și în ceea ce privește problema kampuchiană, prin înfăptuirea reconcilierii naționale, retragerea trupelor vietnameze din Kampuchia și încetarea oricărei intervenții străine în această țară, astfel încît să se asigure dezvoltarea democratică, independența, pe bază de neutralitate și nealiniere a Kampuchiei. România se pronunță, de asemenea, pentru rezolvarea pe cale politică, prin tratative, a războiului dintre Iran și Irak, a conflictelor armate din Africa și America Centrală.

Dar, alături de lichidarea focarelor de încordare și război care există în momentul de față, se impune luarea celor mai raționale măsuri pentru ca în viitor să nu mai izbucnească nici o ciocnire armată, nici un război local. Cite conflicte n-ar fi fost evitate și cite vieți n-ar fi fost salvate dacă la apariția unui diferend, a unei disensiuni, părțile, în loc să iasă cu arma în mînă pe cîmpul de luptă, s-ar fi așezat la masa tratativelor. Este cazul ca pe viitor să se facă numai așa, forțele politice, popoarele, în loc să se ocupe de stingerea conflictelor, să aibă în vedere în orice moment prevenirea lor. Omenirea a ajuns la stadiul în care poate să facă acest lucru.

ION D. GOIA

Fragilitatea starurilor

Pentru ce starurile își pierd capul? Atunci cînd extravaganțele celor din domeniul show-biz-ului (lumea spectacolului) occidental par să frizeze somnambulismul, și chiar nebunia, înseamnă că ceva nu este în regulă. Revista „Le Nouvel Observateur” își propune, într-un ciclu de articole, să urmărească aceste extravaganțe ale idolilor și să descu-

freze motivația care se ascunde în spatele lor. Exemplul cel mai edificator este considerat Michael Jackson „un copil de sticlă, pe care și răsufărca ar putea să-l spargă făcînd parte dintre acele creaturi sau acele flori care mor dacă nu mai sînt iubite”. Singurul atu al lui Jackson este de a nu avea nici persistență, nici sex, nici rasă, de a pluti ca un vis. Și totuși s-a vorbit mult în presă despre flirtul lui cu Diana Ross, cu Tatum O'Neal sau Brooke Shields. Aceași presă a relatat pe larg despre fobiile sale, despre frica de microbi, de tot ceea ce poate constitui murdărie, pingărire, despre vegetarianismul său, despre sentimentalismul său. S-a spus că atunci cînd iese în oraș, poartă mască chirurgicală pentru

a-l proteja împotriva poluării! Că nu scoate aproape niciodată din mîini mînușile, deoarece se teme de contactul cu o mină goală mai rău ca de ciună. Suferă de sindromul Peter Pan, fiind „copilul care nu trebuie să crească”. Și totuși, acest Mozart al epocii radioteleviziunii are peste 38 de milioane de discuri vîndute, mai mult decît oricare din starurile prezente și trecute. Noaptea doarme într-un imens tub de sticlă, unde se pompează oxigen. Este convins că aceasta îl regenerează celulele. După cum afirmă revista franceză, Michael Jackson este un fenomen: „Un copil pentru eternitate, fără rasă și sex, dotat cu puteri supranaturale, capabil să iubească oamenii de departe și de a fi iubit. Un copil care nu are nevoie de Dirty Diana („Diana cea murdară”, titlul unui cîntec), nici de toate trivialitățile lumii acestuia. Sindromul Peter Pan profilează deoarece oamenii sînt dornici să viseze, pentru că au nevoie de creaturi inaccesibile, care să nu-i dezamăgească niciodată. Este o nebunie dulce, care cuprinde atît starurile cit și publicul”.

Se numește Madonna Louise Ciccone, dar este cunoscută doar ca Madonna. Născută la 15 august 1959, la Bay City, în apropiere de Detroit, dintr-o familie de imigranți italieni, ea a reușit în numai patru ani, de la lansarea ei furtunoasă în 1983, să devină un star, editînd zeci de discuri de succes și turnînd patru filme. Ce gîndesc aceste tinăre considerată „puternică, frumoasă și hipersensibilă”? Ziaristul Lynn Phillips i-a luat un interviu. Iată părerea ei despre filmele americane: „Cred că cineștii americani nu reușesc să exprime pasiunea și dorința. Pentru ei, pasiunea trebuie să se hrănească cu violență. Nu vreau să turnez filme violente. Sînt atrasă de roluri de femei tari, care nu devin victime. Tot ceea ce fac trebuie să fie o celebrare a vieții”. În tot ceea ce face, Madonna acordă o mare importanță punerii în valoare a omului obișnuit: „Cred că cea mai mare sfidare este să ai un stil, fără ca pentru aceasta să fii bogat, să fi făcut studii înalte sau să ocupi o poziție socială. Am avut o educație foarte mic-burgeză, dar mă identific cu cei care au trebuit într-un moment sau altul al vieții lor, să lupte pentru a supraviețui. Acest lucru colorează caracterul”. Uimitoare opinii ale unui star ce pare cu totul altceva. Madonna, cea care apare pe scenă în toalete ce pot fi caracterizate cel puțin îndrăznețe, a fost cea care și-a crescut frații și surorile, după moartea mamei sale!

În lumea occidentală, sînt necesare tot felul de lucruri pentru a fi un star: telefoane roz, sampanie, blănuri de vizon, piscine în formă de inimă, li-muzine lungi „ca zilele fără caviar”, cum se exprima ironic un comentator, dar și, mai ales, pilule, psihoze, depresii nervoase, alcool, droguri, manii perversiuni, sinucideri. Mai ales sinucideri. În Hollywoodul stelar, nu ard numai lumini strălucitoare. Oricum luminile nu ard pentru toată lumea și nu ard pentru multă vreme. Pentru că aici sînt mai multe „stele căzătoare” ca nicăieri în altă parte. Paginile cronicii mondene sînt pline de numele lor celebre: Marilyn Monroe, victima mitului creat în jurul ei, Frances Farner, Gene Tierney (găsită, într-o zi, pe parapetul ferestrei camerei sale dintr-o clădire din New York, gata să se arunce în gol), Vivien Leigh (legată de fotoliul din avionul cu care călătorea la

Londra, după o criză nervoasă, Rita Hayworth (care se întrebă, la un moment dat, cine este doamna ce se reflectă în oglinda sa), Judy Garland și fiica ei, Liza, Susan Hayward, Clara Bow, Gail Russell și multe alte vieți ruinate sub arsura reflectoarelor popularității. Nici în rîndul bărbaților nu au fost mai puține tragedii: Montgomery Clift, care dorea să se desfigureze, Erroll Flynn, Charles Boyer etc.

Sociologul francez Paul Yonnet explică astfel fragilitatea starurilor: „Există mai multe explicații pentru această vulnerabilitate tot mai mare a vedetelor scenei și stadioanelor. Înainte de toate faptul că acești campioni trebuie să fie monomaniaci, adică să se specializeze la maximum în ceea ce profesază, într-un moment în care, din punct de vedere financiar, ei pot să-și satisfacă o multitudine de dorințe. În numele performanței maxime — hit-parade sau rezultate sportive — li se impune să-și sacrifice plăcerea”. Într-adevăr, într-un recent interviu, Johnny Hallyday, relata că cu cîteva luni înainte de un spectacol important, viața lui devine un infern și trăiește într-o neliniște permanentă, ca un campion înaintea unei competiții decisive. Agenții și antrenorii acestor staruri le cer să renunțe la orice relații prea strînse cu ceilalți. În fine, li se însușează convingerea că trebuie să fie cei mai buni cit se poate mai multă vreme. Itareogi competiția sportivă sau muzicală a fost mai dură ca acum. Mai ales într-o lume în care competiția este o valoare supremă, iar învingșii sînt călcați în picioare, fără menajamente.

ROMEO NĂDĂȘAN

Life-play

În condițiile exploziei de imagini (prin intermediul micului ecran), al îndeplinirii dorințelor cinefililor (filme la domiciliu pe video-casete sau, mai nou, pe video-discuri) și al stîrnirii imaginației datorită folosirii computerului, tandemul imagi-ne-imaginație caută noi tere-nuri, noi subiecte, noi jocuri, noi „împliniri” electronice. Chiar dacă n-o să credeți veți afla că o firmă specializată a realizat videocasete care oferă posibilitatea de a vă simți ca și cum ați fi posesorul unui cîine sau, după caz, al unei pisici. Programul este astfel conceput, încît cîinile (pisica) video să răspundă și unor comenzi dacă ele sînt date într-o anumită ordine. Cînd vă plictisiți nu trebuie decît să apăsați pe butonul „stop”. Nu tu plimbare, hrană, vaccini, etc. Fără nici un fel de bătaie de cap. Totul nu este decît un joc. Afacerea pare a fi deosebit de prosperă așa încît, la orizont se întrevăd deja perspectivele unor noi programe: videosot (soție) ! (Aceasta pentru că Video-baby a și fost realizat).

Dacă ar fi să ne luăm după îndemnul marelui Will („imaginați-vă, imaginați-vă, imaginați-vă!”) gîndurile ne-ar putea purta spre video-prieteni (ă), video-întîlnire...

Oricît de electronici am deveni să sperăm că vom rămîne la plăcerea stringerii de mînă (autentică !) sub pomii înfloriți ai lunii mai.

DAN DĂNUȚ DORU

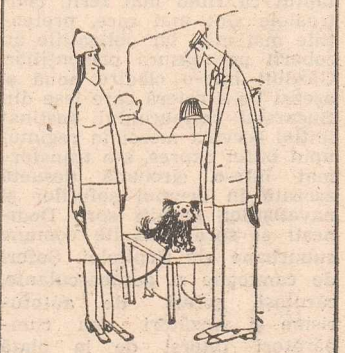
Drogații criminali

Drogul ucide tot mai mult cu mină armată. Bineînțeles, continuă să facă victime excesul de drog, superdoza dar, în plus, deși nu s-a făcut încă o statistică oficială, numărul oamenilor ucși de toxicomani prada furiei demențiale a crescut în progresie geometrică. Îmbunătățirea marcantă a activităților de combatere a traficului și consumului de droguri în S.U.A. i-a făcut pe traficanți să caute noi piețe de desfacere în Europa, mai ales în Italia, R.F.G. și Elveția. Francesco Bruno de la Universitatea Sapienza din Roma, autorul unei vaste lucrări asupra abuzului de droguri, consideră că în Italia răspîndirea acestora se desfășoară după o curbă exponențială. Drogul nu mai este doar pentru elite, a devenit de masă. Rațiunile sînt multe. Saturarea pieței de heroină, supraproducția de cocaină în țările producătoare, criza dolarului care i-a făcut pe traficanți de narcotice să-și orienteze investițiile spre mărci vest-germane și franci elvețieni, monede scotite mai sigure. Un lucru e cert: Europa este aproape de boom-ul care a făcut ca S.U.A. să numere la ora actuală 10 milioane de consumatori obișnuiți de droguri. De ce drogul induce violența?

Prof. Eugenio Paroli, directorul Institutului de farmacologie al Universității din Roma consideră că „unele amfetamine pot trezi un oarecare mister Jekyll pe care mulți oameni îl disimulează, activînd și eliberînd impulsurile agresive care în condițiile stresului emotiv pot împinge subiectul spre omucidere”.

Cîteva exemple recente nu lasă nici un fel de dubii asupra puterii pe care pulbera albă o are asupra psihicului uman. La Roma un boxer scos din ring de drog a fost ucis cu bestialitate de prietenul său cocainoman care refuza să-și mai împartă doza cu el. La cîteva zile de la acest episod, tot în capitala Italiei se petrecea un alt fapt abominabil. Andreea Salvatore de 22 de ani își ucide ambele bunici — maternă și paternă — pentru că-i refuzaseră banii pentru doza cotidiană. Lista poate continua cu încă multe cazuri — Massimo Smeraldo ucide un șofer de taxi pentru bani, Antonio Zarlega, 26 de ani încearcă să-și înjunghie mama în timpul unei crize de abinență, la Caserta un lată este ucis în somn de fiul toxicoman. Și alții, și alții de care instanțele judecătorești italiene sînt sufocate. În absența datelor oficiale, un grup de experți din Lazio a întocmit un studiu în care sînt analizate

Lumea se amuză

după N.B.I.

efectele traficului și consumului de droguri în ultimii 8 ani. 800 de pagini consacrate fenomenului toxicomaniei sub toate aspectele sale scot în evidență, printre altele, faptul că 70 la sută din delictele comise pe întregul teritoriu italian sînt determinate de drog. Dintre acestea, mai bine de 92 la sută din furturile de stradă, 88 la sută din spargerile de mașini, 68 la sută din furturile din apartamente, 74 la sută din spargerile de birouri și bănci și 98 la sută din loviturile însoțite de crime! Alfonso Di Nola, un distins antropolog, aprecia că „abuzul de cocaină la subiecții cu psihic lăbil și înclinații spre sadism și omucidere determină activarea acestor determinări. Dacă la asta se adaugă pornografia, ritualurile execuțiilor mafioate, revistele sado-maso, cinematograful violenței, atunci se obține un cocktail ucigător, care poate declanșa oricînd un carnagiu“.

IOAN ROȘCA ■

Si totuși, liniște

Nimeni nu-și inchipuie că cineva pornește la drum cu creștină nestrămătată că va pierde. Dacă și-au pus în cap să lanseze caseta numerică, e clar că producătorii japonezi au avut în cap, conturată, victoria. Numai că la contactul cu pămîntul, aceasta nu prea pare îndejuns de bine conturată. Aparent, discul compact și caseta compactă sînt două ramuri ale aceluiași trunchi care vorbesc aceeași limbă. În realitate, dialogul — perfect — dintre ele comportă translator, cu toate cheltuielile care decurg din discuția prin intermediar. Cu alte cuvinte, pentru a ajunge de pe discul numeric — pe caseta numerică — este nevoie, la primul punct de o decodificare, în analog, și de o reconversie, în numeric, la magnetoscop. O schimbare de voce care atrage după sine inevitabil pierderea de calitate. Deci posibil dar cu cheltuială.

Are mai puțină importanță cum se vor alege apele în planul avantajelor materiale și al ciștișului moral. Importanță rămîne schimbarea în bine pe care o anunță această frămîntare pentru primul, acum, pe tabla

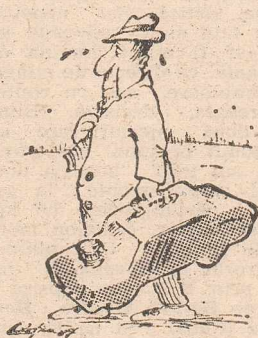
de șah a numerizării. Sistemul D.A.T., făcut de japonezi să ferească pe oamenii de gust în materie de video, are două forme de expresie. Una este varianta cu cap de înregistrare rotativ, descendent direct din magnetoscopul știut din care pricină s-a dovedit și mai ușor de pus la punct. E drept, primul magnetoscop pus la punct la Londra în 1965 avea nevoie de 17 km. de bandă magnetică pentru o oră de înregistrare. Problema a fost rezolvată apelînd nu la un singur cap magnetic de înregistrare, ci la mai multe. Cu o viteză relativă a benzii de circa 3 m/s, pentru două ore de înregistrare sînt suficienți 60 m de bandă. Aproape de șase ori mai puțină decît la caseta clasică.

Alternativă, deși ne întoarce la tehnologia capului fix, dar oferind o performanță notabilă: 90 minute de înregistrare pe 250 m de bandă. Cum? Dispozitivul de înregistrat este în fapt compus din 22 de capete miniaturale fixe, 20 folosind pentru sunet și 2 pentru indexaj și corecție. Banda se folosește, ca și la casetofon, pe ambele semipiste, prin întoarcere. Utilizarea dintr-o singură trecere este posibilă cu un dispozitiv format din 44 de capete minuscul.

Frămîntarea privind trecerea înregistrărilor de pe discul compact pe caseta numerică rămîne pe rol. Nu doar, cum spuneam în glumă, pentru braconierii genului, ci în primul rînd în cadrul celor preocupați de valorificarea potențialului imaginatizat în noua reprezentare tehnică. Producătorii europeni „Philips“ pretind că pierderea de calitate pe traseul disc-compact-casetă n-ar însemna cine știe ce. Dar nu e vorba numai de scăderea în intensitate. Contactul benzii cu dispozitivul magnetic de înregistrare introduce zgomot de fond. Electronica magnetofonului, mai complicată de fel decît a discului, incumbă posibile surse distorsiune. În plus, preluarea sută la sută a calității casetei numerice implică tehnică de ascultare de înaltă finete pe care nu mulți o au. Ceea ce reprezintă, în bugetul amatorului de așa ceva, o poliță suplimentară față de suma înghițită pantagruelic la această oră de magnetoscopul însuși. Motive de liniște, deci, pentru caseta și magnetoscopul video tradițional.

NEAGU UDROIU ■

Racul

RADU CLEȚIU ■

- Nimeni nu se poate depăși fugind de el însuși.
- După părerea ciuperii, clorofila este o boală.
- Cloșca nu poate zebra cit cucul, dar își oblojește cu aripile sale ouăle.
- Sănătatea sedentarului obosește repede.
- Prăpăștiile par mai adînci cînd sînt încercate cu toaigul.
- Pentru țărițe nici-o sită nu e bună.
- Nu-ți pune ochelari doar pentru ochii lumii.
- Pe fluviul peste care se construiesc poduri, se navighează mai în siguranță.
- Bărbatul care cucerește greu o femeie, îi devine prizonier.
- În focul viciilor puțini oameni se înroșesc.
- Privite din unele unghieri și trecătoriile par prăpăstii.
- Uneori, lacrimile sînt izvorul în care te speli pentru a ieși cu fața curată.
- Pe timp de furtună și asfințitul soarelui trece neobservat.
- Prin ușa deschisă de ispită se furizează afară plăcerea.
- Omul vicios se laudă, cel virtuos este laudat.
- În umbra îndoilei își face cuib lumina.
- Copiii au dreptul să se joace de-a războiul, dar oamenii nu au dreptul să se joace de-a pacea.

M. PETRESCU-REDI ■

Grădini suspendate moderne

Pentru a scăpa de zgomot, agitație, gaze de eșapament și peisajul de beton, locuitorii marilor orașe din R.F.G., în timpul lor liber, se refugiază în diferite locuri din împrejurimi. În vederea micșorării acestui veritabil

exod, municipalitatea încearcă să înlăture, printr-o arhitectură ecologică, monotonia betonului și sticlei realizînd oaze verzi, în cele mai diferite locuri unde să se poată găsi un loc de odihnă și să se poată respira un aer mai curat. O astfel de construcție împotriva zgomotului și murdăriei este și podul numit „al florilor“ din orașul Mainz, care ar fi putut rămîne un simplu pod, dacă imaginația și hărnicia nu și-ar fi spus cuvîntul. Aici, într-o dimensiune mult redusă, s-a încercat să se reediteze parțial vestitele grădini suspendate, așa cum se vede în imagine.

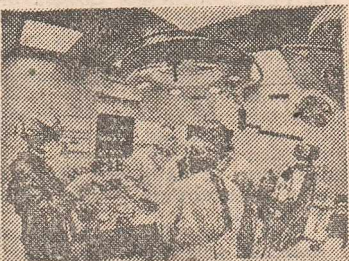
Intestine sudate magnetic

Viața unui om, îndeosebi cînd a fost accidentat, depinde adesea de promptitudinea unei intervenții chirurgicale, mai ales cînd leziunile sînt la intestine. În afară de faptul că nici o sudură nu este perfect etanșă, din punct de vedere biologic, la rănilor existente se mai adaugă și traumatizarea cauzată de bisturiu, ceea ce duce uneori la complicații postoperatorii. Doctorul Nicolai Kanchin, profesor la Institutul de urgență din Moscova, a inaugurat o nouă metodă. După ce grosul operației asupra intestinului s-a terminat mai rămîne să se execute cusătura. Chirurgul în loc să la acul și

ata, necesară în asemenea cazuri, așază de o parte și de alta a intestinului cite un rondel de cauciuc siliconic, neutru din punct de vedere biologic, în care sînt plasați magneti. Apoi apropie cele două capete de intestin și „cusătura“ este realizată. Forța de atracție a magnetilor este astfel aleasă încît „lipitura“ să fie sigură. După 7—10 zile pereții intestinului se sudează iar rîndelele, împreună cu partea necrozată, sînt elimi-

BREVIAR

nate, pe cale naturală. Bolnavii, precizează doctorul Kanchin, se pot alimenta la citeva ore după operație, fapt ce face ca restabilitatea lor să se producă repede, iar prezența magnetilor în orga-

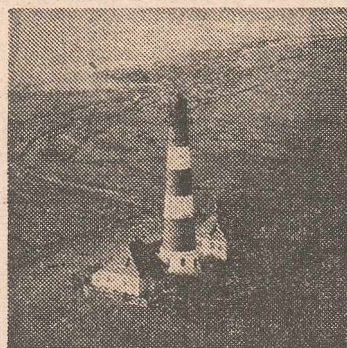

nism nu a dus la descoperirea unor efecte nocive. Noua tehnică a fost aplicată pînă acum în U.R.S.S. la peste 100 de operații, cu rezultate bune. În imagine un moment din timpul operației.

Insule plate

De-a lungul litoralului sudic al Mării Nordului există un peisaj unic în lume, numit „Watt“ sau „Waltenmeer“. Este vorba de o fisie îngustă, cuprinsă între mare și uscat, care

în același timp nu este nici una, nici alta. De două ori pe zi aici alternează fluxul și refluxul. În timpul refluxului Wattul, format din insule plate, te invită la plimbări lungi, dar numai desculț, prin nămolul cafeiniu ce se întinde pe zeci de kilometri. Cu venirea fluxului totul se schimbă. Întîi apa pă-

trunde încet prin canalele numite „priele“, la marginea cărora se tolănesc focile, apoi marea, împingînd fulgi de spumă, se năpustește asupra Wattului, aducînd cu ea creveți, crabi și puiet de pește. Viermii și moluștele, ce trăiesc în mil, își reiau activitatea în momentul în care ascunzișurile lor sînt inundate iar tiparul și cambula își găsesc prada, cu ușurință, în apa adîncă pînă la genunchi. O imagine tipică peisajului acestor insule inundabile este uneori un far, ca și cel din imagine. Cîndva ele au fost locuite, oamenii încercînd să le apere de urgia mării, prin diguri. În 1634 din 9000 locuitori ai insulei plate Nordstrand sînt luați de valuri, ce rup digurile, 6400. În 1825 din 260 locuințe de pe insula Halling, marea lasă în picioare doar 27, care și ele sînt parțial distruse. Azi bălăia omului cu natura continuă, noi diguri fiind construite în jurul acestor insule plate, pentru a se putea smulge mării mari întinderi de pămînt roditor.

AUREL DIANU ■

Universul muzicii

Mereu la modă

„C'mon Everybody“, un mare succes al anului 1959, în interpretarea originală a lui EDDIE COCHRAN, reapare în clasamentele muzicale ale anului 1988. Undeva, în dosarele prăfuite ale anilor '50, aflăm despre Eddie Cochran: interpret vocal, chitarist, compozitor, născut în Oklahoma City, octombrie, 3, 1938. S-a remarcat în scurt timp, datorită vocii și interpretărilor originale la chitară sa preferată, „Gretsch semi acoustic“. Primele succese de top, „Sittin' in the Balcony“ și „Summertime Blues“, apoi cîteva apariții pe marele ecran i-au asigurat notorietatea, devenind idol al tinerei generații. El și cu Gene Vincent erau la vremea aceea vedetele rock'n roll-ului. În anul 1960, cei doi, în culmea gloriei, întreprind un lung turneu în Marea Britanie. După multe și oboseitoare concerte, au hotărît să facă o pauză — o scurtă vizită acasă, în Los Angeles. Era 17 aprilie 1960. Toate posturile de radio din Anglia transmiteau „hitul“ momentului, „Three Steps to Heaven“, în interpretarea lui Eddie Cochran. Deodată muzica se întrerupe brusc: „astăzi, 17 aprilie, Gene Vincent și Eddie Cochran, aflîndu-se în drum spre aeroportul din Londra, au suferit un grav accident de automobil“. După o scurtă tăcere, amănuntele: „Gene Vincent a fost internat, grav rănit, Eddie Cochran a încetat din viață“. La numai 21 de ani, Eddie Cochran urca mai repede decît s-ar fi așteptat treptele spre eternitate. Au rămas vocea și minunatele acorduri ale chitarei sale. Se confirmă desființarea grupului „Frankie Goes to Hollywood“. Solistul vocal Holly Johnson se separă definitiv de trupă urmînd o ca-

rieră solo. Despre ceilalți membri nu se știe nimic. ● Eddie Grant reîntră în topuri după o lungă absență. Noul său cîntec, „Gimme Hope Jo Anna“, este un mesaj adresat populației de culoare din Africa de Sud. Născut în Guyana Britanică, la 5 martie 1948, pe numele său adevărat Edmond Montague Grant, celebrul interpret vocal, chitarist, keyboarder, compozitor, a devenit astăzi un luptător activ împotriva rasismului. ● Iată și un top ceva mai ciudat, întocmit de britanici fără nici o legătură cu notele muzicale, ci cu banc...notele aflate în posesia interpretilor: 1. Paul McCartney (aprox. 80 milioane dolari), Elton John (40 milioane), Phil Collins (20), Mick Jagger (18), George Harrison (14), Freddie Mercury (12). ● Altfel stau lucrurile în clasamentele muzicale întocmite de BPI (British Phono Industry). Au fost decernate premii, un fel de Oscaruri în muzică, după cum urmează: ● Solist internațional — Michael Jackson ● Grup internațional — „U 2“ ● Solist britanic — George Michael ● Grup britanic — „Pet Shop Boys“ ● Disc single — „Never Gonna Give You up“ (Rick Astley) ● Album — „Nothing Like the Sun“ (Sting) ● În ultimul timp, în muzica ușoară românească sînt foarte la modă cuplurile. Formula este simplă: soțul compune, soția cîntă. Iată două exemple recente: Cornel Furcu — încredințată Mirelei Voiculescu — Fugaru ultima sa creație, „Oameni nu uitați“, iar Stela Enache lansează în toată două noi compoziții semnate de Florin Bogardo: „Diminețile mele“ și „Nu pot să te uita“.

MIRCEA ZANE ■

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Arbori

ORIZONTAL: 1) Denumirea unor arbori din ținuturile calde, cu scoarță aromată, din care, în 1540, bancherul german Fugger a aprins în fața lui Carol Quintul un mănunchi de vreascuri ca semn de recunoaștere a stimei pe care o avea față de puternicul împărat. 2) Piesă la jocul de șah — Arbore rășinos din familia pinaceelor care se pare că deține recordul de înălțime în lumea vegetală, un exemplar din statul Washington (S.U.A.) atîngînd 117 m și un diametru de 4,5 m. 3) Poet român (Tudor; 1880—1967), autorul poeziilor: „Un plop uscat“, „Stejarul și trestia“, „Porcul și stejarul“ etc. — Întrări. 4) Nicolae Manolescu — A lucra pămîntul — Numele dat unor arbori din familia betulaceelor, cu flori în amenți (sg.). 5) Abreviație pentru boala numită și theilerioză (veter.) — Lemn tare, de culoare închisă, obținut din arbori exotici, în special din abanos. 6) Zgură — Prenume feminin — Olga Copăceanu. 7) Poet român (Octavian; 1881—1938), autorul poeziilor „În brazi“ și „Stejarul“ — Firidă. 8) Ușițe! — Arbore exotic din boabele cărui se prepară ciocolata — Trunchi de tisă! 9) Cultivator de in — Sud-Sud-Est (abr.). 10) Localitate în Japonia (insula Honshu) — Arborele lui Eminescu — A locui. 11) Arbore rășinos cu frunze lungi în formă de ace — Arbore înalt, cu frunzele crestate adînc, al cărui lemn tare este folosit în industria mobilei.

VERTICAL: 1) Poet român (Nichita; 1933—1983), autorul poeziei „Vulpea moartă lingă arborele tăiat“ — Miros speci-

fic. 2) Arbore din familia palmierilor, cu frunze mari de 2—3 m și fructe comestibile — Arbore din familia taxaceelor, cu lemn foarte prețios, folosit în sculptură și timpărie fină. 3) Organizare (presc.) — Arbore din pădurile noastre, al cărui fruct poartă numele de jir — Proeminentă pe trunchiul unui arbore. 4) Riu în India — Arbust din frunzele cărui se extrage cocaina. 5) Perioadă mare de timp — Localitate în U.R.S.S. 6) Altă localitate în U.R.S.S. — Suc rășinos al unor arbori din Extremul Orient, din care se prepară o soluție pentru lustruit mobilele — Emil Păltineanu. 7) A urca — Dinșii — Din acest continent este originar arborele de cafea. 8) Oana Goruneanu — Numele dat lemnului de culoare neagră al unor arbori exotici. 9) Fructele alunului — Răsărit. 10) Arbori care produc rășină — O jumătate de tisă! 11) Măgăruș — Arbore originar din Europa mediteraneană, ale cărui fructe se consumă coapte.

Dictionar: EAF, SLAC, ISO, RAHA, GART, IDZA.

GHEORGHE BRĂȘOVEANU ■

Dezlegarea careului „Despre educație“

SENECA; ACAS; AMABILITATE; LIS; PAVEL; R; UL; BAI; NEVA; T; DAR; ET; OT; AMICIS; IOLA; R; DOU; B; MT; ETERN; PUR; AG; RR; AURELIU; TEOGNIS; ARS; CITIT; ESTET.

„Centura de aur“

Doar trei medalii

Și iată-ne ajunși, după aproape o săptămână de box, în ziua galei finale a „Centurii de aur“, ediția a XVII-a, ediție de înalt nivel, afirmație întărită nu numai de însăși calitatea meciurilor sau de cariera de vizită a combatanților, ci și de numărul mare al spectatorescilor care au umplut până la refuz, în ultimele trei gale (semifinalele și finala), uriașă sală a Palatului Sporturilor și Culturii.

Să relatăm, însă, gala finală, oprindu-ne cu precădere asupra prestațiilor boxerilor noștri, prezenți în 9 din cele 12 meciuri. Așadar, la categoria semimuscă (48 kg.) s-au întâlnit bulgarii **Ivailo Marinov**, fost campion mondial și european, și **Krasimir Ciolakov**, actualul campion european. Un meci de zile mari, o adevărată lecție de box între doi stilisti pentru care pugilatul nu mai are nici o taină. A învins, în pofida celor 28 de ani ai săi, **Ivailo Marinov**. Nici în următoarea finală, la categoria muscă (51 kg.) n-am avut reprezentant, centura fiind disputată între **Vedat Tutuk** (Turcia) și **Serafim Todorov** (Bulgaria).

Cu trofeul
pe masă

(Urmare din pag. 24)

mosul **Raimundas Valuskas**, dar de pe teren iese alt jucător, nimeni din cei în drept nu observă și, cind toți ai noștri erau în atac, **Kaucikas** interceptează o minge și înscrie golul ce avea să fie al victoriei gazdelor. Deși au mai avut mingea vreo 15 secunde, băimărenii n-au mai găsit resurse să egaleze, într-un final de partidă cind multă lume întreba de calmante pentru inimă.

Finala mai are două reprize. Desigur, **Minaur** ar fi putut termina învingătoare această partidă, dată fiind cea diferență de 5 goluri la care a condus în două rinduri. Dar nu știu dacă o victorie în această primă manșă n-ar fi adus în tabără jucătorilor noștri o prematură relaxare, considerind cupa ca și câștigată. Rezultatul este mai mult decât favorabil obținerii trofeului, mai ales că **Minaur** are recentă în memorie experiența câștigării jocului de acasă la două goluri, după o înfringere (la Barcelona) doar la un gol. Dar tot ei știu că această diferență minimă de scor se reface mult mai greu, intrucît adversarii vor veni, ca și spaniolii, cu ideea clară de a juca la câștig. În plus, e de reținut faptul că **Granitas Kaunas** n-a pierdut în această ediție a Cupei I.H.F. nici un joc în deplasare, egal 18 la **Gummersbach**, egal 22 la **Nîmes**, egal 20 la **St. Gallen** — orice alt avertisment este de prisos!

Aplauze publicului din Baia Mare. De regulă, publicul este cel care aplaudă. De data aceasta aș vrea ca inimosii suporterii ai echipei **Minaur** să fie cei care primesc aplauze pentru fidelitatea, pasiunea și abnegația cu care știu să-și însușească și încurajeze echipa favorită. La **Kaunas** au fost 60 de asemenea suporterii. Datorită lor, publicul local a devenit adesea neputincios, sala fiind dominată de răscălatul „Mi-na-ur!“, purtat, și aici, peste munți, de același fierbinte patriotism care irumpe în mod obișnuit în sala „Dacia“ din Baia Mare. Am înțeles, o dată în plus, că forța acestei echipe e dată și de suporterii săi, că dragostea și atașamentul necondiționat al acestora constituie seva lăuntrică din care handbalul băimărean își extrage energia, prospețimea, dorința permanentă de victorie. Ea **Kaunas** am întâlnit băimărenii fierciți, răgușiți, dar gata să povestească meciul fază cu fază; răvășiți de atmosfera partidului, dar, totuși, fierciți. Sper să-i revăd la fel și duminică la amiază.

Campionul bulgar, laureat cu titlul de campion european de juniori, ediția din 1986, ne-a impresionat prin inteligența cu care, în defensivă fiind, a stopat atacurile furibunde ale adversarului. Așteptată cu un deosebit interes, finala categoriei cocoș (54 kg.) a adus în ring primul boxer român calificat în finală, **Nicolae Iancu** (A.S. Centrala industrială Victoria București). Ca și în semifinală, cind l-a învins la capătul unui meci entuziasmant pe **Hdrian Hvicea** (U.R.S.S.), un reputat pugilist, medaliat cu argint în campionatul de anul trecut al țării sale, **Nicolae Iancu** (admis în ultima clipă să participe la „Centura“) a avut ca adversar tot un boxer sovietic, pe **Sergei Ufimțev**, vicecampion pe acest an al țării sale. Deși a aruncat în luptă întreaga sa energie, **Nicolae Iancu** n-a reușit să-și adjudece mult învidiatul trofeu, victoria revenindu-i boxerului sovietic cu o decizie foarte strînsă, 3-2. În meciul următor, la categoria pană (57 kg.), **Daniel Dumitrescu**, una din marile speranțe ale boxului nostru, care nu s-a lăsat impresionat de cartea de vizită a adversarului său, **Ramon Ledon Gonzales**, campion al Cubei în anul 1985, locul al doilea la Jocurile Americii Centrale, câștigător al citorva importante turnee din Europa, cum ar fi Intercupa-1988. După o primă repriză de studiu, în care cubanezul a încercat să-și impună stilul, dar a fost contrat cu exactitate și promptitudine, **Daniel Dumitrescu** a trecut la atac, surprinzându-și adversarul prin viteză, deplasare în ring, și nu în ultimul rind, forța loviturilor. Mai eficient și mai rapid în clincuri, cu un croșeu de dreapta necruțător, **Daniel Dumitrescu** își trimite de două ori adversarul la poartă și, în exclamațiile unui public care a urmărit meciul în picioare, câștigă clar, cu o decizie de 5-0. Un meci superb, electrizant și o victorie românească strălucitoare. Din păcate, în meciul următor, la categoria semiușoară, (60 kg.) unde ne puneam mari speranțe în fostul campion mondial de juniori, **Daniel Măeran**, un boxer pe care adeseori l-am lăudat pentru tehnica și eleganța boxului său, am fost obligați să asistăm la o rușinoasă înfringere, prin descalificarea boxerului nostru pentru țineri repetate, decizie justă a arbitrilor de ring, chiar dacă publicul a contestat-o îndelung. E adevărat, învingătorul lui **Măeran**, cubanezul **Mario Enrique Yribarren** lovește foarte puternic și este deosebit de combativ, dar nu într-atît încît **Măeran** să nu găsească altă posibilitate de a-l stopa decât obstrucția. Venit prea tîrziu la lot, cu o pregătire fizică insuficientă, **Măeran**, un boxer de real talent, a dezamăgit.

Nici la categoria următoare, ușoară (63,5 kg.) n-am avut parte de o victorie românească,

Giani Gogol fiind învins la puncte de **Erik Akimov**, fost campion al U.R.S.S. în 1985. Numai că lui **Giani Gogol** nu i se poate reproșa decît faptul că a angajat lupta prea de aproape, tactică total nepotrivită în fața unui adversar pe care l-ar fi putut domina de la distanță, cu directe de stînga, de întîmpinare, sau cu contre de dreapta, decisive. După aceste două meciuri care au nemulțumit profund numerosul public, am trăit bucuria unei victorii entuziasmante: la categoria semimijlocie (67 kg.) **Francisc Vastag**, campion mondial de juniori, titlu obținut anul trecut la Havana, îl învinge prin K.O. în repriza a doua, pe **Berto Alfonso Hernandez** (Cuba). Și iarăși una rece, după extraordinarul meci făcut de **Vastag**, ne pregăteam, cu alte cuvinte pentru o nouă victorie românească, pe care urma să o semneze **Rudel Obreja**, dar spre surpriza noastră, evoluind la fel de confuz ca și în semifinală, cind a trecut cu greu de un boxer sovietic, **Rudel Obreja**, cu o conștientă fizică precară, a cedat nepermis de ușor în fața lui **Vicenzo Nardiello**, campion al Italiei și vicecampion european, ediția 1987. Cu toate titlurile de mai sus, **Nardiello** nu ni s-a părut un boxer de clasa pe care i-o atribuiam lui **Obreja**. Acestor două surprinzătoare dezamăgiri, numite **Măeran** și **Obreja**, i-au urmat altele două, intrucîtva scontate, **Doru Maricescu**, aflat la sfîrșit de carieră (felicitări pentru modul exemplar în care s-a bătut să ajungă în finală) și **Vasile Damian** (a făcut tot ce i-a stat în putință, dar adversarul din finală a fost mai bun, mai tare) au pierdut la **Victor Karpushin** (U.R.S.S.) și respectiv, **Jorge Gonzales** (Cuba). La categoria grea, un meci în familie ca să zicem așa, între sovieticii **Victor Aksonov**, campionul pe acest an al țării sale, și **Ramazan Sabiev**, campionul din '86 și '87. După două reprize în care au boxat, vorba unui spectator, ca în luna de miere. **Sabiev** a trecut mai hotărît la atac și a câștigat cu 5-0. În fine, la supergreu, **Miklos Paisz** (Voința Cluj-Napoca) cucerește cea de-a treia centură de aur pentru boxul românesc, învingîndu-l fără drept de apel pe bulgarul **Petar Stoimenov**, după ce, cu un puternic uперcut de dreapta, și-a trimis adversarul la poartă. Felicitări boxerului clujean pentru hotărîrea cu care a abordat meciurile din acest turneu la capătul căruia a intrat în posesia centurii de aur.

Acestea fiind zise, prima concluzie ce se poate trage este aceea că doar doi boxeri români, **Daniel Dumitrescu** și **Francisc Vastag**, și-au cucerit bilete pentru Olimpiada de la Seul, urmînd ca viitoarele pregătiri, din care nu vor lipsi, desigur, și confruntările din ring, să ne convingă de pregătirea fizică și, de ce nu?, pregătirea psihică a celorlalți componenți ai lotului olimpic. Dar asupra acestor probleme vom reveni cît mai curînd cu putință.

VICTOR NIȚA ■

Civilizația sportului

Într-o după-amiază, pe Dinamo

Clubul sportiv **Dinamo București**, a împlinit recent 40 de ani de existență. Ne asociem celor care, la timpul potrivit, i-au felicitat pe purtătorii culorilor alb-roșii pentru ceea ce au făcut în folosul sportului românesc, urîndu-le „La mulți ani“ și cit mai multe succese spre gloria sportivă a clubului și a țării.

Momentul aniversar a fost marcat prin diverse manifestări. Una dintre ele s-a derulat luni, pe stadionul din șos. Ștefan cel Mare, în prezența unui număr record de spectatori. Am revăzut, cu această ocazie, multe din fostele vedete ale fotbalului românesc. Unii dintre campionii de altădată s-au mai „împlinit“ la trup, alții au mai albit, dar entuziasmul lor, pasiunea lor, dragostea lor pentru fotbal au rămas aceleași.

„Cuplajul amintirilor“ în care au evoluat peste 40 de ex-internaționali a fost precedat de o partidă între ziaristii sportivi care ne-au dovedit că știu să joace la fel de bine cum scriu. Mă rog, au mai fost și excepții din motive de „gabarit depășit“ sau de specialități diferite: un excelent cronicar de rugbi a făcut cîteva placaje, un cunoscut cronicar de box a intrat uneori în... clincuri, iar cei specializați în baschet și handbal au cam pus și mina pe mingea de fotbal. S-au jucat două reprize pînă a venit **Salvarea** (adică fluierul final), miza era foarte mare (învingătorilor li s-au promis două săptămîni de concediu... medical) și ambele echipe au aplicat un sistem tactic nou, cunoscut sub inițialele D.V. (De-a valma). Comentarii meciului au glumit pe seama colegilor lor, unii dintre aceștia s-au mai supărat, majoritatea însă, cei cu simțul umorului, s-au amuzat și totul s-a terminat cu bine mai ales că în ultimul meci al după-amiezii, **Rică Răducanu**, acest personaj de legendă din fotbalul românesc, a dat un adevărat recital de virtuozitate și umor înscriind, ca virf de atac, gol după gol din execuții pe care le vedem rar chiar și în meciurile primei divizii.

Activitatea în țară

● **TURNEUL INTERNAȚIONAL AL ROMÂNIEI**, aflat la cea de-a 27-a ediție, se bucură de o participare valoroasă. Alături de cei mai buni șahiști ai țării noastre: **Florin Gheorghiu** (2535), **Mihail Ghindă** (2500), **Parik Ștefanov** (2500), **Ovidiu Foișor** (2495), **Mihail Marin** (2490), **Constantin Ionescu** (2450) și **Valentin Stoica** (2440), îndrumați permanent de antrenorul coordonator al lotului, **Emanuel Reicher**, evoluează oaspeți din străinătate cu o excelentă carte de vizită: marii maeștri **Evgheni Vasilev** (U.R.S.S.) și **Wolfgang Unzicker** (R.D.G.) și maeștrii internaționali **Elizbar Ubilava** (U.R.S.S.), **Hans Grünberg** (R.D.G.), **Petr Haba** (Cehoslovacia) și **Dragan Kosici** (Iugoslavia). Coeficientul Elo mediu al turneului (2480 puncte) clasează competiția în categoria A-X-a (!) F.I.D.E., categorie atinsă pentru întâia oară în acest tradițional concurs. Normele pentru titluri internaționale comunicate de arbitrii internaționali (prezenți în „Salonul roșu“ de la Hotel „Europa“ din Eforie Nord, locul confruntărilor), **Constantin Ungureanu** și **Petrică Seimeanu** sînt 8 puncte pentru mare maestru și 6 puncte pentru maestru internațional. În absența regretabilă a marelui maestru **Mihai Subă** se joacă în „13“, fiecare jucător revenindu-i un număr egal de culori: alb-negru. Cu ambiția atingerii normei de mare maestru, în prima parte a desfășurării rundelor, jucătorii români au schimbat pe rînd ștafeta în conducerea clasamentului: **Valentin Stoica** și **Parik Ștefanov**, dar startul bun nu s-a concretizat într-un joc calitativ de durată. Profitînd de lipsa de implicare în joc a campionului țării, **F. Gheorghiu** (autor a șapte egaluri din șapte posibile !), și de momentul de criză al celorlalți jucători români, la cîrma turneului s-au instalat după șapte runde **E. Ubilava** 5 p. W. **Unzicker** și **D. Kosici** 4,5 p.

● **FESTIVALUL TINERETII ȘI AL PĂCHII** va avea loc la Timișoara în luna iulie reunind într-o primă formă organizatorică un campionat mondial rezervat juniorilor sub 16 ani și copiilor pe categorii de vîrstă sub 14 ani, sub 12 ani și sub 10

ani. Au luat sfîrșit turneele de baraj dintre juniorii și copiii intrați în vederile selecționerilor pentru atribuirea dreptului de joc în C.M. de la Timișoara. Din fiecare grupă primul clasat: **Marius Ceteras** (rezervă: **Marius Manolache** — al doilea clasat), **Luminița Radu** (rezervă: **Alina Crețu**), **Iulian Sofronie** (rezervă: **Andrei Istrățescu**), **Ioana Morariu** (rezervă: **Andreea Sasu-Ducșoara**), **Dieter Nisipeanu** (rezervă: **Valentin Porubin**), **Cristina Nicolcea** (rezervă: **Ana Maria Osiceanu**), **Alexandru Munteanu** (rezervă: **Francisc Nemet**) și **Corina Izbela Peptan** (rezervă: **Irina Pușcariu**) se vor alătura campionilor naționali **Levente Kócsis**, **Ruxandra Ignățescu**, **Ran-có Szuhánek**, **Simona Tufă**, **Gabriel Schwartzman**, — **Lucia Cernea**, **Marius Zănea**, **Adela Frățilă** pentru a reprezenta culorile patriei în importanta competiție găzduită de țara noastră.

● **FESTIVALUL INTERNAȚIONAL AL ROMÂNIEI PENTRU COPII ȘI JUNIORI** va avea loc între 27 iulie — 7 august la Timișoara fiind organizat la cea de-a V-a sa ediție de Federația Română de Șah și C.F.E.F.S. Timiș, în paralel cu Campionatele mondiale ale juniorilor și copiilor, pentru a da posibilitate unor numeroși sportivi de perspectivă să urmească la joc pe cei mai buni tineri șahiști ai planetei.

● **INVITAȚIE LA BRĂILA.** În cadrul „Daciadei“ la sala polivalentă „Danubius“ se organizează de către Consiliul județean al sindicatelor și C.J.E.F.S. Brăila un turneu pentru maeștri internaționali, un „open“ internațional (pe diferite categorii de clasificare) și turneul internațional al României pentru juniori (în organizarea F.R. Șah și a comisiei județene de șah Brăila).

● **CAMPIONATUL NAȚIONAL INDIVIDUAL.** S-a dat startul în finala B, care, în cele cinci grupe (feminin: **București** și **Olănești**; masculin: **Deva**, **Focșani** și **București**), reunește aproximativ 100 participanți ce aspiră pentru calificarea în finala A a celei mai importante competiții naționale. Favoriții grupelor sînt: **Viorica Ionescu** și **Mariana Dumnică** (București), **Smaranda Boicu** și **Iudith Chiricută** (Olănești), **Ervin Mozes**, **Ion Biriescu** și **Dragos Dumitrache** (Focșani), **Sergiu Grünberg**, **Dan Bărbulescu** și **Dorel Olteanu** (Deva), **Mihail Marin**, **Valentin Stoica** și **Adrian Negulescu** (București). Federația Română de Șah ne-a comunicat decalarea datei startului pentru grupa de la București (masculin) pentru începutul lunii iunie din cauza participărilor internaționale.

MARGARETA MUREȘAN ■

Seara, cum se spune pe la noi — la un pahar de vorbă, foștii și actualii dinamoviști, steliști, rapidiști, progresiști ș.a. au uitat de asperitățile din competiții, reunindu-se în familia la care ar trebui să ținem cu toții cel mai mult, indiferent de proveniențe, apartenențe sau preferințe, **FAMILIA FOTBALULUI ROMÂNESC**.

Bravo organizatorilor pentru această inițiativă care a făcut ca **Puiu Iordănescu**, **Costică Ștefănescu** și **Cornel Dinu** (antrenori la Steaua, Brașov și Tg. Mureș) să fie aplauzați de galeria dinamovistă, tot așa cum, cu siguranță, pe Ghencea sau în Giulești, la Brașov sau la Tg. Mureș, vor fi aplauzați **Mircea Lucescu**, **Nelu Nunweiler**, **Titu Frățilă** și alți oaspeți de onoare.

E bine că în această frămîntată lume a fotbalului, cineva își aduce aminte, din cînd în cînd, că mai trebuie să și zîmbim.

E bine să nu uităm că înainte de orice, sîntem oameni și apoi adversari pe terenul de fotbal ori suporterii ai echipei X, Y sau Z.

E bine că, în cazul foștilor campioni, recunoștința nu se prescrie, atunci cînd memoria e bună și inima e dreaptă.

Lor, întreg respectul nostru. Actualilor sau viitorilor campioni, ne permitem să le reamintim cuvintele unui reputat antrenor:

„Ar fi absurd să se creadă că în sport în general, în fotbal cu atît mai mult, munca sportivilor, a antrenorilor — chiar și atunci cînd se desfășoară după „canoanele“ cele mai moderne și mai științific fundamentate — asigură neapărat și permanent marelui succes. Pierderea unor bătălii, poticnelile de pe parcursul străbaterii unui drum anume trebuie judecate la rece, cu toată sinceritatea. Iar prima „operație“ — să căutăm greșelile în munca noastră, nu în a altora. Rezultatele mai slabe nu trebuie justificate. Nu este o rușine dacă, jucînd fotbal, citeodată nu te poți impune în fața unui adversar la fel de bun, la fel de puternic. Trebuie să știi să recunoști acest lucru“.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Toată lumea face sport

● Editia din acest an a cupe-
lor europene la fotbal a fost una
a out-side-riilor. Patru dintre
cele sase finaliste fiind prezente
inedite în finale, dar calificarea
în semifinalele „Cupei cupelor”
a divizionarei B Atalanta Ber-
gamo, surpriza, fără îndoială,
nu este o premieră, cu două
decenii în urmă o altă forma-
tie italiană realizând o perfor-
manță similară. ● Prima fina-
lă, prima surpriză: Malines,
formatia internațională bel-
giano-olandeză, în special (an-
trenerul Aad de Moos a câștigat
două campionate cu... Ajax, o
dată ca jucător, a doua oară ca
antrenor; Den Boer, golgeterul,
este și el olandez, ca și alți doi
jucători: Ohana este israelian
— fost la Liverpool și P.S.V.
Eindhoven) a cucerit „Cupa cu-
pelor”, la debutul în competi-
țiile europene. Este o echipă fă-
cută, iar nu crescută, patronul
dându-i mină liberă lui de
Moos, care a schimbat nu mai
putin de opt jucători înaintea
campaniei europene. ● Actuala
editie mai așteaptă o premieră:
prima dublă victorie... familia-
lă, după Koeman — mezinul,
de la Malines, urmînd să lupte
pentru o cupă Ronald Koeman,
libero-ul (și liderul) lui P.S.V.
Eindhoven, în finala „Cupei
campionilor europeni” din 25
mai, de la Stuttgart. ● Iată o
carieră incredibilă: 40 de ani
de participare olimpică! Această
performanță unică aparține
danezului Paul Elvstroem, care
a anunțat că va lua startul în
regala olimpică din septembrie,
la patru decenii de la prima
prezentă la Jocuri! Acum în
vîrstă de 60 de ani (implințiți!),
Paul Elvstroem, fără discuție
cel mai mare iahntman al tuturor
timpurilor, a cucerit prima me-
dalie olimpică de aur în 1948,
la J.O. de la Londra, la clasa
„Soling”, renetind victoriile în
1952 (Helsinki), 1956 (Melbour-
ne) și 1960 (Roma). Într-o car-
rieră inegalabilă, Elvstroem a
mai cîștigat 13 titluri mondiale
și 6 europene, iar la ultima
Olimpiadă, de la Los Angeles
'84 s-a situat pe un loc 4 la
clasa „Tornado”, în echipă cu
fiica sa Trine (28 de ani). În
aceeasi formulă, cei doi vor lua
startul în toamnă în Golfu Pu-
san, pentru „ultima mea parti-
cipare olimpică”, după cum a
declarat celebrul iahntman. Poate
pînă în 1992 se răzîndeste, cum
a făcut-o și după 1964, cînd se
retrăsese din motive de... vîr-
stă! ● Presedintele Uniunii
europene de fotbal, Jacques
Georges, invitat de onoare la
finala „Cupei Angliei” de sim-
băta trecută, a putut constata
că măsurile împotriva „hooli-
gans” sînt, deocamdată, inefi-
ciente. La meciul Wimbledon —
Liverpool (mare surpriză: 1-0!)
s-au înregistrat (bănuți!) 40 de răniți — 12 spita-
lizați — și 76 de arestări... ●
La centenara, de acum, com-
petiție s-a înregistrat și o pre-
mieră: pentru „prima oară în
finala „Cupei Angliei” s-a ratat
o lovitură de la 11 m. sutul lui
Aldridge fiind respins de Dave
Beasant, portarul Wimbledonu-
lui, care, astfel, cucerește prima
sa „Cupă a Angliei”

LUCIAN OPREA ■

În biroul meu, între multe
fotografii există una în care
sînt patru schiori. Am primit-o
acum 29 de ani cu o dedicație
foarte respectuoasă. Acum stau
față-n față cu unul din cei pa-
tru. Este Gheorghe Bălan, an-
trener la A.S.A. Brașov. Se uită
la fotografie și ride: „Ce ti-
neri eram atunci, nea Dinule!”
îmi spune „nea” ca să fie clar
că între noi este o diferență de
3 ani în favoarea lui. Schimb
vorba:

— Ce cauți aici la București,
acum în aprilie cînd încă mai
este zăpadă în munți?
— Am venit pentru cîteva ore
doar, să iau niste materiale
pentru sportivii mei. Am avut
un mare noroc cu fostul meu
vecin de pe Valea Albă care a
ajuns director, sau așa ceva, la
voi în București și care ne-a
ajutat să ne descurcăm în „sla-
lomul” hirtilor. Fără el nu ne
mai împinsăm echipamentul.
Cred că îl cunoști și tu, nu-i
așa?

— Sigur că-l cunosc. Cînd am
nevoie urgentă de el îi spun to-
varăsei secrete că la telefon
este Gheorghe Bălan și oricît ar
fi de ocupat răspunde imediat.

— Să știi că așa face cu toți
oamenii de munte Georgică
Barbu „al nostru”. Nu uită că
s-a născut în Valea Albă din
Busteni, strada care a dat cei
mai mulți și cei mai celebri
schiori și alpinisti ai României.
Sper că n-ai uitat nici tu asta?
Că pe la munte n-ai mai fost
de...?

— De patru ani. Am venit însă
în anul ăsta la campionatele
naționale pe care voi „Armata”
le-ai cîștigat.

— Sînt mîndru de acest succes
al echipei A.S.A. Brașov. El ap-
artine în primul rînd sportivi-
lor noștri, dar și echipei de an-
trenori. Sîntem un grup foarte
unit care lucrăm împreună,
completîndu-ne unul pe altul:
prof. Liviu Predeleanu, Sandu
Manta și eu.

Liviu Predeleanu — absolvent
al I.E.F.S. — este un prieten
adevărat. Conlucrarea dintre
noi este totală și foarte sinceră.
Cînd a venit și el antrenor la
A.S.A. Brașov, mai toată lumea
a crezut că Liviu se va împaca
greu cu un fost sportiv, cu
experiență — e drept — dar
fără studii superioare. Unita-
tea noastră de astăzi a dezmin-
țit toate așteptările răuvoitori-
lor. Am 33 de ani de competi-
ție în genunchii și bratele mele.

— Pentru că ești așa de „bă-
trin” ră-ne repede o trecere în
revistă a anilor tăi de sportiv.

— Sînt maestru al sportu-
lui din 1961, în 1957 triplu
campion național de juniori,
în 1958, campion internațio-
nal în Ungaria la slalom
special. În 1960 primul titlu
de campion național la se-
niori. În 1961 am cîștigat titlul
de campion la slalom urias în ca-
drul Spartachiadei militare de
la Zakopane. Și în același an
campion internațional al Româ-
niei la slalom urias, la celebra
editie jubiliară cînd l-am bătut
pe L. Lacroix. După aceea, pînă
în 1966 de mai multe ori cam-
pion național. Am un singur re-

gret: că nu am participat la
nici un campionat mondial și la
nici o olimpiadă. Am participat
însă la campionatele premon-
diale din 1961 de la Megeve și
la preolimpicele din '63 de la
Innsbruck. Ei, și după toate as-
tea, în 1970 am renunțat la ac-
tivitatea competițională și am
devenit antrenor.

— Deci din 1970 ești antrenor.
— Da. Am început prin a fi
antrenor la A.S.A. Brașov. Am
fost 3 ani antrenorul lotului de
fete și am cîștigat cu ele mai
multe titluri de campioni națio-
nali și internaționali. În 1973 am
înființat un centru de copii la
Busteni. În 1974—75 am fost
chemat să fiu antrenor al lotu-

Interviu

pe o pirtie
de slalom

prost film românesc pînă acum,
„Avalanșa”. Horia Lovinescu
serisese scenariul după o idee
a mea și regizorul, care nu mai
fusesse pe munte în viața lui,
acceptase să facă un film despre
munte, regizorul deci mă trimi-
sesse să caut locuri de filmare
împreună cu un operator și la
hotelul „Cota 1400” te-am în-
tilnit pe tine și pe Cornel Tăbă-
raș în holul recepției. Eu cu-
noșteam muntele dar pe voi nu.
M-am apropiat și v-am întrebat
„cum este zăpada la „Babele”.
Și așa...

— Și așa dintr-o întrebare,
am devenit prieten. Tu ai cu-
noscut prin mine muntele ade-
vărat, ne-ai cunoscut pe noi,

ne-ai cunoscut înții iubite,
după aceea nevestele, după
aceea copiii. Ai fost la nun-
țiile noastre... Și noi prin tine
am cunoscut oamenii de tea-
tru. Ți-aduci aminte cînd am
venit, noi cei patru prieteni ai
tăi, la premiera cu „Mandrăgo-
ra” de la Teatrul de Comedie,
și tu te-ai supărat foarte rău
pentru că noi nu am vrut să în-
trăm în sală. Dar noi am stat
tot timpul pînă cînd s-a termi-
nat spectacolul și ne-am plimbat
pe străzi și ți-am spus că cel
mai important lucru este că
sîntem cu tine și că a fi în sală
nu este lucrul cel mai impor-
tant, important e să știi că ne
gîndim la tine.

— Gheorghe, ce înseamnă
pentru tine muntele?

— Mi-e foarte greu să-ți ex-
plic. Pentru mine muntele este
totul. Dacă n-ar exista munți,
cred că aș muri. Trebuie să
înțelegi că m-am născut sub
munte, că m-am jucat pe mun-
te, că m-am dus cu tata la tăiat
lemn în pădure și că m-am
dus la școală cu niste schiuri
făcute tot de tata. Pe vremea
aceea nu existau schiuri pentru
copii. Tata le făcuse din două
lemnuri, un fel de tălpi mai
lungi, dintre care una avea vir-
ful rupt. Și cînd zăpada era prea
mare, mergeam mai mult în-
tr-un schiu. Probabil că de pe
atunci mă pregăteam pentru
slalom.

— Gheorghe, o întrebare grea,
spune-mi și mie de ce nu avem
rezultate mai bune în schi?

DINU CERNESCU ■

lui de bob al A.S.A. Brașov pen-
tru că bunul nostru prieten co-
mun Ion Zangor s-a îmbolnăvit.
Din 1976 din nou la centrul de
copii din Busteni. În 1979 am
revenit ca antrenor al secției de
seniori la A.S.A. Brașov. Și de
atunci sînt, după cum știi, în
continuare la aceeași echipă.
Am avut mari sportivi în echipa
noastră: unul din ei a fost Zolt
Balasz care în 1981—1982 a cîș-
tigat campionatele naționale ale
României. Din păcate accidentul
lui din '85 l-a obligat să aban-
doneze activitatea competițio-
nală și de atunci este antrenor la
A.S.A. Miercurea Ciuc. După
cum vezi, noi cei de la A.S.A.
rămînem o mare familie. În '87
un alt sportiv al nostru, Pinke
Ion, a devenit dublu campion
național și anul ăsta chiar sub
ochii tăi Emil Focșăneanu a cîș-
tigat titlul național alături de
Biro Ferencz. I-ai cunoscut?

— Pe Focșăneanu îl știu de
cînd s-a născut, și pe tatăl lui,
Marin Focșăneanu, care a pără-
sit acum cîteva luni lumea
schiului și a muntelui pentru
totdeauna într-un accident stu-
pid. Îl cunosc de cînd era mai
mic decît fiul său. Pe Biro l-am
văzut acum prima oară și tre-
buie să recunosc că seamănă cu
„Fifi inaripatul”. După cum
vezi, dragă Gheorghe, ne sîm
de foarte mulți ani, chiar de
29 de ani.

— Mai ții minte cum te-ai
cunoscut cu noi?

— Crezi că pot uita așa ceva?
Eram regizor-secund la cel mai

față pe care sperietura o făcuse
de o albeață parcă icală. Cînd
atinse cu degetul arătător dîra
de singe ce-i cobora dinspre
extremitatea sprîncenii unde
avea o tăietură, reincepu să
plîngă. Hohotele erau acum și
mai puternice. Deși obrazul îi

Cronica șoselei

Intersecția
ghinionistă

era plin de zgîrieturi puternice
singerinde, probabil tot de la
cioburile geamului, tinăra cu
scurta de piele, continua să-și
îmbărbăteze prietena, ștergin-
du-i cu mîgălă lichidul roșu și
viscos ce continua să se prelîn-
gă pe obrazul sting. „Cred că
te-a atins o „schijă” de la par-
brizul spart. Parcă ai fi fost pe
front, zimbi ea. Asta să fie
toată paguba. Bine că n-am pă-

țit nimic grav. La ora asta pu-
team fi îngerași, după forța cu
care ne-a aplicat lovitura asta
de berbec”. Abia atunci cea
care pilotase mașina albă își în-
dreptă privirea spre capul prie-
tenei ce continua să-i tampo-
neze cu batista tăietura de la
sprînceană. „Ce-i pe fata ta,
Raluca? Ești plină de singe.
Roșie pînă și pe gît. Înfașă-
rea prietenei îi provocă un nou
acces de plîns șoferitei. Printre
sughituri se auziră cuvintele:
„Ce o să spună mama ta? Că
eu fiind începătoare, neprie-
cepută, sînt vinovată bineînțe-
les de accident. Că te-am schi-
lodit și o să-ți rămînă urme pe
față”. „Potolește-te, Ruxandra,
tu n-ai nici o vină. Am văzut
doar totul, secvență cu secven-
ță”. Studenta se apropie de cele
două tinere. „Hai fetelor să vă
șterg de singe ca lumea, să vă
pansez. Stau chiar aici în casa
asta și fata arată cu mina o
clădire cu ornamente pretențio-
ase de ipsos și cu vitralii ro-
șii-portocalii la ușa principală.
După cîteva clipe de nehotă-
rire, fetele o urmară pe Lumi-
nița. Ajunse în casă, medicina-
ta le șterge cu spirit zgîrietu-
rile de pe față și îi face un
pansement Ruxandrei, oprin-
du-i singele de la sprînceană.
Optimismul și buna dispoziție

a studentei se transmit curînd
celor două tinere. Uitîndu-se
în oglindă, șoferița izbucnește
în ris. „Cu pansamentul ăsta
în jurul capului parcă aș fi
„Omul invizibil” al lui Wells.
Între timp bătrîna a dispărut
la bucătărie. Se întoarce cu o
tavă în mînă. „Uite, mamă,
v-am făcut cite un ceai cald.
Astea îs prăjiturile de casă.
Specialitatea Luminiței. Min-
cați, o să vă placă. Bine că
n-ați pătîl nimic serios. Mașina
se repară ea, nu vă faceți pro-
bleme”. Apoi începe să le po-
vestească istoria intersecției
din apropiere. „Fiind aici sub
geamul nostru le vedem și știm
pe toate care se întîmplă în in-
crucșare. Numai luna asta au
fost vreo patru caramboluri. Ca
printr-o minune n-a fost rănit
nimeni. Mașinile arătau însă de
parcă cineva le-ar fi făcut balot
pentru retopire. Anul trecut a
fost însă nevoie să chemăm în
două cazuri salvarea. Primul
ajutor îl acordă Luminița. No-
roc că-i în ultimul an la me-
dicină. Casa noastră s-a trans-
format într-un fel de post
înaintat.

Aici la noi se fac pansamente,
se cheamă ambulanțele, se îm-
bărbătează rănii...”

VICTOR BEDA ■

Primăvara trubadurului

În cadrul turneului Teatrului Național din Craiova, găzduit de Naționalul bucureștean, Tudor Gheorghe ne-a bucurat cu vestea, mai așteptată poate ca niciodată, că primăvara, totuși, a venit.

Cum poezia este muzică și muzica — poezie, nu știm de fapt nici acum, după acest nou dar al lui Tudor Gheorghe către noi, dacă el cîntă sau numai ne spune, într-un stil original, înconfundabil, cele mai frumoase poezii create în limba română. Căci după concertele lui îți rămîn în gînd și-n suflet versurile și mai puțin melodiile. Poate de aceea el nici nu are nevoie decît de cîteva acorduri simple, la chitară sau la cobză. Poate de aceea, felul lui de a cînta poezia nu a putut fi imitat, continuînd să fie, după atîta ani, de o unică frumusețe.

Menestrel? Trubadur? Aed? Întîi și-ntîi un mare iubitor de poezie, pe care o alege cu un gust fără greș și o tîlmăcește cu har celor veniți să-l asculte, dezghețîndu-i frumusețea și strălucirea cu dragoste, ca și cum ne-ar oferi o floare rară sau ar șlefui o piatră nestemată.

În acest recital de poezii-cîntec dedicat primăverii, actorul Tudor Gheorghe a alcătuit o adevărată antologie din folclorul nostru muzical și poetic și din opera poetilor leninchiți Văcărescu, Al. Macedonski, Tradem, George Topirceanu, Haralamb Lecca, Ion Barbu, Octavian Goga, Lucian Blaga, Ioan Alexandru, Virgil Carianopol, Adrian Păunescu, Dumitru Matevski, Marin Sorescu, Grigore Vieru. Am rămas puțin ameliți de primăvara ce ne-a pătruns în sine cu brațele de miresme luate din carul de flori al anotimpului renasterii firii și ne-am simțit, măcar pentru o clipă, nemuritori. Mulțumim, Tudor Gheorghe!

REGHINA VARVICI

Minaur a tratat partida de la Kaunas cu multă luciditate și circumspecție: înținea deținătoarea trofeului (cîștigat anul trecut în fața lui Atletico Madrid) și, totodată, reprezentanța unui handbal care este prezent în acest an în toate finalele posibile (sase la număr, feminin și masculin) ale competițiilor continentale. În această ediție, Granitas a disputat trei duble manșe pînă la ajungerea în finală (fiind exceptată de la primul tur), cîștigînd succesiv, acasă, la 4 goluri (cu Gummersbach), la 7 goluri (cu U.S.A.M. Nîmes) și la 9 goluri (cu echipa elvețiană St. Gallen). Aceste elemente au cenzurat pînă și optimismul cel mai avîntat, astfel încît, la ora începerii partidei, gruparea băimăreană era pe deplin avizată asupra dificultăților unui joc disputat cu trofeul pe masă.

Ringul mutat pe semicerc. Palatul Sporturilor din Kaunas (5.600 locuri numerotate) s-a transformat încă de la început într-un vulcan în erupție. Publicul de aici are deprinderea marilor meciuri de baschet ale celebrei echipe „Zalgiris”, campioană unională în ultimii trei ani și avînd în Sabonis unul din cei mai buni jucători

din lume. Pretutindeni în sport obisnuita cu succese creează un soi de euforie impermeabilă la orice virtute a adversarilor. La fel s-a întîmplat și aici: cînd Minaur a luat conducerea (8-7 în min. 19), publicul a început să aplaude jocul nervos și agresiv al pro-

de o comportare pugilistică nedemnă de valoarea lui. Meritul băimărenilor este că și-au văzut de treabă, păstrîndu-și calmul și atenția la finalizarea flecării situației. În ultimele zece minute ale primei reprize își măresc treptat avantajul, pînă la 11-8 cînd se

Handbal

Cu trofeul pe masă

prilor favoriți, fiecare trînteală de dușumea a lui Maricel sau smulgere a brațului lui Covaci fiind savurată zgomotos și cu satisfacție. Arbitrii au sesizat la timp tenta spre pugilat a jucătorilor din Kaunas și, inevitabil, au început eliminările de cite două minute. Primul scos din teren a fost cel care a dat tonul durităților, chiar liderul echipei gazdă și al naționalei sovietice, Volde-mar Novitchi (22 de ani), a cărui neputință handbalistică (n-a marcat nici un gol în acest meci!) a fost compensată

încheie primul „rund”. După pauză, un „microrecital” Maricel Voinea urcă avantajul la cinci goluri (14-9 în min. 37 și 15-10 în min. 39). Vom reveni la ideea dacă acest avantaj putea fi sau nu menținut. Pe nea-băgare de seamă, publicul este redus la tăcere, dar atunci intră în „joc” stația de amplificare, ce bombardează sala cu urale înregistrate la alte jocuri. La 16-14, timp de două minute se duce o luptă infernală pe semicercul gazdelor. Andronic înscriind în sfîrșit un gol extrem de important pentru sta-

rea de spirit a jucătorilor noștri: 17-14, după multă trudă și sudoare.

Diferența de trei goluri este optimă pentru psihologia echipei care conduce, la doar două goluri producîndu-se relansarea celor conduși, care simt egalarea plutind în aer. Așa s-a și întîmplat, sovieticii apropiindu-se succesiv la două goluri. Cel care i-a ținut la distanță a fost Stamate care a marcat (19-16 și 20-17) în situație de inferioritate numerică pentru echipa noastră, tot el trimițînd pe lîngă bară la 20-18. Momentul e explozat de sovietici care reușesc egalarea (20-20) în min. 55, cînd Maricel primea îngrijiri medicale pe marginea terenului. Tensiunea sălii urcă spre maximum, Petran apără senzațional (ca în tot meciul, de altfel) un contraatac „1 la 1”, sovieticii primesc un 7 m pe care veteranul și cel mai bun jucător al gazdelor, Kaucikas (34 de ani) îl ratează, trăgînd pe lîngă poartă! Publicul e în picioare; în min. 57 și 57 secunde este eliminat celălalt internațional de la Granitas, fal-

(Continuare în pag. 22)

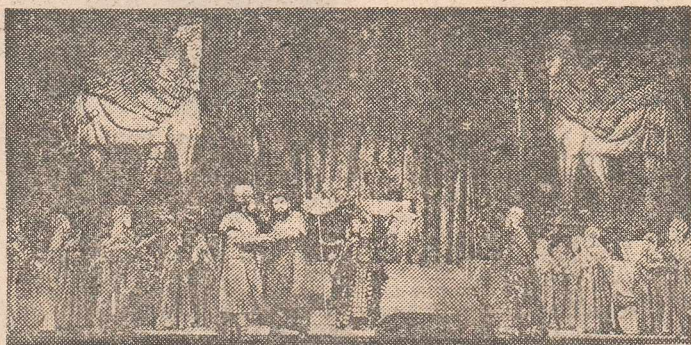
OCTAVIAN ȘTIREANU

La Opera română

● Ultima decadă a lunii mai Opera Română din București a înscris-o sub semnul unui Festival Verdi-Ceikovski, reunind o serie de lucrări ale celor doi mari compozitori. Sîmbătă, 21 mai, la ora 18, Festivalul se va deschide cu opera Nabucco de Giuseppe Verdi. Își dau concursul: Nicolae Urăreanu (Nabucco), Lucia Tibuleac (Abigaille), Ionel Voineag (Ismael), Veronica Gărbu (Fenena), Dan Zancu (Zaccaria), Ion Grigorescu (Marele sacerdot), Nicolae Andreescu (Abdallo), Gerda Radler Anca (Anna). În conducerea muzicală a lui Cornel Trăilescu.

● Matineul pentru copii de duminică 22 mai (ora 11) prezintă baletul ceikovskian Spărgătorul de nuci. În rolurile principale: Mihaela Țigănuș, Carmen și Gheorghe Angheluş, Florin Brînduşă, Ioana Pădănoiu. La pupitrul Lucian Anca.

● În Rigoletto de duminică

Scenă din „Nabucco”

seara Gilda va fi soprana bulgară Hristina Guranceva, Ducele — tenorul Toma Daroczi de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca, în rolul titular figurînd baritonul Vasile Martinou. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● Cu Emil Iuraşcu în De Luna, Victoria Bezetti în Leonora, mezzosoprana Lucia Ci-

coară în Azucena și Florin Farcaș în Manrico, luni 23 mai, la ora 18 Trubadurul. Dirijează: Cem Mansur (Turcia).

● Eugenia Moldoveanu, Florin Diaconescu și Nicolae Urăreanu sînt principalii interpreți (Violetta, Alfredo, Germont) din Traviata de marți 24 mai (ora 18). Conducerea muzicală: Cristian Brăncuși, dirijor la Orches-

tra simfonică a Radioteleviziunii Române.

● În cadrul Săptămîinii culturale bucureștene, pe afișul zilei de miercuri 25 mai figurează o Seară de balet românesc cuprînzînd piesele: Meandre de Doru Popovici (coregraf Alexa Mezincescu), Gura lumii de G. Enescu — Th. Rogalski (coregraf Ioan Tugearu), Cîntec înalt de Irina Odăgescu-Tutuianu (coregraf Adina Cezar) și Vibrații contemporane de Serban Nichifor (coregraf Rose Marie Both-Stocec).

● Aida de joi 26 mai (ora 18) se bucură de interpretarea artistei poporului Maria Bieșu în rolul titular, și a baritonului Nicolae Dragoș în Amonasro, ambii de la Opera din Chișinău (R. S. S. Moldovenească). În distribuție mai figurează Constantin Ene (Radames), Lucia Cicoară-Drăgan (Amneris), Pompei Harășteanu (Ramfis), Nicolae Bratu (Mesagerul), Gerda Radler (Marea preoteasă). În direcția muzicală a lui Alexandru Samoilă, dirijor la Opera din Chișinău.

Dacă în precedentul număr al revistei s-au prezentat argumentele precum și caracteristicile prognostice ale lunilor de vară, revenim la forma obișnuită a rubricii noastre, derulînd firul evenimentelor meteorologice din ultima săptămînă.

Deci, în intervalul 12-16 mai 1988, aspectul termic la nivelul țării noastre a fost diferențiat, între regiunile din estul și sud-estul țării și celelalte zone. O masă de aer rece pătrunsă pe o circulație est-nord-est a imprimat vremii o notă răcoroasă în Moldova, Dobrogea și Muntenia. Celelalte regiuni au beneficiat însă de o masă de aer mai cald, aici realizîndu-se temperaturi ușor mai mari decît cele normale climatice.

În ultimele două zile însă, vremea s-a încălzit. Instabilitatea atmosferică s-a manifestat pe zone restrînse, în primele zile mai ales în regiunile din sudul și estul țării, apoi în cele din vest și de nord.

Dar, să privim din nou în viitorul meteorologic, mai întîi prin intermediul observațiilor trecute.

Cu toate că ne apropiem de sfîrșitul lunii mai, găsîm în șirul observațiilor multianuale înregistrarea unor temperaturi parcă rătăcite din tola lui Moș Gerilă. În capriciosul an 1952, frecvent amîntit pentru extremele sale termice, intervalul 21-24 mai a fost deosebit de rece. Minimele nocturne măsurate în acest interval au devenit „recorduri” de frig pentru luna mai, rămase și astăzi în vigoare, pentru aproximativ 30 de stații meteorologice. Mercurul termometrului a coborît pînă

VREMEA — cum a fost cum va fi

la -8,6°C la Cîrlibaba, -4,6°C la Oldorheul Secuiesc și -4,2°C la Chișineu Criș. Continutul de umezeală din aer fiind scăzut s-au produs brume, chiar și în regiunile sudice, fiind consemnate ca cele mai tîrzii calendaristice în mare parte din țară. Au fost afectate culturile pomicele.

În anul 1970 tot într-o masă de aer rece, dar de această dată cu exces de umezeală, au căzut cele mai abundente ploii ale lunii mai din istoria observațiilor meteorologice românești. Martoră sensibilă și lucidă a evenimentelor țării din ultimele decenii într-un „Reportaj” din volumul „Proiecte de trecut”. Ana Blandiana relatează cele trăite în Balta Brăilei cu 18 ani în urmă: „Problema concretă era de fapt aceea a consolidării malurilor în așa fel încît să reziste viiturii, anunțate peste mai puțin de 24 de ore și a cărei putere de distrugere era foarte greu de evaluat, ceea ce făcea ca, logic, să fie presupusă enormă. Apele care aveau să o formeze vărsate din Someșuri, Crișuri și Mureș aveau deja la activul lor orașe și sate inundate, uzine și poduri distruse, ogoare acoperite; coborau spre mare strînse în aceeași albie care nu le mai încăpea și nu mai putea să le țină în frâu.”

Iar în calea lor era această insulă construită, făcută, nu născută, această insulă pentru care se plătiseră vieți și care

își plătise datorită în porumb, această insulă simbol care trebuia salvată pentru a se arăta că nu fusese în zadar.”

IOSEFINA MIHA

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 19 - 25 mai

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SĂPTĂMÎNĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoare	Localitatea și anul	Valoare	Localitatea și anul
Cîmpie	22-26	10-14	12-18	35,5	Sînnicolau Mare 1950	-4,2	Chișineu Criș 1952
Deal și podiș	19-24	8-13	16-22	35,7	Huși 1950	-4,6	Oldorheul Secuiesc 1952
Depresiuni	18-22	5-9	18-19	34,4	Sfinții Gheorghe 1950	-4,0	Sfinții Gheorghe 1952
V. Omv	4-5	-2-1	24-25	13,5	1977	-14,0	1940
Litoral	20-21	13-14	6-10	35,3	Constanța 1969	3,8	Constanța 1952

Dar cum va fi vremea în următorul interval?

Fondul termic va fi mai cald decît cel climatologic normal al intervalului, îndeosebi în regiunile sudice. Nebulozitatea va fi ceva mai pronunțată în prima zi în regiunile nordice și de est, iar în ultimele zile în cele vestice, unde pe alocuri va ploua, ploile avînd și caracter de aversă. În cursul după-amiezii condițiile vor fi favorabi-

le proceselor convective și declăzăle vor cădea averse de ploaie însoțite de descărcări electrice. Temperaturile maxime diurne vor fi cuprinse între 22°C și 30°C, izolat mai ridicate în sudul țării, iar minimele nocturne între 8°C și 16°C. La munte vremea va fi în general frumoasă, dar după-amiaza cerul se va innora, devenind favorabil averselor de ploaie și descărcărilor electrice. Și pe lito-

ral vremea va fi normal de caldă pentru această dată. Cerul va fi variabil, favorabil averselor de ploaie în primele zile. Temperaturile maxime diurne vor avea valori de 23-25°C, iar minimele între 12°C și 16°C. Temperatura apei — mării — 15°C, 17°C.

P.S. Vremea, subiect inepuizabil pentru discuții și-a dobîndit concepte proprii în limbajul de specialitate al meteorologilor. Întîlnind uneori folosirea neadekvată a noțiunilor de specialitate în comentarii din presă, ne propunem să realizăm în paginile revistei un mic glosar explicativ în serial.

Precizăm, referitor la fenomenul „El Niño” care a invadat presa de specialitate și cea publicitară, că acesta nu se încadrează în conceptul de ciclon.

Ciclonul, este o perturbare atmosferică cu presiune scăzută și cu o circulație a aerului în jurul centrului. În apropierea soluului vîntul are principala componentă orientată spre centru de la presiunile mari spre cele scăzute. Datorită orientării vîntului către centrul ciclonului în partea sa centrală domină mișcările ascendente. În raport cu latitudinea, ciclonii au forme de manifestare diferite. În briul tropical evenimentele asociate sînt deosebit de violente. Noțiunea de ciclon tropical este sinonimă cu cea de tifun sau uragan, respectiv de tornadă în raport cu extinderea spațială. Ciclonilor latitudinilor temperate, sinonimi cu noțiunea de depresiune le sînt caracteristice o vreme în general închisă cu precipitații și intensificări ale vîntului.

Flacăra, Redacția · București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 50 20, Interioare: Actualitatea politică: 25 60; Publicis-t comentarii: 25 60; Reportaj economie: 17 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 14 53; Sport: 17 00; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Grivitei nr. 64-66.